

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2010-02-26

Närvarande: F.d. justitierådet Bo Svensson, regeringsrådet Eskil Nord och justitierådet Ann-Christine Lindeblad.

En enklare plan- och bygglag

Enligt en lagrådsremiss den 3 december 2009 (Miljödepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. plan- och bygglag,
2. lag om ändring i miljöbalken,
3. lag om ändring i lagen (1993:269) om ägofred,
4. lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970:988),
5. lag om ändring i väglagen (1971:948),
6. lag om ändring i ledningsrättslagen (1973:1144),
7. lag om ändring i anläggningslagen (1973:1149),
8. lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160),
9. lag om ändring i lagen (1979:558) om handikappanpassad kollektivtrafik,
10. lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152),
11. lag om ändring i lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter,
12. lag om ändring i konsumenttjänstlagen (1985:716),
13. lag om ändring i lagen (1987:11) om exploateringssamverkan,
14. lag om ändring i lagen (1987:147) om regionplanering för kommunerna i Stockholms län,
15. lag om ändring i lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.,
16. lag om ändring i polisregleringslagen (1989:978),
17. lag om ändring i minerallagen (1991:45),
18. lag om ändring i lagen (1993:320) om byggförsäkring m.m.,

19. lag om ändring i lagen (1995:1649) om byggande av järnväg,
20. lag om ändring i lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning,
21. lag om ändring i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster,
22. lag om ändring i lagen (2006:418) om säkerhet i vägtullar,
23. lag om ändring i lagen (2006:545) om skyddsrum,
24. lag om ändring i lagen (2008:112) om ekodesign.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättschefen Egon Abresparr och kanslirådet Camilla Adolfsson, biträdda av sakkunniga Micaela Schulman, departementssekreteraren Maria Ulfvarson Östlund och departementssekreteraren Ingrid Hasselsten.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till plan- och bygglag

Den nuvarande Plan- och bygglagen (PBL) är från år 1987 och syftade till att modernisera och förenkla plansystemet, att decentralisera planläggningsansvaret från stat till kommun, att förbättra medborgarinflytandet och lägga grunden för ökade rättigheter för enskilda. Sedan PBL trädde i kraft har den ändrats bl.a. avseende bygglovsprocessen. Vidare har ett system för tillsyn och kontroll införts och därtill har genomförandet av EG-direktiv orsakat ändringar. Under årens lopp har flera utredningar identifierat problem i tillämpningen. Samhällsutvecklingen har också i sig skapat behov av ändringar av bestämmelserna. Det har uppmärksammats att översiktsplaneringen inte bedrivs kontinuerligt i alla kommuner, vilket leder till kortsiktighet. Samtidigt ställs ökade krav på samspel mellan staten och kommunerna. Systemet för prövning, tillsyn och kontroll av byggnader är oklart. Planerings- och beslutsprocesserna i PBL har visat sig ta för lång tid och bristande samordning mellan olika regelverk leder till onödig dubbelprövning.

Under de senaste fyra åren har några utredningar och Boverket föreslagit över 250 ändringar av PBL. Det är dessa förslag som ligger till grund för det remitterade förslaget. Det nu sagda i kombination med det omfattande behovet av att språkligt modernisera och omstrukturera lagen ligger bakom förslaget att PBL ska ersättas av en helt ny plan- och bygglag. Det mesta i den nya lagen anges motsvara innehållet i den gamla, men den nya lagen innehåller också en del nyheter.

Bland nyheterna kan nämnas bestämmelser om enklare och effektivare planerings- och beslutsprocesser. Vidare ska planläggning och annan prövning enligt den nya lagen beakta miljö- och klimataspekter och hänsyn ska tas till telekommunikation och annan informationsteknik. Översiktsplanens strategiska funktion stärks liksom kravet på aktualitetsprövning av planen. Kraven på detaljplanens utformning nyanseras. Möjligheterna att med områdesbestämmelser reglera grunddragen i markens användning begränsas. En möjlighet att ansöka om ett s.k. planbesked införs. Av detta besked ska framgå om kommunen avser att påbörja ett planarbete eller inte. Bestämmelserna om fastighetsplan slopas. Beslut om bygglov ska fattas inom tio veckor. Om en sökt byggåtgärd är av enkel beskaffenhet får kommunen besluta om byggstartbesked redan i samband med beslutet om bygglov. En byggsanktionsavgift ersätter de nuvarande tre olika avgiftsmöjligheterna. Avgiften ska tillfalla kommunen.

Lagrådsremissen har utarbetats under tidspress. Den saknar nästan helt sedvanliga författningskommentarer. Den kommentarer som finns innehåller i stort sett bara en upplysning om att den föreslagna paragrafen har sin motsvarighet i vissa angivna lagrum i 1987 års lag, något som för övrigt framgår redan av en tabellarisk uppställning över samtliga paragrafer i det remitterade lagförslaget med uppgift om motsvarande bestämmelser i 1987 års lag (se avsnitt 29 i remissen). I sammanhanget vill Lagrådet anmärka att det i författningskommentaren ofta anges att paragrafen motsvarar ett visst

lagrum i 1987 års lag "med språkliga ändringar", när den föreslagna paragrafen i själva verket innebär också sakliga ändringar i förhållande till den gamla lagen.

Avsaknaden av författningskommentarer har inte kompenseras genom en fylligare allmänmotivering. För Lagrådets del har denna brist försvårat granskningsarbetet. Plan- och bygglagen är en speciallagstiftning med en speciell terminologi och det är många gånger svårt att bara av lagtexten förstå syftet med en bestämmelse och hur den ska tillämpas. I brist på författningskommentarer har Lagrådet i anslutning till föredragningen ställt en rad frågor till föredragandena som fått återkomma med svar. Inte sällan har föredragandenas svar innehållit förslag till justeringar i eller kompletteringar av den remitterade lagtexten. Detta har gjort att granskningsarbetet har dragit ut på tiden.

Trots att Lagrådet har gjort stora ansträngningar att bringa klarhet i svårbegripliga passager i lagtexten kan inte uteslutas att oklarheter kvarstår. Under den fortsatta beredningen, som bör omfatta bl.a. avfattande av författningskommentarer till alla paragrafer som innebär en saklig ändring i förhållande till gällande rätt, bör uppmärksamheten riktas mot eventuella kvarstående oklarheter som naturligtvis måste avhjälpas innan propositionen lämnas till riksdagen.

Redaktionella synpunkter

Enligt vad som uppgivits vid föredragningen har stor möda lagts ner på att göra lagen mera begriplig och lättläst än 1987 års lag. Språket i lagförslaget gör också ett modernt intryck men det finns ålderdomliga och därmed stilbrytande inslag.

Det är alltid angeläget att lagtext utformas på ett enkelt, rakt och tydligt sätt så att risken för missförstånd och feltolkningar minimeras. Det framgår av den allmänna motiveringen att tillämpningen av 1987 års lag inte i alla delar lett till det avsedda resultatet och att ambitionen nu är att komma till rätta med bristerna. Det är dock uppenbart att det i ett projekt av den storlek som det är fråga om här inte varit möjligt för Regeringskansliet att hinna ge den nya lagen den optimala struktur som avsetts. Inte heller har det varit möjligt att i lagtext och allmänmotivering upprätthålla den kvalitet som uppenbarligen varit avsikten från början.

Den höga ambitionen har alltså inte alltid kunnat förenas med den tidspress som tydligt förelegat i ärendet. Detta har i sin tur lett till att lagtexten på flera punkter enligt Lagrådets mening innehåller ofullkomligheter och otydligheter som lämpligen bör rättas till, utan att det är fråga om några sakliga ändringar av det budskap varje paragraf ska förmedla. I sådana fall kommer Lagrådet i det följande att föreslå en alternativ lydelse av paragrafer utan att närmare ange bakgrunden till förslagen. När det däremot är fråga om inte endast justeringar av nu nämnt slag, utan också fråga om ändringar av betydelse i sak har förslagen försetts med en motivering.

I många av de föreslagna paragraferna finns hänvisningar till andra bestämmelser i samma lag eller i andra lagar. Lagrådet har vid genomgången av remissen sökt verifiera att dessa hänvisningar är korrekta. På grund av materialets omfattning har dock denna genomgång med nödvändighet blivit tämligen översiktlig, varför det inte kan uteslutas att det finns kvarstående brister. När Lagrådet har justerat hänvisningar har detta inte alltid särskilt kommenterats.

Lagrådet noterar att hänvisningstekniken är onödigt ordrik. Allmänt gäller att hänvisningar i lagtext till en hel paragraf, ett helt kapitel eller en hel lag lämpligen görs utan tillägget "bestämmelserna i" eller motsvarande uttryck. Det är dock vanligt att inleda en sådan hänvisning med orden "bestämmelserna i" för att undvika att en mening börjar med ett sifferuttryck och detsamma gäller när en hänvisning görs till ett ord eller uttryck, t.ex. bestämmelserna i denna lag om fastighetsägaren eller fastigheten tillämpas på"; jfr 1 kap. 2 § i det remitterade förslaget.

I förslaget används i hänvisningarna inte det traditionella uttrycket "bestämmelserna i" utan "det som sägs i". Som framgått behövs frasen i allmänhet inte alls. Frasen har tidigare vanligen formulerats "vad som sägs" och det är oklart varför ordet "vad" nu byts mot "det". Framför allt gör det emellertid ett ålderdomligt intryck att använda ordet säga för att hänvisa till ett lagrum. Ordet säga i nu diskuterad betydelse förekommer i vissa äldre konstruktioner som exempelvis "sagde revisor" men knappast i övrigt i vanligt skrift- eller talspråk. Lagrådet avråder från användningen av ordet "säga" i betydelsen ange eller avse.

Det är ett gammalt önskemål att den som skriver lagtext ska försöka att undvika passivkonstruktioner. I det remitterade lagförslaget har regeringen sökt undvika sådana konstruktioner genom att emellanåt som subjekt i meningarna använda ordet "man", se t.ex. 2 kap. 4, 8 och 11 §§. Men den kritik som riktas mot passivkonstruktioner, nämligen att det av sådana konstruktioner inte framgår vem det är som ska agera, träffar också konstruktioner med "man" som subjekt. I valet mellan dessa konstruktioner är passivkonstruktioner enligt Lagrådets mening att föredra. Oavsett vilket alternativ som väljs bör det användas genomgående i lagen.

1 kap. 2 §

Enligt förslaget är det en kommunal angelägenhet att besluta om planläggning av användningen av mark och vatten enligt denna lag. Lagrådet föreslår att orden ” besluta om planläggning av” byts mot ”planlägga” så som det står i 1 kap. 2 § i 1987 års lag.

1 kap. 3 §

Punkterna 1-15 inleds med ordet ”om” medan punkten 16 inleds med ordet ”med”. Lagrådet föreslår att paragrafen inleds med orden ”Lagen innehåller bestämmelser om” och att det inledande ordet ”om” eller ”med” stryks i punkterna 1–16.

Lagrådet föreslår vidare att ordet ”med” omedelbart före ”definitioner” i punkten 1 utgår.

1 kap. 4 §

Paragrafen innehåller ett stort antal definitioner. Några av dem synes överflödiga, nämligen de som bara hänvisar till en paragraf. Det gäller definitionerna av detaljplan, områdesbestämmelser, regionplan, regionplaneorgan och översiktsplan. Dessa begrepp förekommer i lagens kapitelrubriker som återges i 1 kap. 3 §. Enligt Lagrådet behövs det då inte någon ytterligare läshänvisning i 1 kap. 4 §. Dessa begrepp används enhetligt i lagen och det behövs ingen definition för att säkra att så sker också i den praktiska tillämpningen.

Däremot saknas det i paragrafen en definition av ”planläggning”. I 2 kap. 2 § anförs att ” (p)lanläggning och annan prövning enligt denna lag ska medföra”. I 2 kap. 3 § första stycket finns bestämmelser om planläggning och i andra stycket bestämmelser om annan prövning (än planläggning). Det behövs enligt Lagrådets mening en

definition av planläggning som klarlägger vad begreppet omfattar och hur det förhåller sig till prövning.

Av definitionen på byggnad framgår att en byggnad kan vara placerad under mark eller i vatten. I 2 kap. 4, 5 och 6 §§ föreskrivs att bebyggelse och byggnadsverk ska placeras på eller lokaliseras till mark, men det sägs inget om placering i vatten eller under jord. I 8 § i samma kapitel talas om placering under markytan men placeringar under vattenytan behandlas inte. En definition som anger att med mark förstås mark, vatten och område under jord skulle avhjälpa bristerna i nämnda paragrafer. Lagrådet återkommer i det följande till dessa paragrafer.

2 kap. 2 §

I paragrafen föreslås att planläggning och annan prövning enligt nya PBL ska medföra att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Orden "ska medföra" är inte lämpliga i en föreskrift om hur planläggningen eller prövningen ska gå till. De förutsätter nämligen en effekt av en åtgärd som vid tillfället ännu inte är vidtagen. Inte heller finns någon sanktion ifall effekten sedermera uteblir. Det är lämpligare att ange att planläggning ska vara "avsedd att medföra..."

2 kap. 4–6 och 8 §§

Dessa paragrafer har behandlats ovan under 1 kap. 4 §.

2 kap 4 §

Lagrådet har ovan gjort invändningar mot bruket av ordet "man" och ordet "mark" och föreslår därför att paragrafen ges följande lydelse:

Vid planläggning får mark och vatten tas i anspråk för att bebyggas endast under förutsättning att platsen är lämplig för detta ändamål. Detsamma gäller vid prövning av ärende om bygglov eller förhandsbesked.

2 kap. 5 §

Av skäl som anförts ovan under 2 kap. 2 § bör orden "ska medföra" undvikas. Lagrådet föreslår att paragrafen inleds på följande sätt:

Vid planläggning och annan prövning enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till platser som är lämpade för ändamålet med hänsyn till...

2 kap. 6 §

Av skäl som anförts ovan under 2 kap. 2 § bör orden "ska medföra" undvikas. Lagrådet föreslår att paragrafen inleds på följande sätt:

Vid planläggning och annan prövning enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda platsen på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till...

Dessutom bör första stycket 4 ges följande lydelse:

4. behovet av hushållning med energi och vatten och av goda klimat- och hygienförhållanden,

2 kap. 7 §

Lagrådet föreslår att paragrafen inleds med orden "Vid planläggning och annan prövning enligt denna lag ska hänsyn tas till".

2 kap. 8 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Vid planläggning och annan prövning enligt denna lag ska byggnadsverk som placeras under mark- eller vattenytan i skälig omfattning utformas så att det inte försvårar användningen av marken eller vattnet ovanför.

2 kap. 9 §

I paragrafen behandlas planläggning men inte någon annan prövning; jfr diskussionen ovan under 1 kap. 4 § om behovet av en definition av planläggningsbegreppet. I sammanhanget kan påpekas att det av 2 kap. 5 och 6 §§ framgår att planläggning omfattar lokalisering, placering och utformning av bebyggelse och byggnadsverk.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Vid planläggning av mark och vattenområden ska byggnadsverk, skyltar och ljusanordningar lokaliseras, placeras och utformas så att de kan användas på avsett sätt utan att medföra en sådan påverkan på grundvattnet eller omgivningen i övrigt som innebär fara för människors hälsa och säkerhet eller betydande olägenhet i något annat avseende.

2 kap. 11 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Vid planläggning och annan prövning enligt denna lag av hur ett mark- eller vattenområde ska användas, ska, om den frågan har prövats eller ska prövas enligt annan lag, prövningen enligt

förevarande lag samordnas med den andra prövningen, om det lämpligen kan ske.

En bärande tanke i lagrådsremissen är att samma sak inte ska prövas i mer än ett ärende. I den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet bör prövas om paragrafens tillämpningsområde bör vidgas enligt följande:

Vid planläggning och annan prövning enligt denna lag, ska, om samma eller liknande fråga har prövats eller ska prövas enligt annan lag, prövningen enligt förevarande lag samordnas med den andra prövningen, om det lämpligen kan ske.

3 kap. 2 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Planen ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

3 kap. 4 §

Lagrådet föreslår att ordet "eller" omedelbart före 4 kap. byts mot "och" och att ordet "man" ersätts med en passivkonstruktion enligt följande:

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa sin bedömning av hur de allmänna intressen, som enligt 2 kap. ska beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden, kommer att tillgodoses. I redovisningen ska riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken anges särskilt.

3 kap. 5 §

I punkten 4 används ordet "kommunen" i två betydelser. Lagrådet föreslår att punkten ges följande lydelse:

4. hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunens gränser,

3 kap. 8 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse:

Om planförslaget kan antas medföra en sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11 § miljöbalken, ska kommunen låta det bli föremål för samråd och granskning på ett sätt som uppfyller också kraven i 6 kap. 11–18 och 22 §§ miljöbalken. Om en miljökonsekvensbeskrivning upprättas ska den vara en del av planförslaget.

3 kap. 9 §

I tredje stycket anges att kommunen under samrådet ”bör” redovisa motiven m.m. för planförslaget. Lagrådet menar att det vid en jämförelse med bl.a. 3 kap. 8 § framgår att ”ska” är ett mer adekvat ord. Lagrådet föreslår att stycket ges följande lydelse:

Under samrådet ska kommunen redovisa skälen för förslaget och det planeringsunderlag som har betydelse från nationell, regional, mellankommunal eller annan synpunkt eller som i övrigt behövs för att bedöma förslagets innebörd och konsekvenser.

3 kap. 11 §

Lagrådet föreslår att sista meningen ges följande lydelse:

Samrådsredogörelsen ska vara en del av planförslaget.

3 kap. 12 §

Enligt Lagrådets förslag till 3 kap. 8 och 11 §§ ska vissa handlingar anses utgöra en del av planförslaget. Då behöver varken före-

varande paragraf eller 3 kap. 14 § innehålla en erinran om detta utan det räcker att saken nämns i författningskommentaren. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse:

Kommunen ska ställa ut planförslaget under minst två månader.

3 kap. 13 §

Lagrådet föreslår, av skäl som redovisats ovan beträffande hänvisningstekniken i lagförslaget, att andra stycket ges följande lydelse:

Kungörandet ska ske enligt lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m.

3 kap. 14 §

Lagrådet hänvisar till vad som anförts ovan under 3 kap. 12 §. Av 3 kap. 9 § framgår att kommunen ska samråda med berörda kommuner etc. och då behövs inte orden "som berörs" i förevarande paragraf. Kungörelsen nämns i närmast föregående paragraf och paragrafhänvisningen framstår som överflödig. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse:

Innan utställningen äger rum ska kommunen skicka planförslaget och kungörelsen till länsstyrelsen och till de kommuner och kommunala organ som avses i 9 §.

3 kap. 19 §

Som paragrafen är formulerad ger den intryck av att kommunfullmäktige bara kan bifalla men inte avslå förslag om antagande av översiktsplan eller om ändring i en sådan plan. Enligt vad som har upplysts vid föredragningen är avsikten med paragrafen att klargöra om att kommunfullmäktige är det organ som beslutar i frågor om översiktsplan.

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse:

Kommunfullmäktige beslutar i frågor om antagande och ändring av översiktsplan.

3 kap. 22 §

Paragrafen innehåller en uppräkningslista av handlingar som ska skickas till olika myndigheter. Lagrådet föreslår att orden "skicka följande handlingar" placeras omedelbart efter ordet "transportinfrastrukturplanering".

Rubriken närmast före 3 kap. 23 §

Lagrådet föreslår att rubriken ändras till "Ändring av översiktsplan".

3 kap. 23 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En översiktsplan kan ändras för en viss del av kommunen. Den kan också ändras genom ett tillägg för att tillgodose ett särskilt allmänt intresse. Om inte annat följer av 24–26 §§ ska 1–22 §§ tillämpas när planen ändras.

En ändring av planen för en viss del av kommunen får redovisas med en annan detaljeringsgrad än för översiktsplanen i övrigt.

Om planen innebär en ändring av den gällande översiktsplanen ska sambanden med och konsekvenserna för översiktsplanen som helhet redovisas.

3 kap. 24 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om ett förslag till ändring avser endast en viss del av kommunen, får kommunen, i stället för att ställa ut det enligt 12 §, anslå en kungö-

relse om förslaget på kommunens anslagstavla och föra in kungörelsen i en ortstidning. Kommunen ska hålla förslaget och i förekommande fall miljökonsekvensbeskrivningen tillgängliga för granskning.

Av kungörelsen ska det framgå

1. var området som avses med ändringen ligger,
2. var förslaget finns tillgängligt för granskning,
3. att den som vill granska förslaget och lämna synpunkter får göra det inom en viss tid (granskningstid) som ska vara minst sex veckor, och
4. till vem synpunkter på förslaget ska lämnas.

3 kap. 25 §

Under föredragningen har upplysts att avsikten är att länsstyrelsen ska få inte bara en underrättelse om innehållet i kungörelsen utan också planförslaget med tillhörande handlingar.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om kommunen kungör ett planförslag enligt 24 §, ska kommunen, i stället för att skicka handlingar enligt 14 §,

1. senast den dag då kungörandet sker skicka ett meddelande om innehållet i kungörelsen till länsstyrelsen samt till de kommuner och kommunala organ som avses i 9 §,
2. skicka förslaget till länsstyrelsen, och
3. under granskningstiden hålla förslaget tillgängligt för alla som vill granska det.

3 kap. 26 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om kommunen kungör ett förslag enligt 24 §, ska bestämmelserna i 15–17 §§ om utställningstiden i stället avse granskningstiden. Om förslaget ändras väsentligt efter granskningstiden, får kommunen kungöra det ändrade förslaget i stället för att ställa ut det på nytt.

3 kap. 28 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Länsstyrelsen ska, när kommunen begär det, dock minst en gång under mandattiden, till kommunen lämna en sammanfattande redogörelse för sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. Av redogörelsen ska framgå om översiktsplanen behöver aktualiseras.

4 kap. 1 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Inom kommunen får mark- och vattenområdets användning, bebyggelse och byggnadsverk regleras med detaljplaner eller områdesbestämmelser enligt detta kapitel.

4 kap. 2 §

Lagrådet förutsätter att det i författningskommentaren klargörs vilken omfattning som krävs för att kommunen ska vara skyldig att upprätta detaljplan enligt första stycket 1.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Kommunen ska med en detaljplan pröva ett mark- eller vattenområdes lämplighet för bebyggelse och byggnadsverk och reglera bebyggelsemiljöns utformning för

1. en ny sammanhållen bebyggelse, om det behövs med hänsyn till omfattningen av befintliga eller planerade bygglovspliktiga byggnadsverk i bebyggelsen,
2. en bebyggelse som ska förändras eller bevaras, om detta behöver regleras i ett sammanhang, och
3. ett nytt byggnadsverk som inte är ett vindkraftverk, om
  - a) byggnadsverket är en byggnad eller kräver bygglov enligt 9 kap. eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 7 §, och

b) byggnadsverkets användning får betydande inverkan på omgivningen eller området är mycket efterfrågat för byggnadsändamål.

Trots första stycket 3 krävs det ingen detaljplan, om frågan om byggnadsverkets tillåtlighet kan prövas i samband med en prövning av ansökan om bygglov eller förhandsbesked och användningen av byggnadsverket inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

4 kap. 3 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Kommunen ska med en detaljplan pröva ett mark- eller vattenområdes lämplighet för ett vindkraftverk, om

1. vindkraftverket omfattas av krav på bygglov eller anmälan enligt föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 16 kap. 7 eller 8 §,
2. området är mycket efterfrågat för byggnadsändamål, och
3. frågan om kraftverkets tillåtlighet inte kan prövas i samband med en prövning av ansökan om bygglov, förhandsbesked eller anmälan.

4 kap. 4 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Trots 2 och 3 §§ behöver en fråga som anges där inte regleras med en detaljplan, om frågan har reglerats med områdesbestämmelser.

Rubriken närmast före 4 kap. 6 §

Lagrådet föreslår att rubriken ändras till Markreservat och allmänna platser.

4 kap. 6 §

Lagrådet föreslår att orden "allmänt ändamål" ändras till "allmänna ändamål" .

4 kap. 7 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Kommunen ska vara huvudman för allmänna platser. Kommunen får dock, om det finns särskilda skäl för det, i en detaljplan bestämma att kommunen inte ska vara huvudman för en eller flera allmänna platser.

4 kap. 8 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I en detaljplan får kommunen bestämma

1. hur allmänna platser som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt ska skyddas, och
2. hur allmänna platser som kommunen inte ska vara huvudman för ska användas och utformas.

4 kap. 9 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I en detaljplan får kommunen bestämma om stängsel samt utfart eller annan utgång mot allmänna platser.

Rubriken närmast före 4 kap. 10 §

Lagrådet föreslår att rubriken ändras till "Markytan".

4 kap. 10 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I en detaljplan får kommunen bestämma om vegetation och om markytans utformning och höjdläge.

Rubriken närmast före 4 kap. 11 §

Lagrådet föreslår att rubriken ändras till "Byggandets omfattning och byggnaders omfattning och användning".

4 kap. 11 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I en detaljplan får kommunen bestämma

1. byggandets omfattning över och under mark- eller vattenytan,
2. byggnaders användning, och
3. andelen lägenheter av olika slag i bostadsbyggnader och lägenheternas storlek.

Rubriken närmast före 4 kap. 12 §

Lagrådet föreslår att rubriken ändras till "Skydd mot störningar".

4 kap. 12 §

Vid föredragningen har upplysts att kravet på särskilda skäl är hänförligt endast till det som i Lagrådets förslag har förts till en ny punkt 3.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I en detaljplan får kommunen bestämma

1. skyddsåtgärder för att motverka markförorening, olyckor, översvämning och erosion.
2. skyddsåtgärder för att motverka störningar från omgivningen och,
3. om det finns särskilda skäl för det, högsta tillåtna värden för störningar genom luftförorening, buller, skakning, ljus eller andra olägenheter som omfattas av 9 kap. miljöbalken.

Rubriken närmast före 4 kap. 13 §

Lagrådet föreslår att rubriken ändras till "Parkering".

4 kap. 13 §

I paragrafen och på många andra ställen i lagen används ordet "ordna" i betydelsen iordningställa eller utforma. Men ordet ordna har många betydelser i svenskan, bl.a. används ordet i betydelsen skaffa. Att ordna råmark för exploatering betyder normalt inte att råmarken iordningställs utan att exploateringsrätt förvärvas. "Ordna" har en vidare innebörd än "utforma" vilket också är avsikten i denna paragraf. Det kan exempelvis handla om att behöva skaffa en rätt (gentemot en rättighetshavare) för att kunna ordna en parkeringsplats. Lagrådet avråder därför från att i PBL använda ordna i betydelsen iordningställa.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I en detaljplan får kommunen bestämma om

1. de krav i fråga om att iordningsställa utrymme för parkering, lastning och lossning av fordon som behövs med hänsyn till 8 kap. 9 § första stycket 4,
2. placering och utformning av parkeringsplatser, och
3. förbud att använda viss mark eller vissa byggnader för parkering.

Rubriken närmast före 4 kap. 14 §

Lagrådet föreslår att rubriken ändras till "Bygglov, rivningslov och marklov".

4 kap. 14 §

Vid föredragningen har upplysts att de nya bestämmelserna om flyttning av byggnad bör framgå av första stycket 2 i paragrafen.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I en detaljplan får kommunen bestämma att bygglov till en åtgärd som innebär en väsentlig ändring av markens användning endast får ges under förutsättning att

1. en viss anläggning för trafik, energi- eller vattenförsörjning eller avlopp, som kommunen inte ska vara huvudman för, har kommit till stånd,
2. ett visst byggnadsverk på tomten har rivits, byggts om, flyttats eller fått den ändrade användning som anges i planen,
3. utfarten eller en annan utgång från fastigheten har ändrats,
4. markens lämplighet för byggande har säkerställts genom att en markförorening har avhjälpats eller en skydds- eller säkerhetsåtgärd har vidtagits på tomten.

4 kap. 15 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I en detaljplan får kommunen bestämma om

1. bygglov enligt 9 kap. 7 § tredje stycket och 8 §,
2. rivningslov enligt 9 kap. 10 § första stycket 1 och andra stycket, och
3. marklov enligt 9 kap. 11 och 12 §§.

Rubriken närmast före 4 kap. 16 §

Lagrådet föreslår att rubriken ändras till "Placering, utformning och utförande av byggnadsverk och tomter".

4 kap. 16 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I en detaljplan får kommunen

1. bestämma placering, utformning och utförande av byggnadsverk och tomter,
2. ange de områden och i övrigt ange de preciserade krav som behövs för att bestämmelserna i 8 kap. 13 § om förbud mot förvanskning, 8 kap. 14 om underhåll och varsamhet och 2 kap. 6 § andra

stycket om skydd för ett bebyggelseområdes särskilda värden ska följas,

3. bestämma att byggnader som omfattas av förbudet mot förvanskning enligt 8 kap. 13 § inte får rivas,

4. meddela sådana skyddsbestämmelser som avses i 8 kap. 13 § 2 för tomter och

5. i fråga om andra ändringar av byggnader än tillbyggnader bestämma sådana krav på byggnadsverk som avses i 16 kap. 2 och 5 §§ och bestämma undantag från sådana krav.

Rubriken närmast före 4 kap. 17 §

Lagrådet föreslår att rubriken ändras till "Strandskydd".

4 kap. 17 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I en detaljplan får kommunen upphäva strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken för ett område som inte enligt 7 kap. 18 § första stycket 2 miljöbalken omfattas av länsstyrelsens beslutanderätt, om det finns särskilda skäl för det och om intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset. Bestämmelserna i 7 kap. 18 c–18 g §§ miljöbalken ska tillämpas i fråga om en sådan detaljplanebestämmelse.

Rubriken närmast före 4 kap. 18 §

Lagrådet föreslår att rubriken ändras till "Fastighetsindelning m.m.".

4 kap. 18 §

Lagrådet föreslår att paragrafen inleds med orden "I en detaljplan får kommunen bestämma".

4 kap. 19 §

I paragrafen anges att kommunen i en detaljplan får bestämma att planen får genomföras med exploateringssamverkan. Därmed avses samverkan enligt lagen (1987:11) om exploateringssamverkan. Detta bör framgå av paragrafen. En förutsättning för att kommunen ska få tillgripa exploateringssamverkan är enligt 6 kap. 2 § att det med hänsyn till bebyggelseutvecklingen är angeläget att i ett sammanhang ställa i ordning mark för bebyggelse och utföra sådana anordningar som behövs för denna. Denna förutsättning bör också framgå av förevarande paragraf. Godtas Lagrådets förslag medför det konsekvensändringar i 6 kap. 2 §.

I enlighet härmed föreslår Lagrådet att paragrafen får följande lydelse:

Om det med hänsyn till bebyggelseutvecklingen är angeläget att i ett sammanhang ställa i ordning mark för bebyggelse och utföra sådana anordningar som behövs för denna, får kommunen i en detaljplan bestämma att planen får genomföras med samverkan enligt lagen (1987:11) om exploateringssamverkan på det sätt som föreskrivs i 6 kap. 2 §.

4 kap. 20 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om en detaljplan antas efter det att ett exploateringsbeslut enligt lagen (1987:11) om exploateringssamverkan har vunnit laga kraft, ska kommunen i planen ange att den ska genomföras enligt den lagen.

Om mark ska tas i anspråk från någon fastighet vars ägare inte deltar i exploateringssamverkan, ska planen innehålla en uppgift om det.

4 kap. 21 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I en detaljplan ska kommunen ange en genomförandetid. Tiden får inte vara kortare än fem år och inte längre än femton år och ska bestämmas så att det finns rimliga möjligheter att genomföra planen.

Tiden räknas från den dag då beslutet att anta planen vinner laga kraft. Om någon del av planen får genomföras tidigare på grund av ett förordnande enligt 13 kap. 18 § andra stycket, räknas tiden från den dag då genomförandet får påbörjas. Detta gäller dock inte om kommunen i planen bestämt att genomförandetiden ska räknas från en senare tidpunkt eller bestämt olika tider för skilda områden av planen.

4 kap. 22 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om en detaljplan ändras, ska planens genomförandetid gälla också för den del som ändras.

Om planen vid ändringen inte innehåller någon uppgift om genomförandetid, ska kommunen med tillämpning av 21 § bestämma en särskild genomförandetid för den del av planen som ändras.

4 kap. 23 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om en detaljplan saknar uppgift om genomförandetidens längd, ska planen genomföras inom femton år. Om planen saknar uppgift om när tiden ska börja räknas, tillämpas 21 § andra stycket.

4 kap. 24 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Innan genomförandetiden har gått ut får kommunen förlänga tiden med högst fem år i sänder. Efter det att genomförandetiden har gått ut, kan kommunen förnya den med högst fem år i sänder. En förlängning eller förnyelse får avse ett visst område av detaljplanen.

4 kap. 25 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om någon har påbörjat åtgärder i fråga om en viss fastighet för att genomföra en detaljplan men inte hinner fullfölja åtgärderna före genomförandetidens utgång på grund av omständigheter som kommunen råder över, ska kommunen, om ansökan görs före genomförandetidens utgång, i skälig omfattning förlänga genomförandetiden för den ifrågavarande fastigheten.

Rubriken närmast före 4 kap. 26 §

Lagrådet föreslår att rubriken ändras till "Tillfällig användning".

4 kap. 26 och 27 §§

Lagrådet föreslår att 4 kap. 26 och 27 §§ slås samman enligt följande:

I en detaljplan får kommunen bestämma att mark eller byggnader, som inte genast behöver tas i anspråk för det ändamål som anges i planen, får användas för annat ändamål under en viss i planen angiven tid som, räknad med tillämpning av 21 § andra stycket, får vara högst tio år.

4 kap. 28 och 29 §§

Lagrådet föreslår att 4 kap. 28 och 29 §§ slås samman enligt följande:

Om en detaljplan saknar uppgift om hur länge mark eller byggnader får användas för ett sådant tillfälligt ändamål som avses i 26 §, får de användas för detta ändamål i högst fem år. Om planen saknar uppgift om när tiden ska börja räknas, tillämpas 21 § andra stycket. Tiden för användning för tillfälligt ändamål får förlängas med högst fem år i sänder. Den sammanlagda tiden får dock inte överstiga tjugo år.

4 kap. 30 och 31 §§

Det är oklart vad som ingår i en detaljplan. Enligt förslaget ska vissa handlingar finnas tillsammans med planen. Lagrådet föreslår att sistnämnda handlingar ska utgöra en del av planen. Om detta inte klargörs genom en definition i 1 kap. 4 § bör saken regleras i förevarande paragraf. Planbeskrivningen är visserligen inte bindande men det bör inte hindra att den anses vara en del av detaljplanen, om förhållandet klargörs i planen.

I 30 § anges vad en plankarta ska bestå av och hur den ska utformas medan 31 § ger besked om vad en planbeskrivning ska innehålla. Lagrådet menar att bestämmelserna blir lättare att förstå om paragraferna redigeras enligt följande:

30 § En detaljplan ska bestå av en karta över det område som planen omfattar (plankarta), en beskrivning av hur detaljplanen ska förstås och genomföras (planbeskrivning) och de bestämmelser i övrigt som behövs.

31 § Av plankartan ska det framgå hur planområdet delas upp för skilda ändamål och vilka bestämmelser som gäller för olika områden.

Om det behövs för att planen ska bli tydlig, får markens indelning i fastigheter redovisas på en särskild plankarta. Detsamma gäller servitut eller liknande särskilda rättigheter.

4 kap. 32 §

Lagrådet ifrågasätter varför området inte får vara obefogat stort medan detaljplanen inte får vara mer detaljerad än nödvändigt.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En detaljplan får inte omfatta ett större område än som behövs med hänsyn till planens syfte och genomförandetid.

Den avsedda regleringen av bebyggelsen och miljön i övrigt ska tydligt framgå av planen.

Detaljplanen får inte vara mer detaljerad än som behövs med hänsyn till planens syfte.

4 kap. 33 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Planbeskrivningen ska innehålla en redovisning av

1. planeringsförutsättningarna,
2. planens syfte,
3. hur planen ska genomföras,
4. de överväganden som har legat till grund för planens utformning med hänsyn till motstående intressen och planens konsekvenser, och
5. om planen avviker från översiktsplanen, och i så fall på vilket sätt den avviker och skälen för avvikelsen.

Planbeskrivningen ska innehålla det illustrationsmaterial som behövs för att förstå planen.

Av planbeskrivningen ska framgå de organisatoriska, tekniska, ekonomiska och fastighetsrättsliga åtgärder som behövs för att planen ska kunna genomföras på ett samordnat och ändamålsenligt sätt samt vilka konsekvenser dessa åtgärder får för fastighetsägarna och andra som berörs av detaljplanen.

4 kap. 34 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om genomförandet av en detaljplan kan antas ha en betydande miljöpåverkan ska planbeskrivningens redovisning av planens konsekvenser ske med tillämpning av 6 kap. 12 och 13 §§ första stycket miljöbalken. Denna miljökonsekvensbeskrivning ska ske med tillämpning också av 6 kap. 7 § första och andra styckena miljöbalken, om detaljplanens miljöpåverkan beror på att planområdet får tas i anspråk för

1. industriändamål,
2. ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller någon annan sammanhållen bebyggelse,
3. en skidbacke, skidlift eller linbana,
4. en hamn för fritidsbåtar,
5. ett hotellkomplex eller en fritidsby utanför sammanhållen bebyggelse,
6. en permanent campingplats,
7. en nöjespark, eller
8. en djurpark.

4 kap. 35 §

Paragrafen har samband med bestämmelserna i 5 kap. 7 § 2 och 3 om enkelt planförfarande.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om en detaljplan enbart gäller en verksamhet som har tillståndsprövats eller ska tillståndsprövas enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 6 § miljöbalken, eller enbart gäller åtgärder som har prövats eller ska prövas genom upprättande och fastställande av en arbetsplan enligt väglagen (1971:948) eller en järnvägsplan enligt lagen (1995:1649) om byggande av järnväg får som miljökonsekvensbeskrivning enligt 34 § denna lag godtas den miljökonsekvensbeskrivning som upprättats i det andra ärendet, om den är aktuell och relevant för detaljplaneärendet.

4 kap. 36 §

Enligt förslaget ska detaljplanen vara utformad med skälig hänsyn till befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande. Det är tydligt att det inte bara är befintliga utan också framtida bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på möjligheten att genomföra en detaljplan. Det kan för att ta ett exempel gälla bebyggelse som omfattas av bygglov men ännu inte uppförts.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

När en detaljplan utformas ska skälig hänsyn tas till bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden som är av betydelse för hur planen ska genomföras.

Om planen innebär att mark eller annat utrymme eller särskild rätt till mark eller annat utrymme kan komma att tas i anspråk enligt 6 kap. 3, 4, 5, 14 eller 17 § ska planen utformas så att fördelarna överväger olägenheterna.

4 kap. 37 §

Lagrådet föreslår att bestämmelsen placeras sist i 32 §. I annat fall föreslår Lagrådet att paragrafen får följande lydelse:

En detaljplan får innebära en närmare reglering av möjligheterna att bedriva handel endast om det finns skäl av betydande vikt för det.

4 kap. 38 och 39 §§

Lagrådet föreslår att ordningsföljden mellan 38 och 39 §§ kastas om och att paragraferna får följande lydelse:

4 kap. 38 §

En detaljplan gäller till dess den ändras eller upphävs.

4 kap. 39 §

Andra stycket 2 har samband med 18 § andra stycket. Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En detaljplan får inte ändras eller upphävas före genomförandetidens utgång, om någon fastighetsägare som berörs motsätter sig det.

Första stycket gäller inte om en detaljplan behöver ändras eller upphävas

1. på grund av nya förhållanden som är av stor allmän vikt och som inte har kunnat förutses vid planläggningen, eller
2. för att införa bestämmelser som avses i 18 § andra stycket om markens indelning i fastigheter eller om servitut eller liknande särskilda rättigheter.

4 kap. 40 §

Paragrafen knyter an till 39 §. De rättigheter som har uppkommit för enskilda fastighetsägare genom detaljplanen upphör när genom-

förändretiden löpt ut och de kan inte längre hindra att kommunen ändrar eller upphäver planen.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En detaljplan får ändras eller upphävas efter genomförandetidens utgång trots att fastighetsägare som berörs av förslaget motsätter sig det.

4 kap. 41 §

I 4 kap. 4 § föreskrivs att trots 4 kap. 2 och 3 §§ behöver en fråga som anges där inte regleras med en detaljplan, om frågan har lösts med områdesbestämmelser. Lagrådet föreslår därför att förevarande paragraf får följande lydelse:

Kommunen får anta områdesbestämmelser för att i vissa avseenden reglera begränsade områden inom kommunens gränser som inte omfattas av en detaljplan.

4 kap. 42 §

Under den fortsatta behandlingen bör uppmärksammas om begreppet "allmän plats" är lämpligt att använda i samband med områdesbestämmelser.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Med områdesbestämmelser får kommunen endast reglera

1. grunddragen för användningen av mark- och vattenområden för bebyggelse, fritidsanläggningar, kommunikationsleder och andra jämförliga ändamål, om det behövs för att säkerställa syftet med översiktsplanen eller för att tillgodose ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,
2. hur allmänna platser ska användas och utformas och, i fråga om allmänna platser som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, hur de ska skyddas,

3. största tillåtna byggnads- eller bruksarea för fritidshus och storleken på tomter för sådana hus,
4. omfattningen av krav på bygglov enligt 9 kap. 7 och 8 §§, rivningslov enligt 9 kap. 10 § första stycket 2 och marklov enligt 9 kap. 13 §,
5. placering, utformning och utförande av byggnadsverk och tomter och i samband med det bestämma
  - a) krav på vegetation och på markytans utformning och höjdläge inom sådana områden som avses i 9 kap. 13 § 1,
  - b) krav på skyddsanordningar för att motverka sådana störningar från omgivningen som avses i 12 § 1, och
  - c) i frågor som avses i 16 § 2–5, och
6. om exploateringssamverkan.

Bestämmelserna i 6 kap. 2 § tillämpas på exploateringssamverkan enligt första stycket 6.

4 kap. 43 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Kommunen ska redovisa områdesbestämmelserna och skälen för dem i en särskild handling. Handlingen ska utformas så att det tydligt framgår hur bestämmelserna reglerar bebyggelse, byggnadsverk och miljön.

Första stycket gäller också när områdesbestämmelser ändras eller upphävs.

Rubriken till 5 kap.

Lagrådet föreslår att kapitlet rubriceras "Framtagande av detaljplaner och områdesbestämmelser".

5 kap. 1 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Detta kapitel innehåller bestämmelser om hur en detaljplan och områdesbestämmelser upprättas, antas, ändras och upphävs samt om besked från kommunen om att inleda ett sådant planläggningsarbete.

5 kap. 2 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

På begäran av någon som avser att vidta en åtgärd som kan förutsätta att en detaljplan antas, ändras eller upphävs eller områdesbestämmelser ändras eller upphävs, ska kommunen ge besked om huruvida den avser att inleda ett sådant planläggningsarbete som avses med begäran (planbesked).

5 kap. 3 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En begäran om planbesked ska vara skriftlig och innehålla en beskrivning av det huvudsakliga ändamålet med den avsedda åtgärden och en karta som visar det område som berörs.

Om åtgärden avser ett byggnadsverk, ska begäran också innehålla en beskrivning av byggnadsverkets karaktär och ungefärliga omfattning.

5 kap. 4 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

När en kommun har fått en begäran om planbesked som uppfyller kraven i 3 § ska kommunen ge sitt planbesked inom fyra månader, om den som har gjort begäran inte medger längre tid.

5 kap. 5 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Av planbeskedet ska det framgå huruvida kommunen avser att inleda ett sådant planläggningsarbete som avses med begäran.

Om kommunen avser att inleda det ifrågavarande planläggningsarbetet, ska kommunen i planbeskedet ange den tidpunkt då ett slutligt beslut om att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller ändra eller upphäva områdesbestämmelser kan beräknas föreligga.

Om kommunen inte avser att företa planläggningsarbetet, ska kommunen i stället ange skälen för det.

Rubriken närmast före 5 kap. 6 §

Lagrådet föreslår att rubriken ändras till "Processen innan en detaljplan antas".

5 kap. 6 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Innan kommunen antar en detaljplan ska kommunen ha tagit fram ett planförslag, samrått om förslaget, kungjort det och låtit det granskas enligt 7–37 §§.

5 kap. 7 §

Lagrådet gillar tanken på ett förenklat planförfarande men anser att det lagtekniskt är att föredra att i kapitlet behandla först det normala planförfarandet och därefter under en särskild rubrik, det enkla planförfarandet. Om en sådan omredigering av kapitlet inte anses möjlig i detta skede av lagstiftningsprocessen, bör förevarande paragraf byggas ut med hänvisningar till de bestämmelser som tillsammans bildar det enkla planförfarandet. Lagrådet utgår i det följande från sistnämnda alternativ.

I punkten 1 talas om att planförslaget "har liten betydelse". Det har vid föredragningen upplysts att bestämmelsen har samband med reglerna i 27 § om delegation till kommunstyrelsen eller byggnadsnämnden att anta "planer som inte är av stor vikt eller har principiell betydelse". Lagrådet föreslår att samma formulering används i förevarande punkt. I enlighet härmed föreslår Lagrådet att paragrafen får följande lydelse:

Arbetet med att ta fram en detaljplan får förenklas i den utsträckning som anges i 16 och 17 §§, 18 § andra stycket, 21 § andra stycket och 23 § (enkelt planförfarande), om planförslaget är förenligt med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande enligt 3 kap. 16 § och planförslaget

1. inte är av stor vikt eller har principiell betydelse och inte heller kan antas medföra en betydande miljöpåverkan samt saknar intresse för allmänheten,
2. enbart gäller en verksamhet som har tillståndsprövats eller ska tillståndsprövas enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 6 § miljöbalken, eller
3. enbart gäller åtgärder som har prövats eller ska prövas genom upprättande och fastställande av en arbetsplan enligt väglagen (1971:948) eller en järnvägsplan enligt lagen (1995:1649) om byggande av järnväg.

5 kap. 8 §

I detaljplanearbetet ingår att upprätta en eller flera kartor över området (grundkartor) och en fastighetsförteckning. I den fortsatta beredningen bör klarläggas om grundkartorna och fastighetsförteckningen ska utgöra delar av detaljplanen.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I arbetet med att ta fram en detaljplan ska det, om det inte är uppenbart onödigt, finnas en eller flera kartor som är lämpliga för ändamålet (grundkartor) och en fastighetsförteckning.

5 kap. 9 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Av fastighetsförteckningen ska det framgå

1. vilka fastigheter, vilken mark som är samfällad för flera fastigheter och vilka allmänna vattenområden som berörs av detaljplanen,
2. vilka som är ägare till de fastigheter, den mark och de vattenområden som avses i 1,
3. vilka som är innehavare av någon annan särskild rätt till egendom som avses i 1 än bostadsrätt eller hyresrätt, och

4. vilka gemensamhetsanläggningar enligt anläggningslagen (1973:1149) som berörs av detaljplanen och vilka som är ägare till de fastigheter som deltar i anläggningarna.

Om en samfällighet, särskild rätt eller gemensamhetsanläggning som avses i första stycket förvaltas av en samfällighetsförening enligt lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter, ska föreningen anges i förteckningen i stället för ägare eller innehavare.

5 kap. 10 §

I den föreslagna 13 § föreskrivs att motiven för detaljplaneförslaget ska redovisas under det samråd om förslaget som ska ske. Dessa motiv tas lämpligen in i ett planprogram som får bilda en del av detaljplanen. Att planprogrammet inte är bindande bör framgå av detaljplanen. Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om det behövs för att underlätta detaljplanearbetet, ska kommunen ange planens utgångspunkter och mål i ett särskilt program. Planprogrammet ska utgöra en del av detaljplanen.

5 kap. 11 §

I paragrafen föreskrivs att kommunen under detaljplanearbetet ska samråda om detaljplanen. Enligt Lagrådets förslag ingår i detaljplanen, och därmed också i förslaget till detaljplan, grundkartor, fastighetsförteckning och i förekommande fall planprogram och miljökonsekvensbeskrivning, jfr 13 §.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Under detaljplanearbetet ska kommunen samråda med

1. länsstyrelsen, lantmäterimyndigheten och de kommuner som berörs,
2. de kända sakägarna och de kända bostadsrättshavare, hyresgäster och boende som berörs,
3. de kända organisationer av hyresgäster som har avtal om förhandlingsordning för en berörd fastighet eller, om någon förhandlingsordning inte gäller, som är anslutna till en riksorganisation inom vars verksamhetsområde en berörd fastighet är belägen, och

4. de myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget.

För samråd enligt första stycket 2–4 är det tillräckligt att kommunen ger dem som berörs tillfälle till yttrande.

Om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, ska samrådet ske med tillämpning av 6 kap. 6 §, 13 § andra stycket och 15 § miljöbalken.

5 kap. 12 §

Lagrådet föreslår att bestämmelserna i förevarande paragraf förs in i första meningen i 11 § (Under detaljplanearbetet ska kommunen, i syfte att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan, samråda etc.) Om detta förslag inte godtas bör 12 § ges följande lydelse:

Samråd enligt 11 § ska genomföras så att kommunen får ett så bra beslutsunderlag som möjligt samtidigt som det ger dem som berörs av detaljplanen möjlighet till insyn i och påverkan på detaljplanearbetet.

5 kap. 13 §

Som anförts under 11 § ingår enligt Lagrådets förslag grundkartor, fastighetsförteckning och i förekommande fall planprogram och miljökonsekvensbeskrivning i detaljplanen. Detaljplanens delar behöver inte anges i förevarande paragraf.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Under ett samråd om en detaljplan ska kommunen redovisa planförslaget, skälen för förslaget och det planeringsunderlag som har betydelse för bedömningen av förslaget. Om det finns ett program enligt 10 §, ska programmet redovisas.

5 kap. 14 §

I förslaget föreskrivs i punkten 5 att hänsyn ska tas till de boendes och övrigas hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion. Orden "de boendes och övrigas" bör bytas mot "människors".

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Under ett samråd om en detaljplan ska länsstyrelsen särskilt

1. ta till vara och samordna statens intressen,
2. ge råd om tillämpningen av 2 kap.,
3. verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses, att miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken följs och att strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken inte upphävs i strid med gällande bestämmelser,
4. verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. verka för att en bebyggelse eller ett byggnadsverk inte blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

5 kap. 15 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Vid enkelt planförfarande som avses i 7 § 1 kan kommunen fullgöra sin samrådsskyldighet genom att ge länsstyrelsen, kända sakägare och intressenter som avses i 11 § första stycket 3 och 4 tillfälle att yttra sig om detaljplaneförslaget.

5 kap. 16 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Vid enkelt planförfarande som avses i 7 § 2 eller 3 behöver samråd enligt 11–15 §§ inte ske. Det gäller dock inte om prövningen av det andra ärendet är avslutad och

1. den miljökonsekvensbeskrivning som finns i det ärendet inte längre är aktuell för detaljplaneärendet, eller
2. samråd inte har skett i det andra ärendet med alla dem som ska omfattas av samråd enligt 11 §.

I fall som avses i första stycket 2 är det tillräckligt att samråd sker med dem som inte omfattades av samrådet i det andra ärendet.

5 kap. 17 §

Lagrådet föreslår att samrådsredogörelsen blir en del av detaljplanen, även om redogörelsen inte blir bindande, vilket bör framgå av detaljplanen. Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Kommunen ska upprätta en samrådsredogörelse i vilken alla synpunkter som lämnats under samrådet redovisas tillsammans med de kommentarer och förslag som kommunen anser att synpunkterna föranleder. Om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, ska samrådsredogörelsen utformas så att den också uppfyller kraven i 6 kap. 16 § andra stycket miljöbalken.

Samrådsredogörelsen ska utgöra en del av detaljplanen.

5 kap. 18 §

I det föreslagna andra stycket behandlas enkelt planförfarande. Förslaget innebär att kommunen ska ge dem som har underrättats enligt 15 § tillfälle att godkänna förslaget eller att inom två veckor granska det och lämna synpunkter. Denna granskningstid får göras kortare, om alla berörda är överens om det. Lagrådet menar att det räcker att i lagen föreskriva att kommunen ska ge dem som underrättats enligt 15 § tillfälle att yttra sig över detaljplaneförslaget inom två veckor. I yttrandet kan de då godkänna förslaget om de finner det lämpligt. Det står dem då också fritt att yttra sig inom kortare tid än två veckor. Det finns inte skäl att lagreglera möjligheten att korta granskningstiden.

I enlighet härmed föreslår Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse:

När samrådet enligt 11–17 §§ är genomfört ska kommunen kungöra förslaget till detaljplan och låta det granskas under en viss tid (granskningstid) som ska vara minst tre veckor.

Vid enkelt planförfarande som avses i 7 § 1 ska kommunen ge dem som har underrättats enligt 15 § tillfälle att yttra sig över detaljplane-förslaget inom två veckor.

5 kap. 19 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Kungörelsen ska anslås på kommunens anslagstavla och införas i en ortstidning. Av kungörelsen ska det framgå

1. vilket område detaljplanen avser,
2. om förslaget avviker från översiktsplanen, uppgift om detta,
3. vilken mark eller särskild rätt till mark som kan komma att tas i anspråk enligt 6 kap. 3–5 §§,
4. var förslaget finns tillgängligt för granskning och hur lång granskningstiden är,
5. att den som vill lämna synpunkter på förslaget ska göra det under granskningstiden,
6. till vem synpunkter på förslaget ska lämnas, och
7. att den som inte senast under granskningstiden har lämnat någon skriftlig synpunkt på förslaget kan förlora rätten att överklaga beslut att anta planen.

Kungörandet ska ske enligt lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m.

Vid enkelt planförfarande som avses i 7 § 2 eller 3, får kungörandet samordnas med det kungörande som ska ske i det andra ärendet.

5 kap. 20 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Kommunen ska senast den dag då kungörandet sker skicka

1. ett meddelande om innehållet i kungörelsen till kända sakägare och dem som avses i 11 § första stycket 3 och 4, och
2. förslaget och den samrådsredogörelse som avses i 17 § till länsstyrelsen och de kommuner som berörs.

5 kap. 21 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Under granskningstiden ska kommunen hålla förslaget tillgängligt för alla som vill granska det. Kommunen ska också se till att det underlag som avses i 8-10 §§ och den samrådsredogörelse som avses i 17 § finns tillgängliga liksom det planeringsunderlag i övrigt som kommunen anser har betydelse för bedömningen av förslaget.

Om förslaget är ett sådant enkelt planförfarande som avses i 7 § 2 eller 3 och kungörandet har samordnats enligt 19 § tredje stycket, får kommunen fullgöra sin skyldighet enligt första stycket genom att hålla en kopia av handlingarna i det andra ärendet tillgängliga i den mån informationen finns där.

5 kap. 22 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Under granskningstiden ska länsstyrelsen yttra sig över planförslaget, om länsstyrelsen finner att

1. ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken inte tillgodoses,
2. en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
3. ett strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken upphävs i strid med gällande bestämmelser,
4. en reglering av sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår flera kommuner inte har samordnats på ett lämpligt sätt, eller
5. en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämplig(t) med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion.

5 kap. 23 §

Första stycket bör utformas efter mönster av 17 § första stycket och andra stycket efter mönster av 21 § andra stycket. Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Kommunen ska upprätta en granskningsredogörelse i vilken alla skriftliga synpunkter som lämnats under granskningstiden redovisas

tillsammans med de kommentarer och förslag som kommunen anser att synpunkterna föranleder.

Om förslaget är en del i ett sådant enkelt planförfarande som avses i 7 § 2 eller 3 med samordnat kungörande enligt 19 § tredje stycket, ska granskningsredogörelsen också behandla de skriftliga synpunkter som har kommit in i det andra ärendet, om de har betydelse för detaljplaneprövningen.

Granskningsredogörelsen ska utgöra en del av detaljplanen.

5 kap. 24 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Kommunen ska så snart som möjligt skicka granskningsredogörelsen eller ett meddelande om var den finns tillgänglig till dem som inte har fått sina synpunkter tillgodosedda.

5 kap. 26 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om ett förslag till detaljplan kan medföra en sådan skada som avses i 14 kap. 9, 10, 14 eller 15 §, får kommunen förelägga den som kan komma att drabbas av skadan att inom en viss tid anmäla sitt anspråk på ersättning eller inlösen med upplysning om att rätten till ersättning annars går förlorad enligt 14 kap. 32 § första stycket.

Föreläggandet ska innehålla upplysningar om de detaljplanebestämmelser som kan medföra skada som avses i första stycket. Tidsfristen för anmälan ska bestämmas till minst två månader. En bestämmelse om att kommunen inte får anta planen innan tidsfristen har löpt ut finns i 28 §.

5 kap. 27 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En detaljplan ska antas av kommunfullmäktige, men fullmäktige får uppdra åt kommunstyrelsen eller byggnadsnämnden att anta en plan som inte är av stor vikt eller har principiell betydelse.

5 kap. 28 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om kommunen har meddelat ett föreläggande enligt 26 §, får kommunen inte anta detaljplanen innan den förelagda tiden har löpt ut.

Om kommunen har ansökt om att länsstyrelsen enligt 6 kap. 6 § ska pröva en fråga om skyldighet att upplåta eller avstå mark eller annat utrymme får kommunen inte anta detaljplanen innan länsstyrelsens beslut har vunnit laga kraft.

5 kap. 29 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

När detaljplanen har antagits ska kommunen skicka ett meddelande om detta till

1. länsstyrelsen och lantmäterimyndigheten,
  2. de kommuner och regionplaneorgan som är berörda, och
  3. dem som anges i 11 § första stycket 2 och 3 och föreningar som får överklaga enligt 13 kap. 13 eller 14 § och
    - a) senast under granskningstiden har lämnat skriftliga synpunkter som inte blivit tillgodosedda, eller
    - b) har rätt att överklaga beslutet enligt 13 kap. 12 § andra stycket 1.
- Meddelandet ska innehålla ett protokollsutdrag med beslutet och upplysningar om vad den som vill överklaga beslutet måste göra.

Kommunen ska till länsstyrelsen skicka den granskningsredogörelse som avses i 23 § tillsammans med meddelandet om att planerna har antagits, om kommunen inte redan har skickat redogörelsen enligt 24 §.

5 kap. 30 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Meddelandet enligt 29 § ska skickas senast dagen efter det att justeringen av det protokoll som innehåller beslutet har tillkännagetts på kommunens anslagstavla.

5 kap. 31 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om det för detaljplanen ska finnas en miljökonsekvensbeskrivning enligt 4 kap. 34 §, ska kommunen när planen har antagits skicka ett meddelande om det till den myndighet som avses i 6 kap. 8 § andra stycket miljöbalken.

5 kap. 32 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

När beslutet att anta detaljplanen har vunnit laga kraft ska kommunen

1. på planhandlingarna anteckna det datum då planen vann laga kraft och, om ett förordnande enligt 13 kap. 18 § andra stycket har meddelats, det datum då förordnandet meddelades,
2. snarast möjligt skicka planen, planbeskrivningen och fastighetsförteckningen enligt 9 § till länsstyrelsen och lantmäterimyndigheten, om det inte är uppenbart obehövt, och
3. med en kungörelse som avses i 19 § eller med ett skriftligt meddelande underrätta de fastighetsägare som kan ha rätt till ersättning enligt 14 kap. 5, 7, 9, 12, 14 eller 16 § och dem som enligt 14 kap. 6, 8, 10, 13, 15 eller 17 § kan ha motsvarande rätt till ersättning och i underrättelsen upplysa dem om innehållet i 15 kap. 4 §.

Om kommunen inte kan skicka de handlingar som anges i första stycket 2 inom två veckor, ska kommunen genast underrätta mottagarna om innehållet i handlingarna.

5 kap. 33 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Ett meddelande enligt 20, 24 eller 29 § som ska skickas till en samfällighet får skickas till

1. en ledamot av den styrelse som finns för samfälligheten,
2. den som är utsedd att förvalta samfällighetens angelägenheter, eller
3. om det inte finns någon styrelse eller förvaltare, någon av samfällighetens delägare för att hållas tillgänglig för de andra delägarna.

5 kap. 35 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om ett meddelande enligt 20, 24 eller 29 § ska skickas till ett stort antal fysiska eller juridiska personer som inte är samfälligheter eller bostadsrättshavare och det skulle innebära större kostnader och besvär än som är försvarligt med hänsyn till ändamålet med meddelandet att skicka det till var och en av dem, får kommunen

1. om det är fråga om ett meddelande enligt 20 §, skicka det enligt 20 § andra stycket, och

2. om det är fråga om ett meddelande enligt 24 eller 29 §, kungöra det genom att anslå det på kommunens anslagstavla och

a) införa det i en ortstidning, eller

b) sprida informationsblad om kungörelsen till de boende som är berörda, om ett stort antal av mottagarna är boende.

Om kungörelsen avser ett meddelande enligt 29 §, ska det av kungörelsen framgå vilket beslut som meddelandet avser, när beslutet tillkännagavs och vad den måste göra som vill överklaga beslutet. Om kungörelsen införs i en ortstidning, ska det ske samma dag som beslutet tillkännages.

5 kap. 36 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om ett meddelande avser en detaljplan som innebär att ett mark- eller vattenområde eller ett utrymme kan komma att tas i anspråk enligt 6 kap. 3, 4, 5 eller 14 §, får 35 § inte tillämpas för meddelanden till ägaren eller innehavaren av en särskild rätt till området eller utrymmet.

5 kap. 37 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I fråga om den som har fått ett föreläggande enligt 26 § får kommunen inte tillämpa 35 § för att meddela att detaljplanen har antagits.

5 kap. 38 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Bestämmelserna i detta kapitel om förslag till och antagande av en detaljplan ska också gälla förslag till och beslut om att ändra eller upphäva en detaljplan.

5 kap. 39 §

Vid föredragningen har upplysts att kommunen i fråga om förslag till och beslut om att anta, ändra eller upphäva områdesbestämmelser ska tillämpa bestämmelserna om förslag till och antagande av en detaljplan i 7 § 1, 8 § i den del som avser fastighetsförteckning, 9 och 10 §§, 11 § första och andra styckena, 12–15 §§, 17 § första stycket, 18 §, 19 § första stycket 1, 2 och 4–7 och andra stycket, 20 §, 21 § första stycket, 22 §, 23 § första stycket, 24, 25, 27, 29 och 30 §§, 32 § första stycket 1 och 2 och andra stycket, 33-35 §§ och 38 §. Enligt Lagrådets mening behöver dessa detaljer inte anges i lagtext utan det räcker att de behandlas i författningskommentaren.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Bestämmelserna i detta kapitel om förslag till och antagande av en detaljplan ska också tillämpas i fråga om förslag till och beslut om att anta, ändra eller upphäva områdesbestämmelser.

5 kap. 40 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser gäller först sedan beslutet har vunnit laga kraft.

Bestämmelser som innebär att beslutet kan få tillämpas innan det har vunnit laga kraft finns i 13 kap. 18 § andra stycket.

6 kap. 1 §

I paragrafen föreslås att genomförandet av en detaljplan ska grundas på planbeskrivningen. Med uttrycket "grundas på" förmedlas ett intryck av att kommunen har möjlighet att modifiera genomförandet. Lagrådet föreslår att uttrycket ersätts med "i överensstämmelse med" och föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En detaljplan ska genomföras i överensstämmelse med vad som har redovisats i planbeskrivningen enligt 4 kap. 33 § första stycket 3 och tredje stycket.

6 kap. 2 §

Lagrådet har föreslagit att 4 kap. 19 § skall formuleras om. I konsekvens med det förslaget föreslår Lagrådet att förevarande paragraf ges följande lydelse:

En bestämmelse enligt 4 kap. 19 § om att en detaljplan får genomföras med exploateringssamverkan

1. ska ange samverkansområdets huvudsakliga avgränsning,
2. ska ange den tid inom vilken ett exploateringsbeslut ska meddelas, och

3. upphör att gälla vid utgången av den tid som avses i 2, om något exploateringsbeslut inte har meddelats innan dess.

Den tid som avses i första stycket 2 får inte vara längre än fem år räknad från den dag då beslutet att anta detaljplanen vann laga kraft eller från den tidigare dag då genomförandet får påbörjas med stöd av ett förordnande enligt 13 kap. 18 § andra stycket.

6 kap. 3 §

I paragrafen behandlas en situation då en markägare är skyldig att utan ersättning upplåta mark eller utrymme för att användas till allmän plats. Den länsstyrelseprövning av ersättningsfrågan som föreskrivs i 6 § omfattar bara markavstående enligt 4 eller 5 § men inte enligt 3 §. Detta inger betänkligheter i förhållande till skyddet för

egendom i regeringsformen och i Europakonventionen. Enligt Lagrådets mening bör 3 § utgå.

6 kap. 4 och 5 §§

I paragraferna behandlas situationer då mark eller utrymme som ska användas för en allmän plats eller en allmän byggnad ska upplåtas eller avstås till kommunen eller huvudmannen utan någon ersättning till markägaren. För att detta ska vara möjligt bör det enligt Lagrådets mening krävas att marken eller utrymmet behövs för en ändamålsenlig användning av området. Dessutom bör det av paragraferna framgå att länsstyrelsen ska, *innan detaljplanen antas* (Lagrådets kursivering), pröva om den ifrågavarande marken eller utrymmet ska avstås utan ersättning, jfr 5 kap. 28 §.

I 6 kap. 5 § används begreppet allmän byggnad. Begreppet bör definieras i 1 kap. 3 § eller förklaras i författningskommentaren.

Lagrådet föreslår att paragraferna får följande lydelse:

6 kap. 4 §

Den som äger mark eller annat utrymme som enligt en detaljplan ska användas för en allmän plats är skyldig att utan ersättning upplåta marken eller utrymmet till huvudmannen för den allmänna platsen, om

1. någon annan än kommunen ska vara huvudman för platsen,
2. marken eller utrymmet behövs för en ändamålsenlig användning av området, och
3. länsstyrelsen innan planen antogs har beslutat att marken eller utrymmet ska upplåtas till huvudmannen utan ersättning.

6 kap. 5 §

Av 5 kap 28 § framgår att kommunen måste avvakta att länsstyrelsens beslut har vunnit laga kraft innan detaljplanen antas. Som

anförts ovan bör det framgå även av denna paragraf. Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Den som äger mark eller annat utrymme är skyldig att utan ersättning avstå marken eller utrymmet till kommunen, om

1. marken eller utrymmet enligt detaljplanen ska användas för en allmän plats som kommunen ska vara huvudman för eller för en allmän byggnad,
2. marken eller utrymmet behövs för en ändamålsenlig användning av området, och
3. länsstyrelsen innan planen antogs har beslutat att marken eller utrymmet ska avstås till kommunen utan ersättning.

6 kap. 6 §

I andra stycket föreskrivs att länsstyrelsen i fall som avses i 4 och 5 §§ får besluta att ägaren utan ersättning ska upplåta eller avstå från marken eller utrymmet endast i den mån det kan anses skäligt med hänsyn till den nytta som ägaren kan väntas få av planens genomförande och med hänsyn till omständigheterna i övrigt. Lagrådet anser att det i författningskommentaren bör utvecklas vad som avses med "nytta" och hur bestämmelsen förhåller sig till Europakonventionens bestämmelser om skydd för äganderätten.

6 kap. 7 och 8 §§

I paragraferna behandlas skyldigheten att anteckna ärende som avses i 6 § i fastighetsregistret och betydelsen av en sådan anteckning. Av 8 § framgår att det kan vara kommunen som ska föra in anteckningen i fastighetsregistrets allmänna del, varvid hänvisas till 19 kap. 6 § fastighetsbildningslagen (1970:988). Men av 4 § förordningen (2000:308) om fastighetsregister framgår inte att kommunen har denna behörighet. Däremot kan sådana anteckningar göras av den kommunala lantmäterimyndigheten, jfr 5 § lagen (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet. Dessa frågor behandlades i samband med att lantmäteriverksamheten organiserades om, se prop. 2005/06:5, och förevarande lagtext motsvarar i allt väsentligt

den text som föreslogs i nämnda proposition. Lagrådet anser att det skulle vara en fördel för tillämparen av den nya plan- och bygglagen om kommunens roll i lantmäteriverksamheten kunde kommenteras i allmänmotiveringen eller i författningskommentaren.

6 kap. 11 §

Lagrådet har ovan haft synpunkter angående 3 §. Om paragrafen inte utgår kan det finnas behov av att frigöra mark eller utrymme också i situationer som avses i 3 § och en hänvisning till den paragrafen bör då föras in i 11 §. Vidare har det under föredragningen uppmärksamats att den i remissen föreslagna hänvisningen till 4 § är onödig och bör utgå.

Paragrafen bör därmed få följande lydelse:

Den som har avstått mark eller annat utrymme enligt [3 eller] 5 § ska frigöra marken eller utrymmet från inteckningar och andra särskilda rättigheter. Om detta inte kan ske, ska den som har avstått marken eller utrymmet ersätta kommunen för den skada som därigenom uppkommer.

6 kap. 12 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Bestämmelserna i 4–11 §§ om ägare gäller också exploaterings-samfälligheter enligt lagen (1987:11) om exploateringssamverkan.

6 kap. 14 §

Enligt första stycket 2 får kommunen lösa bl.a. mark eller annat utrymme som enligt detaljplanen ska användas för "annat än enskilt bebyggande". Det bör i författningskommentaren utvecklas vad som menas med detta uttryck.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Kommunen får lösa mark eller annat utrymme som enligt en detaljplan ska användas för

1. en allmän plats som kommunen ska vara huvudman för, eller
2. annat än enskilt bebyggande, om markens eller utrymmets användning för det avsedda ändamålet inte kan anses säkerställd ändå.

Bestämmelser om skyldighet för kommunen att lösa mark eller annat utrymme finns i 14 kap.

6 kap. 15 §

I paragrafen ges kommunen rätt att lösa in fastigheter eller delar av fastigheter, om en fastighetsindelning som föreskrivits i en detaljplan inte har genomförts i tid. En förutsättning för inlösenrätten är att kommunen enligt detaljplanen ska vara huvudman för en allmän plats. Av paragrafen framgår inte varför detta har gjorts till förutsättning för inlösenrätten. Det bör klargöras i den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Den inlösenrätt som kommunen får i paragrafen ska utnyttjas "så att markområdet överensstämmer med planen". Lagrådet föreslår att inlösenrätten i stället knyts till den i planen föreskrivna fastighetsindelningen.

Som paragrafen är formulerad är det oklart om kommunen måste i ett sammanhang lösa samtliga fastigheter och fastighetsdelar som behövs för att genomföra planen eller om kommunen kan vända sig mot en fastighetsägare i sänder och successivt genomföra detaljplanens fastighetsindelning. Den frågan bör belysas i den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om ett markområde enligt en detaljplan ska vara en enda fastighet men vid genomförandetidens utgång omfattar flera fastigheter med olika ägare och kommunen enligt planen är huvudman för en allmän plats, får kommunen lösa fastigheter eller delar av fastigheter så att fastighetsindelningen överensstämmer med planen.

6 kap. 18 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om kommunen använder sig av sin rätt enligt 14, 15, 16 eller 17 §, ska ersättningen bestämmas enligt 4 kap. expropriationslagen (1972:719). Bestämmelserna i 4 kap. 3 § expropriationslagen ska då tillämpas i fråga om den värdeökning som ägt rum under den tioårsperiod som ligger i tiden närmast före den dag då talan om inlösen väcktes.

6 kap. 19 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Efter hand som bebyggelsen blir färdigställd enligt en detaljplan, ska kommunen iordningställa de gator och andra allmänna platser som kommunen är huvudman för, så att de kan användas för sitt ändamål.

Platserna ska utformas så att de blir ändamålsenliga och i enlighet med ortens sed. De ska i fråga om gatubredd, höjdläge och utformning i övrigt följa detaljplanen. Kommunen får göra små avvikelser från planen, om det inte motverkar syftet med denna.

Kommunen ska upplåta platserna för allmän användning så snart de har iordningställts enligt första stycket.

6 kap. 20 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse, jfr 4 kap. 13 §:

I den mån staten är vägghållare inom ett område som omfattas av en detaljplan, ska bestämmelserna i 19 § om kommunens skyldighet att

iordningställa gator i stället gälla staten. Om en gata ges större bredd eller dyrbarare utförande i övrigt än som behövs med hänsyn till trafiken, ska kommunen dock betala merkostnaden, om inte regeringen i det enskilda fallet beslutar att staten ska svara för denna kostnad.

6 kap. 21 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse, jfr 4 kap. 13 §:

Om en fastighet enligt en detaljplan ska ha utgång till en gata eller få vara ansluten till en avloppsledning, men kommunen inte har hunnit att iordningställa gatan eller avloppsledningen, får den som vill bygga på fastigheten själv iordningställa en utfartsväg eller en avloppsanordning, och därvid utan ersättning använda kommunen tillhörig mark som enligt planen ska användas för detta ändamål.

6 kap. 23 §

Lagrådet föreslår att paragrafen utformas på samma sätt som 6 kap. 20 § och ges följande lydelse:

Om staten är väghållare för en allmän väg inom ett område som omfattas av en detaljplan, ska staten svara för att vägen underhålls i enlighet med väglagen (1971:948). Om underhållet enligt planen blir dyrare än som behövs med hänsyn till trafiken, ska kommunen dock betala merkostnaden, om inte regeringen i det enskilda fallet beslutar att staten ska svara för denna kostnad.

Rubriken före 25 §

I 25–27 §§ är det fråga om att ålägga fastighetsägaren en betalningskyldighet. Detta bör framgå av rubriken närmast före 25 §. Lagrådet föreslår att ordet "svara" byts mot "betala".

6 kap. 25 och 26 §§

I paragraferna behandlas bl.a. kommunens skyldighet att som huvudman anlägga eller förbättra en gata. I båda paragraferna ges kommunen en möjlighet att besluta att ägarna till fastigheterna i området respektive vid gatan ska betala kostnaderna för sådana åtgärder. Paragraferna skiljer sig emellertid åt när det gäller hur kostnaderna ska fördelas. I den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet bör klargöras när den ena eller andra fördelningsnyckeln ska tillämpas i samband med att gator anläggs eller förbättras. Om kommunen har en valfrihet i detta avseende bör det framgå av lagtexten. I det sammanhanget bör också den skillnad mellan paragraferna som görs i 6 kap. 33 § motiveras med avseende på nu ifrågavarande gatuarbeten.

Lagrådet föreslår att paragraferna får följande lydelse:

6 kap. 25 §

Om kommunen i egenskap av huvudman har skyldighet att anlägga eller förbättra en gata eller annan allmän plats eller vidta andra åtgärder som är avsedda att tillgodose ett områdes behov av allmänna platser och av anordningar som normalt hör till sådana platser, får kommunen besluta att ägarna till fastigheterna i området ska betala kostnaderna för sådana åtgärder.

Kostnaderna ska fördelas mellan fastigheterna på ett skäligt och rättvist sätt.

Kommunen ska besluta om avgränsningen av det område som ska omfattas av fördelningen, vilka kostnader som ska fördelas och grunderna för fördelningen.

6 kap. 26 §

Om kommunen i egenskap av huvudman har skyldighet att anlägga eller förbättra en gata, får kommunen i stället för att tillämpa 25 § besluta att kostnaderna för detta ska betalas av ägarna till de fastigheter som ligger vid gatan. Kostnaderna får fördelas mellan fastigheterna så att

1. varje fastighet svarar för hälften av den del av kostnaden som belöper på gatan framför fastigheten,
2. kostnaden för sådana anordningar som normalt hör till en gata fördelas lika, och

3. kostnaden för att anlägga ett gatukors fördelas lika mellan fastigheterna vid gatukorset.

Om kostnaden för att anlägga eller förbättra en gata inte är densamma utmed hela gatan, får kommunen besluta att kostnaden ska fördelas mellan fastigheterna på något annat sätt som är skäligt och rättvist.

Det som enligt denna paragraf gäller för en gata ska också gälla för andra allmänna platser än gator.

6 kap. 27 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om en fastighet ligger vid en allmän plats som inte är en gata, ska platsen vid tillämpningen av 25 och 26 §§ anses ha en bredd som motsvarar fem fjärdedelar av den högsta byggnadshöjd som enligt detaljplanen gällde för fastigheten när den mark som platsen ligger på uppläts för allmän användning.

6 kap. 28 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Till grund för bestämmandet av betalningsskyldighetens omfattning enligt 25 eller 26 § får kommunen lägga

1. de faktiska kostnaderna, eller
2. beräkningar av vad det erfarenhetsmässigt kostar att i motsvarande utförande anlägga eller förbättra gator och andra allmänna platser.

Rubriken före 29 §

Lagrådet föreslår att rubriken ändras till "Samråd och granskning före beslut om kostnadsfördelning".

6 kap. 29 §

Enligt Lagrådets mening är det naturligt att det i en samrådsredogörelse redovisas hur samrådet har genomförts, hur många som deltagit i samrådet och hur deltagarna svarat. Frågan bör behandlas i den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Innan kommunen beslutar i fråga om betalningsskyldighet enligt 25 eller 26 §, ska kommunen utreda frågan och upprätta det förslag till kostnadsfördelning som utredningen föranleder.

Kommunen ska ge sakägare och de bostadsrättshavare, hyresgäster och boende som berörs av förslaget samt andra sammanslutningar och enskilda som kan ha ett väsentligt intresse av förslaget tillfälle till samråd med kommunen. Samrådet ska syfta till ett utbyte av information och synpunkter. Under samrådet bör kommunen redovisa skälen för förslaget, det planeringsunderlag som har betydelse och de viktigaste följderna av förslaget.

Kommunen ska redovisa resultatet av samrådet och de förslag som samrådet har föranlett i en samrådsredogörelse.

6 kap. 30 §

Under föredragningen har uppmärksamats att hänvisningen i punkten 3 är överflödigt med hänsyn till vad som sägs i 13 kap. 1 och 2 §§. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande redaktionella utformning:

Om kommunens förslag avser kostnadsfördelning enligt 25 §, ska kommunen kungöra att förslaget finns tillgängligt för granskning. Kungörelsen ska anslås på kommunens anslagstavla och föras in i en ortstidning enligt lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m.

Av kungörelsen ska det framgå vilket område som förslaget avser, att den som vill granska förslaget och lämna synpunkter får göra det inom en viss angiven granskningstid och vart synpunkterna ska lämnas. Granskningstiden ska vara minst tre veckor.

Kommunen ska skicka en underrättelse om kungörelsen och dess innehåll i brev till de kända fastighetsägare som berörs men som inte skriftligen har godkänt förslaget.

6 kap. 31 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Under granskningstiden ska kommunen hålla förslaget till kostnadsfördelning och samrådsredogörelsen tillgängliga för alla som vill granska förslaget.

6 kap. 32 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om kommunens förslag avser kostnadsfördelning enligt 26 §, ska kommunen ge de kända fastighetsägare som berörs men som inte skriftligen har godkänt förslaget tillfälle att senast en viss dag yttra sig över förslaget och samrådsredogörelsen.

6 kap. 33 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Kommunen får inte slutligt besluta om kostnadsfördelning

1. enligt 25 § förrän granskningstiden enligt 30 § har löpt ut, eller
2. enligt 26 § förrän tiden för yttrande enligt 32 § har löpt ut.

Rubriken före 34 §

Lagrådet föreslår att rubriken ändras till "Fullgörandet av betalnings-skyldigheten".

6 kap. 34 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om kommunen beslutar att en fastighetsägare ska betala kostnader enligt 25 eller 26 §, inträder betalningsskyldigheten när den anläggning som betalningen avser kan användas för fastigheten på avsett sätt.

6 kap. 35 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

När betalningsskyldighet har inträtt enligt 34 §, ska betalningen ske när kommunen begär det.

På obetalt belopp som har förfallit till betalning ska ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) betalas från förfallodagen.

6 kap. 36 §

Enligt paragrafen får ersättningsskyldighet för kostnader enligt 25 eller 26 § fullgöras genom avbetalningar på visst sätt. I 38 § föreslås att betalningsvillkoren får jämkas, om de är alltför betungande för fastighetsägaren. Lagrådet föreslår att bestämmelserna i 38 § förs över till 36 § och där får bilda ett nytt sista stycke.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Trots 35 § får betalningsskyldighet för kostnader enligt 25 eller 26 § fullgöras genom avbetalningar med minst en tiondel årligen, om

1. beloppet är betungande för fastighetsägaren med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft eller andra omständigheter, och
2. fastighetsägaren ställer godtagbar säkerhet.

På obetalt belopp som inte har förfallit till betalning ska fastighetsägaren betala ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) från den dag då den första inbetalningen ska ske. På obetalt belopp som har förfallit till betalning ska fastighetsägaren betala ränta enligt 6 § räntelagen från förfallodagen.

Ett betalningsvillkor enligt första eller andra stycket ska jämkas, om det är alltför betungande för fastighetsägaren.

6 kap. 37 §

I paragrafen föreskrivs att en fastighetsägares ersättningsskyldighet enligt 25 eller 26 § ska jämkas, om kostnaden är oskäligt hög. Det bör av paragrafen tydligare framgå att den kostnad som avses är kommunens kostnader och inte fastighetsägarens kostnader för att ersätta kommunen.

Eftersom paragrafen reglerar ersättningens storlek bör den placeras närmast efter 33 § och alltså före de bestämmelser som handlar om hur ersättningsskyldigheten ska fullgöras. Godtas detta förslag måste 34–36 §§ numreras om. Dessutom bör paragrafen få en egen rubrik.

Lagrådet föreslår att paragrafen betecknas 6 kap. 34 § samt att paragrafen och rubriken närmast före paragrafen får följande lydelse:

Jämkning av betalningsskyldigheten

En fastighetsägares betalningsskyldighet enligt 25 eller 26 § ska jämkas, om

1. kostnaden för kommunens åtgärder är oskäligt hög, eller
2. den eller de åtgärder som kostnaden avser har en omfattning eller ett utförande som går utöver det som kan anses normalt med hänsyn till den användning som är tillåten för fastigheten.

6 kap. 38 §

Lagrådet föreslår att paragrafen förs över till 36 §, se ovan.

6 kap. 39 §

I paragrafen föreskrivs att om en fastighetsägare har ålagts betalningsskyldighet enligt 34 § och fastigheten därefter byter ägare, är den nye ägaren betalningsskyldig i samma omfattning som den tidigare ägaren. Av formuleringen framgår inte om den gamle ägarens betalningsskyldighet kvarstår eller förs över på den nye

ägaren i samband med ägarskiftet. Lagrådet förutsätter att denna fråga belyses under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse:

Om en fastighetsägare har blivit betalningsskyldig enligt 34 § och fastigheten därefter byter ägare, är den nya ägaren betalningsskyldig i samma omfattning som den tidigare ägaren var. Detta gäller dock inte belopp som har förfallit till betalning före tillträdesdagen.

6 kap. 40 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Bestämmelserna i detta kapitel om fastigheter ska gälla också mark eller annat utrymme som hör till flera fastigheter gemensamt, varvid

1. fastighetsägaren ska anses vara ägarna till de fastigheter som har del i samfälligheten, och
2. en samfällighet som inte är avsedd för bebyggelse ska anses vara bebyggd, när samfälligheten i väsentlig omfattning har tagits i anspråk för sitt avsedda ändamål.

Om en samfällighet ska anses vara bebyggd enligt första stycket 2, ska den högsta tillåtna byggnadshöjden anses vara den genomsnittliga högsta tillåtna byggnadshöjden för de fastigheter som har del i samfälligheten.

7 kap. 1 §

Det har vid föredragningen upplysts att det kan förekomma att det bland de berörda kommunerna finns ett utbrett motstånd mot att ett regionplaneorgan inrättas. Detta är i så fall en omständighet som regeringen bör ta hänsyn till när den prövar frågan om att inrätta ett sådant organ. Detta bör framgå av lagtexten.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Regeringen får besluta att det under en viss tid eller tills vidare ska finnas ett regionplaneorgan med uppgift att

1. utreda frågor om hur mark- eller vattenområden ska användas, om detta angår två eller flera kommuner och behöver utredas gemensamt, och
2. samordna översiktlig planering för två eller flera kommuner i den mån det behövs.

Regeringen ska besluta om ett sådant regionplaneorgan endast om det gemensamma utredningsarbetet eller samordningen inte kommer till stånd på annat sätt och det bland de berörda kommunerna inte finns ett utbrett motstånd mot detta. I beslutet ska regionplaneorganets huvudsakliga uppgifter anges.

7 kap. 2 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I ett beslut enligt 1 § får regeringen bestämma att

1. ett kommunalförbund ska vara regionplaneorgan, eller
2. de berörda kommunerna ska bilda ett särskilt regionplaneförbund som ska vara regionplaneorgan.

7 kap. 3 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I frågor som inte särskilt regleras i detta kapitel ska bestämmelserna om kommunalförbund i kommunallagen (1991:900) tillämpas på regionplaneförbund.

7 kap. 5 §

Det är tämligen självklart och behöver inte sägas annat än i författningskommentaren att regionen för ett regionplaneorgan omfattar de kommuner som regeringen har bestämt.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Regionplaneorganet ska inom sin region bevaka frågor som berör regionen och fortlöpande lämna underlag till kommunerna och de statliga myndigheterna för deras planering beträffande sådana frågor.

7 kap. 6 §

Enligt punkten 2 ska en regionplan ange grunddragen för användningen av mark- och vattenområden och riktlinjer för lokaliseringen av byggnadsverk, om det har betydelse för regionen. Det har vid föredragningen upplysts att en regionplan normalt omfattar hela bebyggelseområden och endast undantagsvis enskilda byggnadsverk. Lagrådet föreslår därför att paragrafen får följande lydelse:

Ett regionplaneorgan får, för regionen eller en del av den, anta en regionplan som ska

1. vara vägledande för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser, och
2. ange grunddragen för användningen av mark- och vattenområden och riktlinjer för lokaliseringen av bebyggelse och byggnadsverk, om det har betydelse för regionen.

7 kap. 8 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Bestämmelserna i 3 kap. 7–18 §§ om samråd, utställning och granskning av översiktsplan ska tillämpas när en regionplan antas, ändras eller upphävs. Därvid ska vad som föreskrivs om översiktsplan gälla regionplan och vad som föreskrivs om kommunen gälla regionplaneorganet. Utställningstiden för en regionplan ska dock vara minst tre månader.

7 kap. 10 §

Enligt 11 kap. 14 § får regeringen upphäva ett beslut att anta, ändra eller upphäva en regionplan. Regeringen kan därvid välja mellan att upphäva regionplanen i dess helhet eller i en viss del. Om regionplanen upphävs i dess helhet behövs inga bestämmelser om giltighetstid.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En regionplan gäller i åtta år räknat från

1. dagen för regeringens beslut enligt 11 kap. 13 § att inte överpröva planen, eller
2. dagen för regeringens beslut enligt 11 kap. 14 §, om det innebär att regionplanen inte har upphävts i dess helhet.

7 kap. 11 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om en regionplan ändras, gäller den ändrade planens från

1. dagen för regeringens beslut enligt 11 kap. 13 § att inte överpröva ändringen, eller
2. dagen för regeringens beslut enligt 11 kap. 14 §, om det innebär att ändringen inte har upphävts i dess helhet.

Den ändrade planens gäller endast under återstoden av planens ursprungliga giltighetstid enligt 10 §.

7 kap. 12 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om en regionplan upphävs, upphör planens att gälla från

1. dagen för regeringens beslut enligt 11 kap. 13 § att inte överpröva upphävandet, eller
2. dagen för regeringens beslut enligt 11 kap. 14 §, om det innebär att planens har upphävts.

8 kap. 2 §

I 1 kap. 17 § definieras ombyggnad som en ändring av en byggnad som innebär att hela byggnaden eller en betydande och avgränsbar del av byggnaden påtagligt förnyas. Bestämmelsen i första stycket 2 i förevarande paragraf kan då förenklas. Paragrafen gäller vid ändring, ombyggnad och nybyggnad. Självklart innebär paragrafen inte att ytterligare krav ställs på befintliga byggnader som lämnas orörda.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om inte annat följer av detta kapitel eller av föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 2 §, gäller 1 §

1. vid nybyggnad, hela byggnaden,
2. vid ombyggnad, den del av byggnaden som förnyas, och
3. vid annan ändring av en byggnad, den del som ändras.

Ett sådant hinder mot tillgänglighet till eller användbarhet av lokaler dit allmänheten har tillträde som innebär att kravet i 1 § 3 inte uppfylls ska dock alltid avhjälpas, om hindret med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är enkelt att avhjälpa.

8 kap. 3 §

Definitionen av byggnadsverk omfattar byggnader och andra anläggningar, dvs. en byggnad är en anläggning.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I den omfattning som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 2 § ska det som

1. enligt 1 och 2 §§ gäller för en byggnad också gälla för en annan anläggning, och
2. enligt 1 § 2 gäller för en byggnad också gälla för skyltar och ljusordningar.

8 kap. 4 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Ett byggnadsverk ska ha de tekniska egenskaper som är väsentliga i fråga om

1. bärförmåga, stadga och beständighet,
2. säkerhet i händelse av brand,
3. skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljön,
4. säkerhet vid användning,
5. skydd mot buller,
6. energihushållning och värmeisolering,
7. lämplighet för det avsedda ändamålet,
8. tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga, och
9. hushållning med vatten och avfall.

Vilka egenskaper som är väsentliga enligt första stycket framgår av föreskrifter som meddelas med stöd av 16 kap. 2 §.

8 kap. 5 §

I 8 kap. 4 § anges vilka tekniska egenskaper ett byggnadsverk (jfr Lagrådets kommentar under 8 kap. 4 §) ska ha. De egenskapskrav som ska uppfyllas är de krav som gäller när byggnaden uppförs eller ändras. Dessa krav gäller sedan oförändrade så länge byggnaden inte byggs om eller ändras på annat sätt. Någon föreskrift om detta behövs inte i 8 kap. 5 §.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Nybyggnad, ombyggnad och annan ändring av en byggnad ska ske så att dess tekniska egenskaper med normalt underhåll kan antas komma att motsvara vad som krävs enligt 4 § under byggnadens hela ekonomiskt rimliga livslängd.

Om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 2 §, gäller första stycket

1. vid nybyggnad, hela byggnaden,
2. vid ombyggnad, den del av byggnaden som förnyas, och
3. vid annan ändring av en byggnad, den del som ändras.

Första och andra styckena gäller också andra anläggningar än byggnader.

8 kap. 6 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Kraven på tillgänglighet och användbarhet i 1 § 3 och 4 § 8 gäller inte i fråga om

1. en arbetslokal, om kraven är obefogade med hänsyn till arten av den verksamhet som lokalen är avsedd för,
2. ett fritidshus med högst två bostäder, och
3. tillgänglighet till ett en- eller tvåbostadshus, om det med hänsyn till terrängen inte är rimligt att uppfylla kraven.

8 kap. 7 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Vid ändring eller flyttning av en byggnad får kraven i 1 och 4 §§ anpassas och avsteg från dem göras med hänsyn till ändringens omfattning eller flyttningens syfte samt med hänsyn tagen till byggnadens förutsättningar och till bestämmelserna om varsamhet och förbud mot förvanskning i detta kapitel. Avsteg från kraven i 1 § 3 och 4 § 8 får dock göras endast om det med hänsyn till ändringens omfattning eller flyttningens syfte och byggnadens standard är uppenbart oskäligt att uppfylla kraven.

Första stycket gäller också andra anläggningar än byggnader.

Första och andra styckena gäller inte i fråga om krav som alltid ska uppfyllas enligt föreskrifter som har meddelats med stöd 16 kap. 2 § 4.

8 kap. 8 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I fråga om en byggåtgärd som inte kräver bygglov eller anmälan enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, får kraven i 1 och 4 §§ tillämpas med den anpassning och de avsteg som är skäliga med hänsyn till åtgärdens art och omfattning. Avsteg från kraven i 1 § 3 och 4 § 8 får dock göras endast om det med hänsyn till ändringens omfattning eller flyttningens syfte och byggnadens standard är uppenbart oskäligt att uppfylla kraven.

Första stycket gäller inte i fråga om krav som alltid ska uppfyllas enligt föreskrifter som har meddelats med stöd 16 kap. 2 § 4.

Rubriken närmast före 8 kap. 9 §

Lagrådet föreslår att rubriken ändras till "Tomter".

8 kap. 9 §

Lagrådet hänvisar till sin kommentar under 4 kap. 13 § i fråga om ordet "ordna".

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En tomt som ska bebyggas ska utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- eller landskapsbilden och till natur- och kulturvärdena på platsen, och så att

1. naturförutsättningarna så långt möjligt tas till vara,
2. betydande olägenheter för omgivningen eller trafiken inte uppkommer,
3. det finns en lämpligt belägen utfart eller annan utgång från tomten samt anordningar som medger nödvändiga transporter och tillgodoser kravet på framkomlighet för utryckningsfordon på samt från och till tomten,
4. det på tomten eller i närheten av den i skälig utsträckning finns lämpligt utrymme för parkering, lastning och lossning av fordon,
5. personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga ska kunna komma fram till byggnadsverk och på annat sätt använda tomten, om det med hänsyn till terrängen och förhållandena i övrigt inte är orimligt, och
6. risken för olycksfall begränsas.

Om tomten ska bebyggas med byggnadsverk som innehåller en eller flera bostäder eller lokaler för fritidshem, förskola, skola eller annan jämförlig verksamhet, ska det på tomten eller i närheten av den finnas tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek och utevistelse.

Om det inte finns tillräckliga utrymmen för både friyta och parkering enligt första stycket 4, ska det i första hand finnas friyta.

8 kap. 10 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Bestämmelserna i 9 § första stycket 4 och andra stycket om parkering och friyta gäller också en bebyggd tomt, om det inte är oskäligt.

8 kap. 11 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

När en åtgärd som är anmälningspliktig enligt föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 16 kap. 8 § vidtas på en bebyggd tomt, tillämpas 9 § i den utsträckning som är skälig med hänsyn till kostnaderna för arbetet och tomtens särskilda egenskaper.

Rubriken närmast före 8 kap. 12 §

Lagrådet föreslår att rubriken ändras till "Allmänna platser och andra områden".

8 kap. 12 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Bestämmelserna i 9–11 §§ om tomters utformning ska i skälig utsträckning tillämpas också på allmänna platser och på områden för andra anläggningar än byggnader.

Allmänna platser ska dock alltid utformas så att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga kan använda platsen eller området i den utsträckning som följer av föreskrifter meddelade med stöd av denna lag. Om en befintlig allmän plats är utformad så att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga hindras från att använda platsen, ska åtgärder vidtas för att undanröja hindret, om det är enkelt att avhjälpa.

8 kap. 13 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas.

Första stycket ska tillämpas också på

1. anläggningar som är bygglovspliktiga enligt föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 16 kap. 7 §,
2. tomter i de avseenden som omfattas av skyddsbestämmelser i en detaljplan eller i områdesbestämmelser,
3. allmänna platser, och
4. bebyggelseområden.

8 kap. 14 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Ett byggnadsverk ska hållas i vårdat skick och underhållas så att dess utformning och de tekniska egenskaper som avses i 4 § i huvudsak bevaras. Underhållet ska anpassas till omgivningens karaktär och byggnadsverkets värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt.

Om byggnadsverket är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, ska det underhållas så att de särskilda värdena bevaras.

En anordning som avses i 4 § 2–4, 6 eller 8 ska hållas i sådant skick att den alltid fyller sitt ändamål.

8 kap. 15 §

I paragrafen föreslås att "det ska planteras på tomten". Därmed måste förstås plantering av växter, exempelvis träd. Också frösådd i samband med att en gräsmatta anläggs får anses rymmas under begreppet plantering av växt.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En tomt ska hållas i vårdat skick och skötas så att risken för olycksfall begränsas och betydande olägenheter för omgivningen och trafiken inte uppkommer.

Om det på tomten finns en anordning som ska uppfylla kraven i 9 §, ska den i skälig utsträckning hållas i sådant skick att den fyller sitt ändamål. Lekplatser och fasta anordningar på lekplatser ska underhållas så att risken för olycksfall begränsas.

Om en tomt inte vårdas och sköts enligt första stycket, får byggnadsnämnden besluta att växter ska planteras på tomten eller att befintlig växtlighet på tomten ska bevaras, om det behövs för att avhjälpa bristerna.

8 kap. 16 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

När en byggnad ändras eller flyttas, ska det ske varsamt. Hänsyn ska tas till byggnadens karaktärsdrag och dess tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden ska tas till vara.

8 kap. 17 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Bestämmelserna i 16 § om ändring eller flyttning av byggnad ska gälla också en anläggning som kräver bygglov enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 7 §.

8 kap. 18 §

Denna paragraf bör följa närmast efter 15 § och betecknas 16 §. Godtas det förslaget omnumreras 16 och 17 §§ till 17 § respektive 18 §.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Bestämmelserna i 15 § om vård och skötsel av tomt ska i skälig utsträckning gälla också allmänna platser och på områden för andra anläggningar än byggnader.

8 kap. 21 §

Med denna paragraf inleds en serie hänvisningar till bestämmelser i 16 kap. med en annan hänvisningsteknik än som brukats i t.ex. 8 kap. 13 § ("som regeringen har meddelat med stöd av 16 kap. 7 §"). Lagrådet förordar att en och samma hänvisningsteknik används i hela lagen.

8 kap. 22 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Ett visst materialslag eller en viss konstruktion, anordning eller annan byggprodukt som är typgodkänd för användning i byggnadsverk, ska anses uppfylla de tekniska egenskapskraven i 4 § i de avseenden som typgodkännandet gäller.

En byggprodukt ska vara typgodkänd enligt första stycket för att få användas i ett byggnadsverk, om det följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 6 § 4.

Ett typgodkännande som avses i första och andra styckena ska ha meddelats av ett organ som är ackrediterat enligt 14 § lagen (1992:1119) om teknisk kontroll eller som uppfyller motsvarande krav enligt bestämmelser i ett annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

8 kap. 23 §

I andra stycket föreskrivs att den som enligt 22 § är behörig att typgodkänna en byggprodukt får utfärda ett bevis om att tillverkningen av produkten omfattas av tillverkningskontroll. Om ett typgodkännande är förenat med villkor om tillverkningskontroll framgår detta alltid av godkännandebeslutet och det framstår som

oklart vilket syfte det nu ifrågavarande beviset ska fylla. Det ligger närmare till hands att tillverkaren utfärdar bevis om att produkterna tillverkats under kontroll. Det framstår också som oklart varför det organ som svarar för typgodkännandeprövningen ska utfärda intyg om att vissa byggprodukter, som inte är typgodkända, omfattas av tillverkningskontroll. Dessa frågor bör besvaras i den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om en byggprodukt kan anses uppfylla de tekniska egenskapskraven i 4 §, ska ett typgodkännande enligt 22 § förenas med ett villkor om att tillverkningen av produkten fortlöpande kontrolleras (tillverkningskontroll).

Den som enligt 22 § är behörig att typgodkänna en byggprodukt får utfärda ett bevis om att tillverkningen av produkten omfattas av tillverkningskontroll. Ett sådant bevis får utfärdas även om byggprodukten inte är typgodkänd.

8 kap. 24 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Hissar i byggnader och linbaneanläggningar för persontransport ska alltid ha det utförande och den utrustning som skäligen kan fordras för att uppfylla de tekniska egenskapskrav som avses i 4 §.

8 kap. 25 §

Hänvisningen till 16 kap. 9 § 1 ska uppenbarligen vara 16 kap. 11 §.

9 kap. 1 §

Paragrafen utgör en slags innehållsförteckning till kapitlet. Lagrådet föreslår att den får följande lydelse:

Detta kapitel innehåller bestämmelser om

1. bygglov, rivningslov, marklov och anmälningsplikt,
2. förhandsbesked och villkorsbesked ,
3. handläggningen av lovärenden,
4. förutsättningar och villkor för lov, och
5. vad ett beslut om lov ska innehålla, hur det ska expedieras och hur länge det gäller.

9 kap. 2 §

Enligt första stycket 3 krävs det bygglov för annan ändring av en byggnad än tillbyggnad, om ändringen innebär att byggnaden helt eller delvis tas i anspråk eller inreds för ett ändamål som väsentligen är ett annat ändamål än det som byggnaden senast har använts för eller senast har fått bygglov för. Av paragrafen framgår inte om det är den senaste användningen eller det senaste bygglovets som har företräde när ändamålet ska bestämmas. Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Det krävs bygglov för

1. nybyggnad,
2. tillbyggnad, och
3. annan ändring av en byggnad, om ändringen innebär att
  - a) byggnaden helt eller delvis tas i anspråk eller inreds för ett väsentligen annat ändamål än byggnaden senast har använts för eller, om byggnaden inte har använts, senast har fått bygglov för,
  - b) det i byggnaden inreds någon ytterligare bostad eller någon ytterligare lokal för handel, hantverk eller industri, eller
  - c) byggnaden byter färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial eller på annat sätt får sitt yttre utseende avsevärt förändrat.

Första stycket 3 c) gäller bara om byggnaden är belägen i ett område som omfattas av en detaljplan.

9 kap. 4 §

Lagrådet föreslår en ändrad lydelse av 9 kap. 8 §. Godtas det förslaget måste hänvisningen i 9 kap. 4 § till 9 kap. 8 § ändras.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Det krävs inte bygglov för att vidta följande åtgärder med en- och tvåbostadshus eller med fristående uthus, garage eller annan mindre byggnad som hör till bostadshuset (komplementbyggnad), nämligen att

1. med en mur eller ett plank anordna en skyddad uteplats inom 3,6 meter från bostadshuset, om muren eller planket inte är högre än 1,8 meter och inte placeras närmare tomtgränsen än 4,5 meter,
2. anordna ett skärmtak över en sådan uteplats som anges i 1 eller över en altan, balkong eller entré, om skärmtaket tillsammans med andra skärmtak som inte kräver bygglov och som har anordnats på tomten inte täcker en större area än 15,0 kvadratmeter och inte placeras närmare tomtgränsen än 4,5 meter, eller
3. i bostadshusets omedelbara närhet uppföra en komplementbyggnad som
  - a) tillsammans med andra komplementbyggnader på tomten som inte kräver bygglov och inte har en större byggnadsarea än 15,0 kvadratmeter,
  - b) har en taknockshöjd som inte överstiger 3,0 meter, och
  - c) inte placeras närmare tomtgränsen än 4,5 meter.

En åtgärd som avses i 1–3 får vidtas närmare tomtgränsen än 4,5 meter, om de grannar som berörs medger det.

Första stycket 3 gäller inte om kommunen enligt 8 § första stycket 2 a) har bestämt att åtgärden kräver bygglov.

9 kap. 5 §

Beträffande hänvisningen till 9 kap. 8 §, se kommentaren under 9 kap. 4 §.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Det krävs inte bygglov för att färga om, byta fasadbeklädnad eller byta taktäckningsmaterial på ett en- och tvåbostadshus i ett område med detaljplan eller en komplementbyggnad till ett sådant hus, om åtgärden inte väsentligt ändrar byggnadens eller områdets karaktär.

Första stycket gäller inte om kommunen enligt 8 § första stycket 2 a) har bestämt att åtgärden kräver bygglov.

9 kap. 6 §

I den fortsatta beredningen bör klargöras hur uttrycket "en samlad bebyggelse" förhåller sig till "en sammanhållen bebyggelse".

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om ett en- och tvåbostadshus är beläget utanför ett område med detaljplan och inte heller ingår i en samlad bebyggelse, krävs inte bygglov för att vidta följande åtgärder med huset eller med en komplementbyggnad, en mur eller ett plank som hör till ett sådant hus, nämligen att

1. göra en liten tillbyggnad, om åtgärden inte vidtas närmare gränsen än 4,5 meter, eller
2. uppföra en komplementbyggnad, en mur eller ett plank i omedelbar närhet av bostadshuset, om åtgärden inte vidtas närmare gränsen än 4,5 meter.

En åtgärd som avses i 1 eller 2 får vidtas närmare gränsen än 4,5 meter, om de grannar som berörs medger det.

Första stycket gäller inte om kommunen enligt 8 § första stycket 3 har bestämt att åtgärden kräver bygglov.

9 kap. 7 §

Jfr kommentaren till 9 kap. 6 §.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Inom ett område som omfattas av en detaljplan krävs det inte bygglov för att genomföra en åtgärd på det sätt och under den tid som kommunen har bestämt i planen.

Inom ett område som omfattas av områdesbestämmelser krävs det inte bygglov för att på det sätt som kommunen har bestämt i områdesbestämmelserna

1. vidta en åtgärd som avser en komplementbyggnad,
2. göra en liten tillbyggnad,
3. göra en tillbyggnad till eller annan ändring av en industribyggnad, eller
4. vidta en åtgärd som avser ett enkelt fritidshus, en kolonistuga eller annan liknande byggnad.

Första och andra styckena gäller inte om en bygglovsprövning är nödvändig för att tillvarata grannars intressen eller allmänna intressen.

Om en åtgärd som avses i andra stycket 1 och 2 ska utföras inom en samlad bebyggelse krävs medgivande från berörda grannar för att åtgärden ska få vidtas utan bygglov.

9 kap. 8 §

Jfr kommentaren till 9 kap. 4 §.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Utöver vad som följer av 2-7 §§ krävs bygglov, om regeringen föreskrivit det med stöd av 16 kap. 7 §.

Det krävs också bygglov, om en kommun för ett område som utgör en värdefull miljö

1. i en detaljplan har bestämt att bygglov krävs för att vidta en åtgärd som avses i 4 § första stycket 3 eller 5 § första stycket,
2. i en detaljplan eller områdesbestämmelser har bestämt att bygglov krävs för att underhålla ett byggnadsverk eller bebyggelseområde som avses i 8 kap. 13 §,
3. i områdesbestämmelser har bestämt att bygglov krävs för att i området byta en byggnads färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial eller vidta någon annan åtgärd som avsevärt förändrar byggnadens yttre utseende.

Vidare krävs bygglov om en kommun

1. i områdesbestämmelser har bestämt att bygglov krävs för att utanför en samlad bebyggelse vidta åtgärder som avses i 6 § första stycket 1 och 2,
2. i områdesbestämmelser har bestämt att bygglov krävs i fråga om ekonomibyggnader för jordbruk, skogsbruk eller annan liknande näring,
3. i en detaljplan eller områdesbestämmelser har bestämt att bygglov krävs för att anordna eller väsentligt ändra anläggningar för sådana grundvattentäkter som avses i 11 kap. 11 § 1 miljöbalken.

Tredje stycket 2 och 3 gäller endast om det finns särskilda skäl för en bygglovsprövning.

9 kap. 9 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om ett bygglov har lämnats för en åtgärd som vidtas varje år under viss säsong, gäller bygglovet en ny sådan åtgärd, om den vidtas inom ett år från det att den närmast föregående åtgärden avslutades.

9 kap. 10 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Det krävs rivningslov för att riva en byggnad eller en del av en byggnad

1. inom ett område med detaljplan, om kommunen inte har bestämt något annat i planen, och
2. utanför ett område med detaljplan, om kommunen i områdesbestämmelser har bestämt att ett rivningslov krävs.

Det krävs dock inte rivningslov, om byggnaden eller byggnadsdelen får uppföras utan bygglov och kommunen i detaljplanen eller områdesbestämmelserna inte har bestämt att det krävs rivningslov.

9 kap. 11 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Det krävs marklov för schaktning eller fyllning inom ett detaljplanelagt område på ett sådant sätt att det avsevärt ändrar höjdläget inom en tomt eller för mark inom en allmän plats, om inte kommunen har bestämt annat i detaljplanen.

Om ett visst höjdläge för markytan är bestämt i detaljplanen, krävs det dock inte marklov för att höja eller sänka markytan till den nivån.

9 kap. 13 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Det krävs marklov för schaktning, fyllning, trädfällning och skogsplantering i ett område utanför detaljplan, om

1. åtgärden ska genomföras i ett område som är avsett för bebyggelse eller i närheten av en befintlig eller planerad anläggning för totalförsvaret, statlig flygplats, annan flygplats för allmänt bruk, kärnreaktor, annan kärnenergianläggning eller annan anläggning som kräver ett skydds- eller säkerhetsområde, och
2. kommunen har bestämt det i områdesbestämmelser.

9 kap. 14 §

I allmänhet gäller att den, som hos en förvaltningsmyndighet ansöker om lov till något som enligt lag inte kräver lov, får sin ansökan avisad eller lämnad utan vidare åtgärd. Förevarande paragraf utgör ett undantag på så sätt att byggnadsnämnden, när den får en ansökan om lov för en åtgärd som enligt PBL inte kräver lov, inte får avvisa ansökningen eller lämna den utan åtgärd. Nämnden kan självklart inte meddela lov utan stöd av lag, men nämnden kan uttala sig bl.a. om förutsättningarna för sökanden att få vidta åtgärden, jfr RÅ 1991 ref. 96.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Den som avser att vidta en åtgärd med ett byggnadsverk eller mark som inte kräver bygglov, rivningslov eller marklov, får trots det ansöka om lov och har då rätt att få sin ansökan prövad.

9 kap. 15 §

I paragrafen behandlas åtgärder med byggnader eller andra anläggningar som är avsedda för totalförsvaret och som är av hemlig natur. Den ansvariga myndigheten får företa sådana åtgärder utan bygglov, rivningslov eller marklov, men måste samråda med länsstyrelsen innan åtgärderna vidtas. Om myndigheten och länsstyrelsen är oense i en fråga om sådana åtgärder är det oklart vem som avgör frågan. Detta bör klargöras under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

För åtgärder som en myndighet vidtar med byggnader eller andra anläggningar som är avsedda för totalförsvaret och som är av hemlig natur krävs inte bygglov, rivningslov eller marklov enligt denna lag. Sådana åtgärder får myndigheten vidta först efter/i samråd med

länsstyrelsen som på lämpligt sätt ska underrätta kommunen om åtgärderna och var de ska utföras.

9 kap. 17 §

Vid föredragningen har upplysts att ett förhandsbesked, i likhet med vad som gäller i dag, bara ska gälla frågan om åtgärden kan tillåtas på den avsedda platsen.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om den som avser att vidta en bygglovspliktig åtgärd begär det, ska byggnadsnämnden ge ett förhandsbesked i fråga om åtgärden kan tillåtas på den avsedda platsen.

9 kap. 19 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om den som avser att vidta en bygglovspliktig åtgärd begär det, ska byggnadsnämnden ge besked i vad mån åtgärden kan antas komma att bli föremål för villkor för att uppfylla kraven i 8 kap. 1 och 2 §§. Ett sådant villkorsbesked är inte bindande.

9 kap. 20 §

Paragrafen är den första i ett avsnitt som handlar om lov och förhandsbesked men inte om villkorsbesked och anmälningsplikt.

Lagrådet föreslår därför att rubriken närmast före 9 kap. 20 § ändras till "Handläggning av ärenden om lov och förhandsbesked".

Lagrådet föreslår vidare att paragrafen får följande lydelse:

Ansökningar om bygglov, rivningslov, marklov och förhandsbesked prövas av byggnadsnämnden.

9 kap. 23 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om byggnadsnämnden finner att en åtgärd som avses med ansökningsen också kräver tillstånd av eller anmälan till någon annan myndighet, ska nämnden upplysa sökanden om detta.

9 kap. 24 §

I paragrafen föreskrivs att byggnadsnämnden och miljönämnden ska samordna sin handläggning av ärenden enligt plan- och bygglagen respektive miljöbalken, om ärendena rör en och samma åtgärd. Enligt sista stycket får nämnderna emellertid, om det finns särskilda skäl för det, besluta att någon sådan samordning inte ska ske. Innan nämnderna fattar ett sådant beslut ska de ge varandra och de berörda parterna tillfälle att yttra sig. Av ordalagen framgår inte om en av nämnderna ensidigt kan besluta att någon samordning inte ska ske. Saken bör klarläggas i den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om ansökningsen avser en åtgärd som måste anmälas till kommunen enligt föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 9 kap. 6 § miljöbalken, ska byggnadsnämnden underrätta miljönämnden om sitt ärende. Byggnadsnämnden och miljönämnden ska samordna handläggningen av ärendena så att

1. berörda myndigheter, organisationer och enskilda parter ges tillfälle att i ett sammanhang yttra sig i båda ärendena, och
2. beslut i båda ärendena meddelas i ett sammanhang.

Om det finns särskilda skäl, får nämnderna besluta att någon samordning enligt första stycket inte ska ske. Innan de fattar ett sådant beslut ska de ge varandra och de berörda parterna tillfälle att yttra sig.

9 kap. 25 §

Lagrådet har ingen invändning mot att kommuniseringsskyldigheten behandlas särskilt på det sätt som görs i paragrafen. Men enligt Lagrådets mening skulle det vara värdefullt att det i författningskommentaren anges att denna reglering utgör en specialreglering som alltså gäller i stället för den kommuniseringsskyldighet som anges i förvaltningslagen. Se i denna fråga motsvarande diskussion i förarbetena till 1987 års PBL (prop. 1985/86:1, s. 458, 609 och 731).

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om ansökningen avser en åtgärd som innebär en avvikelse från en detaljplan eller områdesbestämmelser eller ska utföras i ett område som inte omfattas av en detaljplan eller områdesbestämmelser och åtgärden inte är en kompletteringsåtgärd, ska byggnadsnämnden underrätta de som avses i 5 kap. 11 § första stycket 2 och 3 samt de kända organisationer eller föreningar som avses i 5 kap. 11 § första stycket 4 om ansökningen och ge dem tillfälle att yttra sig.

Om ett stort antal personer ska underrättas, får nämnden tillämpa 5 kap. 35 § första stycket 2.

Underrättelse enligt första stycket behöver inte ske om det är uppenbart att lov inte kan ges.

9 kap. 26 §

Vid föredragningen har upplysts att paragrafen är avsedd att komma till rätta med det problemet att frågor om lov och förhandsbesked i vissa fall prövas på ansökan av annan än fastighetsägaren och att fastighetsägaren då inte alltid får tillfälle att yttra sig i ärendet.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om det inte är uppenbart onödigt, får en fråga om lov eller förhandsbesked inte avgöras utan att sökanden och fastighetsägaren har underrättats om vad andra har tillfört ärendet och fått tillfälle att yttra sig över det.

9 kap. 27 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Byggnadsnämnden ska handlägga ärenden om lov och förhandsbesked skyndsamt och meddela sitt beslut inom tio veckor från det att den fullständiga ansökningsinlämningen kom in till nämnden. Om det är nödvändigt på grund av utredningen i ärendet, får tiden förlängas en gång med högst tio veckor. Sökanden ska informeras om förlängningen och skälen för den innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut.

Bestämmelser om att ett mottagningsbevis ska skickas till sökanden när en fullständig ansökan har kommit in och om innehållet i ett sådant bevis finns i 8 § lagen (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden.

9 kap. 28 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om ett ärende om lov eller förhandsbesked avser en byggnad eller ett markområde som omfattas av en ansökan om expropriationstillstånd eller av ett påbörjat arbete för att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser, får byggnadsnämnden besluta att ärendet om lov eller förhandsbesked inte ska avgöras förrän frågan om expropriationstillstånd har avgjorts eller planarbetet har avslutats. Om kommunen inte har avslutat planarbetet inom två år från det att ansökningsinlämningen om lov eller förhandsbesked kom in till byggnadsnämnden, ska dock ärendet om lov eller förhandsbesked avgöras utan dröjsmål.

9 kap. 29 §

I paragrafen förbjuds byggnadsnämnden att under lång tid vägra bygglov med hänvisning till att den ifrågavarande byggnaden eller markområdet ska exproprieras. Som paragrafen är utformad får nämnden inte på samma grund avslå en ny ansökan. Det är oklart vad som ska förstås med det. Den ursprungliga avslagsgrunden var att byggnaden eller marken omfattades av ett visst expropriationstillstånd. Detta tillstånd förutsätts emellertid ha upphört att gälla när

en ny ansökan om lov prövas. Det förefaller då vara uteslutet för byggnadsnämnden att på nytt vägra bygglov på grund av det gamla expropriationstillståndet. Lagrådet förutsätter därför att ett nytt expropriationstillstånd har ersatt det gamla och att det är den situationen paragrafen tar sikte på.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om ett bygglov för en åtgärd tidigare har vägrats på grund av att ett tillstånd till expropriation har getts och det tillståndet har upphört att gälla, får en ny ansökan om bygglov till åtgärden inte avslås på grund av ett nytt expropriationstillstånd förrän tio år har förflutit från den dag då det första expropriationstillståndet gavs.

9 kap. 31 §

Lagrådet föreslår att paragrafen placeras närmast efter den föreslagna 9 kap. 32 §.

9 kap. 32 §

Enligt 30 § 1 ska bygglov ges för en åtgärd som överensstämmer med detaljplanen eller gällande områdesbestämmelser. I punkten 2 av förevarande paragraf vidgas möjligheterna till bygglov. Bygglov får ges för en åtgärd som vidtas på en fastighet eller ett byggnadsverk som avviker från detaljplanen eller områdesbestämmelserna, om avvikelsen har godtagits vid en tidigare bygglovsprövning enligt denna lag eller äldre bestämmelser eller vid en fastighetsbildning enligt 3 kap. 2 § första stycket andra meningen fastighetsbildningslagen (1970:988).

Lagrådet föreslår att paragrafen placeras närmast efter 9 kap. 30 § och före den föreslagna 9 kap. 31 § och ges följande lydelse:

Bygglov ska ges för en åtgärd som avviker från gällande detaljplan eller områdesbestämmelser, om

1. åtgärden är en sådan ändring av en byggnad som avses i 2 § 3 b eller c,

2. avvikelsen endast består i att åtgärden vidtas på en fastighet eller ett byggnadsverk som skiljer sig från detaljplanen eller områdesbestämmelserna på ett sätt som har godtagits vid en tidigare bygglovsprövning enligt denna lag eller äldre bestämmelser eller vid en fastighetsbildning enligt 3 kap. 2 § första stycket andra meningen fastighetsbildningslagen (1970:988), eller

3. avvikelsen är liten och förenlig med detaljplanens eller områdesbestämmelsernas syfte.

I fall som avses i första stycket 2 och 3 ska en samlad bedömning göras av de avvikande åtgärder som avses med ansökan och de avvikelser från detaljplanen eller områdesbestämmelserna som har godtagits vid tidigare lovprövningar.

9 kap. 33 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om sökanden begär det, får bygglov ges för en åtgärd som avses att pågå under en begränsad tid, om åtgärden

1. uppfyller någon men inte alla förutsättningar enligt 30–32 §§, eller
2. har stöd i en detaljplanebestämmelse om tillfällig användning av byggnad eller mark.

Ett tidsbegränsat bygglov får ges för högst fem år. Tiden kan på sökandens begäran förlängas med högst fem år åt gången. Den sammanlagda tiden får dock inte överstiga tio år annat än om lovet ska användas för ett ändamål som avses i 9 §.

9 kap. 34 §

Lagrådet förordar att paragrafen inleds på samma sätt som i 8 kap. 16 § i gällande lag.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Rivningslov ska ges för en åtgärd som avser en byggnad eller byggnadsdel som inte

1. omfattas av rivningsförbud i detaljplan eller områdesbestämmelser, eller

2. bör bevaras på grund av byggnadens eller bebyggelsens historiska, kulturhistoriska, miljömässiga eller konstnärliga värde.

9 kap. 35 §

Lagrådet förordar att paragrafen inleds på samma sätt som 9 kap. 34 §.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Marklov ska ges för en åtgärd som inte

1. strider mot en detaljplan eller områdesbestämmelser,
2. förhindrar eller försvårar det berörda områdets användning för bebyggelse,
3. medför olägenheter för användningen av sådana anläggningar som anges i 13 § 1, eller
4. medför störningar eller betydande olägenheter för omgivningen.

Marklov får ges till en åtgärd som endast innebär en liten avvikelse från detaljplanen eller områdesbestämmelserna, om avvikelsen är förenlig med syftet med planen eller bestämmelserna.

9 kap. 36 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser inte har vunnit laga kraft, får byggnadsnämnden ge bygglov, rivningslov eller marklov för en åtgärd inom det område som detaljplanen eller områdesbestämmelserna omfattar med ett villkor om att lovet gäller under förutsättning att planbeslutet vinner laga kraft och en upplysning om att åtgärden inte får påbörjas innan så har skett.

9 kap. 37 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I ett bygglov får byggnadsnämnden bestämma att byggnadsarbeten inte får påbörjas förrän fastighetsägaren har betalat ersättning för

gator eller andra allmänna platser eller har ställt säkerhet för ersättningen.

9 kap. 38 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I ett bygglov eller marklov för en åtgärd som redan har utförts, får byggnadsnämnden, om det behövs, bestämma att den utförda åtgärden ska ändras på visst sätt. I beslutet ska nämnden i så fall ange den tid inom vilken ändringen ska vara utförd.

9 kap. 39 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Ett förhandsbesked som innebär att en åtgärd kan tillåtas ska innehålla en upplysning om

1. att förhandsbeskedet endast gäller om bygglov för åtgärden söks inom två år efter det att beslutet om förhandsbesked vann laga kraft,
2. att förhandsbeskedet inte innebär att åtgärden får påbörjas, och
3. de villkor som behövs för att förhandsbeskedet ska vara förenligt med de förutsättningar som gäller för den kommande bygglovsprövningen.

9 kap. 40 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Av ett bygglov, rivningslov eller marklov ska det framgå

1. lovet giltighetstid ,
2. i förekommande fall vem eller vilka som är kontrollansvariga, och
3. att lovet inte innebär en rätt att påbörja den sökta åtgärden förrän byggnadsnämnden har gett startbesked enligt 10 kap. 3 §.

Lovet ska också innehålla de villkor och upplysningar som följer av 23, 36, 37 eller 38 § eller som behövs i övrigt.

9 kap. 41 §

I paragrafen föreslås en utvidgad underrättelseskyldighet till "annan part" i syfte att säkerställa att byggnadsnämndens beslut vinner laga kraft. Lagrådet menar att det är tveksamt om syftet kommer att uppnås. Saken bör uppmärksammas i den fortsatta beredningen.

9 kap. 42 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om byggnadsnämndens beslut omfattas av ett beslut enligt 11 kap. 12 § om att länsstyrelsen ska överpröva beslutet, ska byggnadsnämnden genast skicka beslutet till länsstyrelsen.

Alternativt ges paragrafen följande lydelse:

Om länsstyrelsen enligt 11 kap. 12 § har beslutat att byggnadsnämndens beslut i fråga om lov eller förhandsbesked ska överprövas, ska byggnadsnämnden genast skicka beslutet till länsstyrelsen.

10 kap. 1 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Detta kapitel innehåller bestämmelser om

1. förutsättningar för att få påbörja vissa åtgärder och ta ett byggnadsverk i bruk,
2. byggherrens skyldighet att övervaka att åtgärderna genomförs och hur det sker samt att ha en kontrollplan,
3. kontrollansvariga och deras uppgifter,
4. tekniskt samråd och startbesked innan åtgärderna påbörjas,
5. utstakning av en planerad byggnad, tillbyggnad eller anläggning,
6. byggnadsnämndens arbetsplatsbesök, och
7. slutsamråd och slutbesked i samband med att åtgärderna avslutas.

10 kap. 2 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om annat inte särskilt anges i denna lag eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, ska en åtgärd som avser ett byggnadsverk, en tomt eller en allmän plats genomföras så att åtgärden inte strider mot

1. det lov som har getts för åtgärden, eller
2. om åtgärden inte kräver lov, den detaljplan eller de områdesbestämmelser som gäller för området.

Åtgärder som avses i 9 kap. 4 och 5 §§ får, trots första stycket 2, strida mot en detaljplan eller områdesbestämmelser.

10 kap. 3 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En åtgärd får inte påbörjas innan byggnadsnämnden har gett ett startbesked, om åtgärden kräver

1. bygglov, marklov eller rivningslov, eller
2. en anmälan enligt föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 16 kap. 8 §.

10 kap. 4 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om byggnadsnämnden har gett ett startbesked enligt 3 §, får byggnadsverket inte tas i bruk i de delar som omfattas av startbeskedet innan byggnadsnämnden har gett ett slutbesked enligt 34 §, om nämnden inte beslutar annat.

10 kap. 5 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Byggherren ska se till att varje bygg-, rivnings- och markåtgärd som byggherren utför eller låter utföra genomförs i enlighet med de krav

som gäller för åtgärden enligt denna lag eller föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen. Om åtgärden är lov- eller anmälningspliktig, ska byggherren se till att den kontrolleras enligt den kontrollplan som byggnadsnämnden fastställer i startbeskedet enligt 24 § första stycket 1.

10 kap. 6 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Byggherren ska se till att det finns en plan för hur en bygg- eller rivningsåtgärd som avses i 3 § ska kontrolleras (kontrollplan). Planen ska innehålla uppgifter om

1. vilka kontroller som ska göras och vad kontrollerna ska avse,
2. vem som ska göra kontrollerna,
3. vilka anmälningar som ska göras till byggnadsnämnden,
4. vilka arbetsplatsbesök som byggnadsnämnden bör göra och när besöken bör ske,
5. vilket farligt avfall som rivningsåtgärder kan ge upphov till, och
6. hur farligt avfall och annat avfall ska tas om hand.

10 kap. 7 §

Det har vid föredragningen upplysts att kontrollplanen ska ha sitt fokus på de väsentliga tekniska egenskapskrav som avses i 8 kap. 4 §.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Kontrollplanen ska vara anpassad till omständigheterna i det enskilda fallet och ha den utformning och detaljeringsgrad som behövs för att på ett ändamålsenligt sätt säkerställa att alla väsentliga krav som avses i 8 kap. 4 § uppfylls.

10 kap. 9 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

För den kontroll som avses i 5 § ska det finnas en eller flera kontrollansvariga som

1. har den kunskap, erfarenhet och lämplighet som behövs för uppgiften och kan styrka detta med ett bevis om certifiering, och
2. har en självständig ställning i förhållande till den som utför den åtgärd som ska kontrolleras.

Om det finns flera kontrollansvariga, ska byggherren se till att någon av dem samordnar de kontrollansvarigas uppgifter.

Den certifiering som avses i första stycket 1 ska vara gjord av någon som har ackrediterats för detta ändamål enligt 14 § lagen (1992:1119) om teknisk kontroll eller av någon som uppfyller motsvarande krav enligt bestämmelser i ett annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Certifieringen ska vara tidsbegränsad och avse ett visst slag av arbete.

10 kap. 10 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Trots 9 § krävs det inte någon kontrollansvarig i fråga om

1. små ändringar av en- eller tvåbostadshus, om byggnadsnämnden inte beslutar annat, eller
2. andra små åtgärder enligt föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 16 kap. 10 §.

10 kap. 11 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En kontrollansvarig ska

1. biträda byggherren med att upprätta förslag till den kontrollplan som krävs enligt 6 § och, i fråga om rivningsåtgärder, biträda vid inventeringen av farligt avfall och annat avfall,
2. se till att kontrollplanen och gällande bestämmelser och villkor för åtgärderna följs samt att nödvändiga kontroller utförs,
3. vid avvikelser från föreskrifter och villkor som avses i 2 informera byggherren och vid behov meddela byggnadsnämnden,
4. närvara vid tekniska samråd, besiktningar och andra kontroller samt vid byggnadsnämndens arbetsplatsbesök enligt 27 §,
5. dokumentera sina byggplatsbesök och notera iakttagelser som kan vara av värde vid utvärderingen inför slutbeskedet,
6. avge ett utlåtande till byggherren och byggnadsnämnden som underlag för slutbesked, och

7. underrätta byggnadsnämnden, om den kontrollansvarige lämnar sitt uppdrag.

10 kap. 12 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om en kontrollansvarig inte utför sina uppgifter enligt 11 §, ska byggherren omedelbart underrätta byggnadsnämnden och i fall som avses i 11 § 7 föreslå en ny kontrollansvarig.

10 kap. 14 §

Vid föredragningen har upplyst att hänvisningen i första stycket till 2 § rätteligen ska vara till 3 §.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

När byggnadsnämnden har gett lov till en åtgärd som avses i 3 § eller en anmälan har kommit in till byggnadsnämnden, ska nämnden utan dröjsmål kalla till ett sammanträde för tekniskt samråd, om

1. det krävs en kontrollansvarig enligt vad som följer av 9 och 10 §§,
2. det inte är uppenbart obehövt, eller
3. byggherren har begärt ett sådant samråd.

En kallelse enligt första stycket ska vara skriftlig och skickas till byggherren och den eller dem kontrollansvariga. Kallelsen ska också skickas till övriga som enligt detta kapitel ska ges tillfälle att delta i samrådet eller som enligt byggnadsnämndens bedömning bör ges tillfälle att delta.

10 kap. 15 §

I första stycket andra meningen föreskrivs att nämnden även i andra fall än som angivits i första meningen ska ge arbetsmiljömyndigheten tillfälle att delta i ett tekniskt samråd, *om det behövs*. (Lagrådets kursivering). Det ska jämföras med bestämmelsen i 14 § andra stycket andra meningen om att en kallelse till tekniskt samråd ska skickas också till övriga som enligt byggnadsnämndens bedömning

bör (Lagrådets kursivering) ges tillfälle att delta. Det bör i den fortsatta beredningen klargöras hur bestämmelserna förhåller sig till varandra.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om samrådet rör byggåtgärder som avser en arbetslokal eller ett personalrum för arbetstagare som ska utföra arbete för en arbetsgivares räkning, ska byggnadsnämnden ge den myndighet som ansvarar för arbetsmiljöfrågor (arbetsmiljömyndigheten) och en representant för arbetstagarna tillfälle att delta i samrådet. Om det behövs, ska nämnden även i andra fall ge arbetsmiljömyndigheten tillfälle att delta i samrådet.

Om samrådet rör byggåtgärder som avser tillfälliga personalbostäder för sammanlagt minst tio boende ska byggnadsnämnden ge en representant för arbetstagarna tillfälle att delta i det tekniska samrådet.

Bestämmelserna i denna paragraf om arbetstagare ska gälla också andra som enligt arbetsmiljölagen (1977:1160) ska likställas med arbetstagare.

10 kap. 16 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om samrådet avser en åtgärd för vilken det krävs en byggfelsförsäkring eller ett färdigställandeskydd enligt lagen (1993:320) om byggfelsförsäkring m.m., ska byggnadsnämnden ge försäkringsgivaren eller den som svarar för färdigställandeskyddet tillfälle att delta i det tekniska samrådet.

10 kap. 17 §

I paragrafen föreskrivs att den myndighet som avses i 3 kap. 1 § lagen (2006:545) om skyddsrum ska beredas tillfälle att yttra sig. Det är oklart om det innebär att myndigheten därmed inbjuds att delta i det tekniska samråd som hålls om byggåtgärderna. Saken bör klaras ut i den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

10 kap. 18 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Byggherren ska senast vid det tekniska samrådet till byggnadsnämnden lämna

1. ett förslag till en sådan kontrollplan som krävs enligt 6 § samt 2 de tekniska handlingar som, utöver ansökningshandlingarna enligt 9 kap. 21 §, krävs för att byggnadsnämnden ska kunna pröva frågan om startbesked.

Första stycket 1 gäller inte rivningsåtgärder, om byggnadsnämnden i det enskilda fallet har beslutat att det inte behövs någon kontrollplan.

10 kap. 19 och 20 §§

19 § innehåller ett förslag till dagordning för ett sammanträde för tekniskt samråd. Den föreslagna dagordningen är svårläst. I 20 § föreslås en skyldighet för byggnadsnämnden att i förekommande fall upplysa byggherren om att ytterligare tillstånd eller anmälan krävs. Den skyldigheten bör avspglas i en punkt på dagordningen i 19 §.

10 kap. 22 §

I sista stycket föreskrivs en upplysningsskyldighet liknande den som upptagits i 20 §. Lagrådet föreslår att när byggnadsnämnden ger lov till en åtgärd, denna skyldighet ska fullgöras genom att upplysningen tas in i beslutet.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

När en byggnadsnämnd ger lov för en åtgärd som avses i 3 § och som inte enligt 14 § kräver tekniskt samråd, ska nämnden i beslutet ge byggherren startbesked eller förelägga denne att ge in de ytterligare handlingar som behövs för att avgöra frågan om startbesked. När de begärda handlingarna har kommit in ska byggnadsnämnden genast pröva frågan.

När en anmälan om en åtgärd som avses i 3 § och som inte enligt 14 § kräver tekniskt samråd har kommit in till byggnadsnämnden, ska

nämnden så snart som möjligt ge byggherren startbesked eller förelägga denne att ge in de ytterligare handlingar som behövs för att avgöra frågan om startbesked. När de begärda handlingarna har kommit in ska byggnadsnämnden genast pröva frågan.

Om byggnadsnämnden finner att de åtgärder som lovet eller anmälan avser kräver tillstånd av någon annan myndighet, ska nämnden upplysa byggherren om detta i beslutet om lov eller på annat lämpligt sätt.

10 kap. 23 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Byggnadsnämnden ska med ett startbesked godkänna att en åtgärd som avses i 3 § får påbörjas, om

1. åtgärden kan antas komma att uppfylla de krav som gäller enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen,
2. byggherren har visat upp ett bevis om byggförsäkring eller färdigställandeskydd, om en sådan försäkring eller ett sådant skydd krävs enligt lagen (1993:320) om byggförsäkring m.m.,
3. byggherren har visat upp ett bevis om besked om skyddsrum, om ett sådant besked krävs enligt 3 kap. 4 § lagen (2006:541) om skyddsrum, och
4. byggherren har visat upp en redovisning av alternativa energiförsörjningssystem, om en sådan redovisning krävs enligt 23 § lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader.

10 kap. 24 §

Lagrådet menar att det räcker att i första stycket 1 föreskriva att byggnadsnämnden i startbeskedet ska fastställa den kontrollplan som ska gälla för åtgärderna. Vilket material som ligger till grund för kontrollplanen framgår av 6–8 §§ samt 18 och 19 §§ och behöver inte nämnas i detta sammanhang.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I startbeskedet ska byggnadsnämnden

1. fastställa den kontrollplan som ska gälla för åtgärderna med uppgift om vem eller vilka som är sakkunniga eller kontrollansvariga,

2. bestämma villkor för att få påbörja åtgärderna, om sådana villkor behövs,
3. bestämma villkor och ungefärlig tidpunkt för utstakning, om utstakning behövs,
4. bestämma vilka handlingar som ska lämnas till nämnden inför beslut om slutbesked, och
5. ge upplysningar om krav enligt annan lagstiftning, i den mån sådana upplysningar behövs.

10 kap. 25 §

Av allmänmotiveringen (avsnitt 16.5) framgår att det är ett problem att många byggherrar inte begär slutbevis och att byggnadsnämnderna därför har mängder av öppna lovärenden som är äldre än fem år. För att ge möjlighet att avsluta ärenden av denna typ föreslås i förevarande paragraf att ett startbesked upphör att gälla den dag då beslutet om lov upphör att gälla eller, om startbeskedet avser anmälningspliktiga åtgärder, två år från det startbeskedet gavs. Om arbetena då har påbörjats men inte avslutats och ett nytt tekniskt samråd behövs, ska byggnadsnämnden kalla till ett nytt sammanträde för tekniskt samråd. Lagrådet menar att om syftet, är det som anges i allmänmotiveringen, nämligen att avsluta lovärenden där byggherren dröjer med att begära slutbevis, så kan detta inte utläsas av paragrafen.

I detta sammanhang vill Lagrådet väcka frågan hur förevarande paragraf förhåller sig till 30 § om slutsamråd. Är det inte enklare att kalla till slutsamråd för att få ett slut på ett öppet lovärende än att gå vägen över ett sammanträde för tekniskt samråd? Saken bör förklaras i den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Ett startbesked för lovpliktiga åtgärder upphör att gälla den dag då beslutet om lov upphör att gälla.

Ett startbesked för anmälningspliktiga åtgärder upphör att gälla två år efter att startbeskedet gavs. Om arbetena då har påbörjats men

inte avslutats och ett nytt tekniskt samråd behövs, ska byggnadsnämnden kalla till ett nytt sammanträde för tekniskt samråd.

10 kap. 26 §

I andra stycket föreskrivs att en granne kallas till utstakningen, om byggnaden eller anläggningen till sitt läge är direkt beroende av gränsen mot grannens fastighet. Det är oklart vad som menas med att "byggnaden eller anläggningen till sitt läge är direkt beroende av gränsen mot grannens fastighet". Om avsikten är att säga att grannen bör kallas om byggnaden eller anläggningen ligger nära gränsen mellan fastigheterna, kan paragrafen skrivas enklare. Saken bör förklaras i den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

10 kap. 27 §

I andra stycket föreskrivs bl.a. att ett arbetsplatsbesök alltid ska göras, om byggnadsnämnden och byggherren vid det tekniska samrådet har kommit överens om ett arbetsplatsbesök. Lagrådet ifrågasätter om bestämmelsen behövs med hänsyn till att kontrollplanen enligt 6 § 4 ska innehålla uppgifter om vilka arbetsplatsbesök som byggnadsnämnden bör göra och när besöken ska ske. Om byggnadsnämnden och byggherren är ense måste förutsättas att arbetsplatsbesöken regleras i den kontrollplan som byggnadsnämnden fastställer enligt 24 § 1.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Efter ett startbesked enligt 23 § ska byggnadsnämnden vid minst ett tillfälle under arbetets gång besöka den plats där åtgärderna genomförs, om

1. startbeskedet har föregåtts av ett tekniskt samråd, och
2. ett arbetsplatsbesök inte kan anses obehövt.

Ett arbetsplatsbesök ska alltid göras, om startbeskedet avser ett stort eller komplicerat byggprojekt eller om byggnadsnämnden och byggherren vid det tekniska samrådet har kommit överens om ett arbetsplatsbesök.

10 kap. 30 §

Lagrådet hänvisar till vad som anförts ovan under 10 kap. 25 §.

10 kap. 31 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En kallelse enligt 30 § ska vara skriftlig och skickas till

1. byggherren,
2. den eller de kontrollansvariga, och
3. övriga som enligt byggnadsnämnden bör ges tillfälle att delta.

10 kap. 32 §

Paragrafen innehåller ett förslag till dagordning för ett slutsamråd. I likhet med 19 § är paragrafen svårläst. I författningskommentaren bör utvecklas vad som avses med varje punkt.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Slutsamrådet ska normalt hållas på den plats där byggåtgärderna har genomförts. Vid slutsamrådet ska följande frågor behandlas, nämligen

1. hur kontrollplanen, andra villkor i startbeskedet och kompletterande villkor har följts,
2. avvikelser från de krav som gäller för åtgärderna,
3. den kontrollansvariges utlåtande enligt 11 § 6,
4. den kontrollansvariges och byggnadsnämndens dokumentation över besök på byggarbetsplatsen och annan dokumentation över arbetets utförande,
5. behov av andra åtgärder, och
6. förutsättningarna för ett slutbesked.

10 kap. 34 §

Som paragrafen är formulerad ska byggnadsnämnden godkänna att en åtgärd ska anses slutförd och godkänna att ett byggnadsverk får tas i bruk. Ordet godkänna passar inte i sammanhanget.

Det är dessutom anmärkningsvärt att byggnadsnämnden med ett slutbesked ska godkänna att en eller flera åtgärder som avses i 3 § ska anses slutförda. Det naturliga är att byggnadsnämnden godkänner de åtgärder som omfattas av lovet.

Det får slutligen sägas ligga i sakens natur att byggnadsnämnden kan godkänna att ett byggnadsverk får tas i bruk bara om åtgärderna avser byggåtgärder. Det finns inte skäl att tynga författningstexten med en reservation om detta.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om byggherren har visat att alla krav som gäller för åtgärderna enligt lovet, kontrollplanen, startbeskedet och, i förekommande fall, beslutet om kompletterande villkor är uppfyllda och nämnden inte har funnit skäl att ingripa enligt 11 kap., ska byggnadsnämnden med ett slutbesked förklara att åtgärderna är slutförda och att byggnadsverket får tas i bruk.

10 kap. 35 §

Godtas Lagrådets förslag beträffande 34 § måste bestämmelserna i 35 § formuleras om och eventuellt placeras som ett sista stycke i 34 §. Lagrådet föreslår att paragrafen får stå kvar men ges följande lydelse:

Om byggherren inte har visat att alla krav som gäller för åtgärderna enligt lovet, kontrollplanen, startbeskedet och, i förekommande fall, beslutet om kompletterande villkor är uppfyllda, får byggnadsnämnden, trots 34 §, meddela ett slutbesked, om bristen är försumbar. Nämnden ska i så fall ange bristen i slutbeskedet.

10 kap. 36 §

I paragrafen behandlas interimistiskt slutbesked. Lagrådet avråder från att använda detta begrepp som har en inbyggd motsägelse. Inte heller behöver särskilt anges att bristen inte är försumbar när förutsättningen enligt paragrafen är att bristen behöver avhjälpas.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om ett slutbesked inte kan ges på grund av att en brist behöver avhjälpas eller på grund av att en kontroll behöver göras i ett senare skede, får byggnadsnämnden ge ett slutbesked som är beroende av att bristen avhjälpas eller att kontrollen görs. Om det behövs, ska nämnden i ett sådant besked ange vad som gäller i fråga om möjligheterna att ta ett byggnadsverk i bruk.

När bristen är avhjälpd eller kontrollen är gjord ska nämnden slutligt pröva frågan om slutbesked enligt 34 §.

10 kap. 37 §

I första stycket föreskrivs att en fråga om slutbesked ska prövas skyndsamt. Formuleringen leder tanken till att föredragning, överläggning och beslutsformulering ska ske skyndsamt. Men avsikten måste vara att en sådan fråga ska prövas så snart nämnden har fått det beslutsunderlag som behövs. Stycket bör formuleras i enlighet härmed.

I andra stycket föreskrivs att en fråga om ingripande enligt 11 kap. ska prövas skyndsamt. Lagrådet ifrågasätter om inte det stycket hör hemma i 11 kap., förslagsvis genom att bestämmelsen inarbetas i 11 kap. 5 §.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Byggnadsnämnden ska pröva frågan om slutbesked så snart nämnden har fått in eller skaffat sig det underlag som behövs för prövningen. Handläggningen ska ske skyndsamt.

Om nämnden finner att det finns skäl för ett ingripande enligt 11 kap., ska nämnden också handlägga den frågan skyndsamt.

11 kap. 2 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Tillsynen över att denna lag och EU-förordningar som rör frågor inom lagens tillämpningsområde samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av lagen eller en sådan EU-förordning följs, utövas enligt detta kapitel och föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap.

11 kap. 4 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En kommun får träffa avtal med en annan kommun om att tillsynsuppgifter som byggnadsnämnden har enligt detta kapitel ska skötas helt eller delvis av byggnadsnämnden i den andra kommunen. Befogenheten att meddela beslut i tillsynsärenden får dock inte överlåtas.

11 kap. 5 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En tillsynsmyndighet ska pröva förutsättningarna för och behovet av att ingripa eller besluta en påföljd enligt detta kapitel, så snart det finns anledning att anta att någon inte har följt en bestämmelse i denna lag, i föreskrifter, domar eller andra beslut som har meddelats med stöd av lagen eller i EU-förordningar som rör frågor inom lagens tillämpningsområde.

11 kap. 6 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Det som gäller för byggnadsverk i detta kapitel ska tillämpas också i fråga om skyltar och ljusanordningar.

11 kap. 7 §

I paragrafen behandlas byggnadsnämndens skyldighet att lämna besked om den avser att ingripa mot någon som har vidtagit en åtgärd med ett visst byggnadsverk. Ett ingripande kan inte bli aktuellt annat än om någon har vidtagit en åtgärd som kräver anmälan eller lov enligt denna lag. Är det fråga om en anmälnings- eller lovpliktig åtgärd, kan byggnadsnämnden i sitt arkiv kontrollera om anmälnings- eller lovplikten iakttagits. Är så inte fallet måste byggnadsnämnden överväga om den ska ingripa. Det besked byggnadsnämnden ska lämna enligt paragrafen bör innehålla en redogörelse för omständigheter av nu angivet slag.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om någon hos byggnadsnämnden begär att få veta om ett visst byggnadsverk har varit föremål för en åtgärd som kräver lov eller anmälan enligt denna lag, ska nämnden skriftligen besvara frågan och redovisa sin bedömning av om det är motiverat att ingripa enligt detta kapitel.

11 kap. 8 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

För att fullgöra sina uppgifter enligt denna lag har
1. byggnadsnämnden och länsstyrelsen samt den som på nämndens eller länsstyrelsens uppdrag utför ett arbete rätt att få tillträde till fastigheter och byggnadsverk samt att där vidta de åtgärder som behövs för att utföra arbetet,

2. en tillsynsmyndighet rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar från byggherren som behövs för tillsynen över bygg-, rivnings- och markåtgärder, och

3. en tillsynsmyndighet rätt att hos den som tillverkar, importerar, saluför eller använder byggprodukter som omfattas av tillsynen

a) få tillgång till produkter för kontroll,

b) på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs, och

c) få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder.

En myndighet som framställer kartor för samhällets behov har, när myndigheten ska fullgöra sin kartläggningsuppgift, också en sådan rätt till tillträde som anges i första stycket 1 utom såvitt avser bostäder.

Om det behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna ta del av innehållet i ett utländskt certifikat, intyg eller annan handling, ska handlingen på myndighetens begäran visas i översättning till svenska. Översättningen behöver inte vara auktoriserad.

11 kap. 10 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

När en länsstyrelse enligt 5 kap. 29, 38 eller 39 § har fått ett meddelande om att en kommun beslutat att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser, ska länsstyrelsen inom tre veckor besluta om den ska överpröva kommunens beslut eller inte.

Länsstyrelsen ska överpröva kommunens beslut, om beslutet kan antas innebära att

1. ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken inte tillgodoses,
2. regleringen av sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt,

3. en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,

4. strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken upphävs i strid med gällande bestämmelser, eller

5. en bebyggelse i övrigt blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion.

11 kap. 11 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Länsstyrelsen ska upphäva kommunens beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser i dess helhet, om beslutet har en sådan innebörd som anges i 10 § andra stycket. Om kommunen medger det, får beslutet upphävas i en viss del.

11 kap. 12 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

För ett visst geografiskt område får regeringen eller länsstyrelsen, om det finns särskilda skäl, besluta att det som enligt 10 och 11 §§ gäller för länsstyrelsens prövning av kommunens beslut också ska tillämpas i fråga om byggnadsnämndens beslut om lov eller förhandsbesked enligt 9 kap.

Om länsstyrelsen beslutar att överpröva ett lov eller förhandsbesked, får länsstyrelsen besluta att lovet eller förhandsbeskedet inte ska gälla förrän prövningen har avslutats.

11 kap. 13 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

När regeringen enligt 7 kap. 9 § har fått ett meddelande om ett beslut att anta, ändra eller upphäva en regionplan, ska regeringen inom tre månader besluta om den ska överpröva regionplanebeslutet eller inte.

Regeringen får överpröva regionplanebeslutet endast om beslutet kan antas innebära att ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken inte tillgodoses.

11 kap. 17 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om en åtgärd som kräver bygglov, rivningslov eller marklov har vidtagits utan lov, ska byggnadsnämnden i ett föreläggande ge fastighetens eller byggnadsverkets ägare tillfälle att inom en viss tid

ansöka om lov, om det är sannolikt att lov kan ges för åtgärden (lovföreläggande).

11 kap. 18 §

Av förevarande paragraf och 27 § andra stycket framgår att byggnadsnämnden har möjlighet uppdra åt en sakkunnig att utreda behovet av underhållsåtgärder. Detta får göras efter det att nämnden först givit fastighetsägaren möjlighet att lämna synpunkter på ett sådant uppdrag. Det behöver inte vara fastighetsägaren som eftersatt underhållet. Oavsett vem som kan ha orsakat det bristande underhållet är det fastighetsägaren som ska föreläggas. Lagrådet har ingen erinran mot en sådan ordning som de nämnda lagrummen avser att beskriva. Men på grund av det nu sagda anser Lagrådet att de båda lagrummen bör föras samman och delvis formuleras om. Ett ytterligare skäl till detta är att fastighetsägaren i den beskrivna situationen inte kan anses vara "försumlig" i den mening som uppenbart avses i 27 § andra stycket. Det kan ju vara så att fastighetsägaren fått ett föreläggande att yttra sig och gjort detta och i yttrandet motsatt sig utredningen i fråga. I ett sådant fall, där alltså någon försumlighet inte är för handen eftersom föreläggandet följts, synes avsikten vara att byggnadsnämnden likväl ska kunna besluta om utredningen i fråga och låta den utföras på ägarens bekostnad. Nämnden ska se till att oskäligen kostnader inte uppkommer (jfr 28 § fjärde stycket).

Det nu sagda bör komma till tydligare uttryck i 18 §. Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om det brister i underhållet av ett byggnadsverk, får byggnadsnämnden uppdra åt en sakkunnig att utreda behovet av underhållsåtgärder. Nämnden får besluta att en sådan utredning ska genomföras på ägarens bekostnad. Nämnden ska i ett sådant fall se till att oskäligen kostnader inte uppkommer. Innan nämnden beslutar i fråga om ett sådant uppdrag, ska nämnden ge byggnadsverkets ägare tillfälle att inom en viss tid ge synpunkter på uppdraget och på frågan om betalningsansvaret för utredningen.

Den sakkunnige ska vara certifierad enligt 10 kap. 8 § 2.

11 kap. 19 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om en byggherre, ägare, nyttjanderättshavare, väghållare, kontrollansvarig, sakkunnig eller huvudman för en allmän plats, enligt denna lag eller föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, är skyldig att företa en viss åtgärd men inte gör detta, får byggnadsnämnden förelägga den försumlige att inom viss tid vidta åtgärden (åtgärdsföreläggande).

11 kap. 20 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om det på en fastighet eller i fråga om ett byggnadsverk har vidtagits en åtgärd i strid mot denna lag eller föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, får byggnadsnämnden förelägga den som äger fastigheten eller byggnadsverket att vidta rättelse inom en viss tid (rättelseföreläggande).

11 kap. 22 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om ett byggnadsverk inom ett område med detaljplan innebär stora olägenheter för trafiksäkerheten på grund av att förhållandena har ändrats, får byggnadsnämnden förelägga ägaren att ta bort byggnadsverket eller att vidta någon annan åtgärd med det som avhjälp eller minskar olägenheterna.

Om byggnadsverket är en byggnad, får ett föreläggande att ta bort eller flytta byggnaden meddelas endast om byggnaden kan flyttas utan svårighet eller har ett ringa värde.

11 kap. 23 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Byggnadsnämnden får förelägga ägaren av en fastighet eller en byggnad inom ett område med detaljplan att anordna stängsel eller

ändra utfart eller annan utgång mot gator eller vägar, om det behövs med hänsyn till trafiksäkerheten.

Rubriken närmast före 11 kap. 24 §

Lagrådet föreslår att rubriken ändras till "Stängselföreläggande".

11 kap. 25 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Tillsynsmyndigheten får i det enskilda fallet besluta om det föreläggande eller förbud som från skyddssynpunkt behövs för att bestämmelsen om byggprodukter i 8 kap. 20 § eller en bestämmelse som har meddelats med stöd av 16 kap. 6 § ska följas.

11 kap. 26 §

Det har vid föredragningen upplysts att uttrycket "användningen av CE-märkningen" avser olika sätt att utnyttja denna i den egna marknadsföringen. Däremot omfattas inte märkningen som sådan. Märkningen får dock anses utgöra en förutsättning för användningen och det bör komma till uttryck i lagtexten. I enlighet härmed föreslår Lagrådet att paragrafen får följande lydelse:

Om en byggprodukt har CE-märkts trots att den inte överensstämmer med de krav som gäller för CE-märkning, får tillsynsmyndigheten förelägga tillverkaren, importören eller den som saluför byggprodukten att

1. upphöra med CE-märkningen,
2. upphöra med användningen av CE-märkningen,
3. återkalla osålda produkter, eller
4. ta bort CE-märkningen.

Ett sådant föreläggande gäller så länge som produkten inte överensstämmer med kraven.

11 kap. 27 och 28 §§

Om Lagrådets förslag till ny lydelse av 18 § godtas måste en följdändring av den remitterade lydelsen av 27 § göras eftersom andra stycket flyttas till 18 §. Det kan vidare konstateras att 27 § inte innehåller regler om förelägganden i traditionell mening, eftersom föreläggandena inte är avsedda att innehålla något äventyr om framtida genomförande på den försumliges bekostnad. Det har vid föredragningen upplysts att avsikten är att föreläggandena i stället ska innehålla endast en viss upplysning om detta. Detta bör då tydligt anges i 27 §. Möjligheten att utföra åtgärder på annans bekostnad bör anges i 28 §.

På grund härav föreslår Lagrådet att paragraferna får följande lydelse:

27 § Om ett föreläggande enligt 17 § inte följs, får byggnadsnämnden besluta att på ägarens bekostnad låta upprätta de ritningar och beskrivningar samt vidta de åtgärder i övrigt som är nödvändiga för att pröva frågan om lov.

Om ett föreläggande enligt 19, 20, 21, 22, 23 eller 24 § inte följs, får byggnadsnämnden besluta att åtgärden ska genomföras på den försumliges bekostnad och hur det ska ske.

28 § Byggnadsnämnden får besluta om genomförande enligt 27 § endast om föreläggandet har innehållit en upplysning om detta. Nämnden ska se till att genomförandet inte ger upphov till oskäligen kostnader.

11 kap. 29 §

Den föreslagna lydelsen av paragrafen bör följdändras på grund av förslagen till nya lydelse av 27 och 28 §§.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Kronofogdemyndigheten ska lämna den hjälp som behövs för att genomföra en åtgärd som avses i 27 § andra stycket.

11 kap. 30 §

Under föredragningen har det upplysts att paragrafen ska tolkas så att om ett angivet arbete eller annan åtgärd "äventyrar en byggnads hållfasthet" innebär detta inte att det uppkommer en skyldighet att stoppa ett arbete om t.ex. en parkeringsplats hållfasthet äventyras (jfr definitionerna av "byggnad" resp. "byggnadsverk" i 1 kap. 4 §). Om hållfastheten däremot äventyras så mycket att det innebär en fara människors liv eller hälsa, ska arbetet stoppas enligt det rekvisitet. Detta framgår dock inte av den remitterade lydelsen, eftersom det där sägs att fastighetens eller byggnadsverkets ägare eller den som utför åtgärden ska förbjudas att fortsätta.

Enligt Lagrådets mening kommer den avsedda innebörden till klarare uttryck om paragrafen får följande lydelse:

Om det är uppenbart att ett byggnads-, rivnings- eller markarbete eller en annan åtgärd äventyrar en byggnads hållfasthet eller medför fara för människors liv eller hälsa, ska byggnadsnämnden förbjuda att arbetet eller åtgärden fortsätter.

11 kap. 31 och 32 §§

Om Lagrådets förslag till lydelse av 30 § godtas bör 31 och 32 §§ få en motsvarande struktur och lydelse.

Lagrådet föreslår att paragraferna får följande lydelse:

31 § Om det är uppenbart att ett byggnads-, rivnings- eller markarbete eller en annan åtgärd strider mot denna lag eller en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av lagen, får byggnadsnämnden förbjuda att arbetet eller åtgärden fortsätter.

32 § Om byggherren i fråga om ett byggnads-, rivnings- eller markarbete eller en annan åtgärd inte följer någon väsentlig del av en kontrollplan, får byggnadsnämnden förbjuda att arbetet eller åtgärden fortsätter till dess bristerna har avhjälpes.

11 kap. 35 §

Under föredragningen har det uppmärksammats att det knappast kan fylla någon funktion att den som har certifierat den försumlige underrättas om beslutet om en ny kontrollansvarig. Det intressanta för certifieraren måste i stället vara att få kännedom om försummelsen hos den kontrollansvarige så att certifieraren kan ta initiativ till att återkalla certifieringen. Lagrådet utgår därför ifrån att den remitterade formuleringen "besluta om en ny" får antas syfta på att den försumlige entledigas och ersätts med en ny kontrollansvarig.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om byggnadsnämnden finner att en kontrollansvarig som avses i 10 kap. 9 § har åsidosatt sina skyldigheter enligt 10 kap. 11 §, ska nämnden

1. entlediga den kontrollansvarige från sitt uppdrag och underrätta den som har certifierat den kontrollansvarige om beslutet, och
2. efter förslag från byggherren besluta om en ny kontrollansvarig.

11 kap. 36 §

Enligt paragrafen ska det organ som har certifierat den kontrollansvarige återkalla certifieringen för en viss tid, om en kontrollansvarig har visat sig vara olämplig för sin uppgift. Vid föredragningen har upplysts att avsikten inte är att ge möjlighet till en tidsbegränsning av återkallelsen. Lagrådet föreslår därför att paragrafen får följande lydelse:

Om en kontrollansvarig har visat sig vara olämplig för sin uppgift, får det organ som har certifierat den kontrollansvarige återkalla certifieringen.

11 kap. 38 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I ett föreläggande enligt 17, 19, 20, 21, 22 eller 23 § eller ett beslut enligt 28 § tredje stycket får byggnadsnämnden bestämma att den åtgärd som föreläggandet eller beslutet avser ska genomföras omedelbart trots att föreläggandet eller beslutet inte har vunnit laga kraft.

Beslut om förbud enligt 25, 30, 31, 32 eller 33 § gäller omedelbart, om något annat inte bestäms.

11 kap. 39 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Kronofogdemyndigheten får efter ansökan av tillsynsmyndigheten besluta om handräckning för att genomföra en åtgärd

1. som avses i 8 §, eller
2. som avses med ett föreläggande enligt 19, 20, 22, 23, 24 eller 25 § och det inte har förflutit mer än tio år från den överträdelse som föreläggandet avser.

Den tioårsgräns som anges i första stycket 2 gäller inte om överträdelsen består i att någon olovligen har tagit i anspråk eller inrett en bostadslägenhet för ett väsentligen annat ändamål än bostadsändamål.

Bestämmelser om handräckning finns i lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning.

11 kap. 40 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Den myndighet som beslutar ett föreläggande enligt 19, 20, 21, 22 eller 23 § eller ett förbud enligt 33 § ska genast skicka sitt beslut till inskrivningsmyndigheten.

11 kap. 41 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

När ett beslut som avses i 40 § har kommit in till inskrivningsmyndigheten, ska myndigheten genast göra en anteckning om det i fastighetsregistrets inskrivningsdel. Om föreläggandet eller förbudet har förenats med ett löpande vite enligt 4 § lagen (1985:206) om vite, ska myndigheten göra en anteckning också om detta.

Inskrivningsmyndigheten ska genast i ett rekommenderat brev underrätta den som senast har sökt lagfart eller inskrivning av förvärv av tomträtt om anteckningen, om föreläggandet eller förbudet inte är riktat mot denne.

11 kap. 42 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om byggnadsnämnden återkallar ett föreläggande eller ett förbud som avses i 40 §, ska nämnden genast anmäla återkallelsen till inskrivningsmyndigheten.

11 kap. 43 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Så snart byggnadsnämnden har fått kännedom om att ett föreläggande eller förbud som avses i 40 § har upphävts genom ett lagakraftvunnet beslut eller av annan anledning har upphört att gälla, ska nämnden anmäla detta till inskrivningsmyndigheten.

11 kap. 44 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Så snart byggnadsnämnden har fått kännedom om att ett föreläggande som avses i 40 § har fullgjorts, ska nämnden anmäla detta till inskrivningsmyndigheten.

11 kap. 45 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

När en anmälan enligt 42, 43 eller 44 § som avser en anteckning som har gjorts enligt 41 § har kommit in till inskrivningsmyndigheten, ska myndigheten ta bort anteckningen.

11 kap. 46 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om ett föreläggande enligt 19, 20, 21, 22 eller 23 § eller förbud enligt 33 § har riktats mot fastighetens ägare och fastigheten därefter byter ägare, gäller föreläggandet eller förbudet i stället mot den nye ägaren.

11 kap. 47 §

I paragrafen behandlas ett specialfall av den situation som regleras i 46 §, nämligen ett ägarbyte beträffande en fastighet vars ägare ålagts ett löpande vite i samband med föreläggande eller förbud.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om ett föreläggande eller ett förbud i ett fall som avses i 46 § har förenats med löpande vite enligt 4 § lagen (1985:206) om viten och ägarbytet har skett genom köp, byte eller gåva, gäller vitet mot den nye ägaren från och med den första tidsperiod som börjar löpa efter äganderättsövergången, om vitesföreläggandet dessförinnan har antecknats enligt 41 §.

11 kap. 48 §

I paragrafen behandlas ett annat specialfall av den situation som regleras i 46 §, nämligen ett ägarbyte beträffande en fastighet vars ägare ålagts ett vanligt vite i samband med föreläggande eller förbud. Ett sådant vite gäller inte mot den nye ägaren. Denna fråga bör belysas ytterligare i författningskommentaren.

11 kap. 49 §

Det har vid föredragningen upplysts att enligt 1 kap. 5 § ska det som i lagen sägs om fastighet och fastighetsägare också tillämpas i fråga om tomträtt och tomträttshavare. Det betyder att om en tomträtt byter ägare, så gäller 11 kap. 46–49 §§ också när "fastighetsägaren" i själva verket är tomträttshavare, eftersom det citerade begreppet finns i 46 § och övriga nämnda paragrafer hänvisar dit.

Det är vidare upplyst att förevarande paragraf avser andra ägarbyten än fastighetsägarbyten och tomträttshavarbyten. Vid sådana byten ska 47 § inte gälla. I gällande rätt framgår motsvarande av 10 kap. 21 § andra stycket PBL. Det framgår också att ett vite inte gäller mot den nya ägaren. Det är avsikten att detta ska komma till uttryck i den föreslagna 49 §.

Att ett tomträttshavarbyte inte omfattas av 49 § följer vidare av att "fastighet" enligt 1 kap. 5 § också inbegriper "tomträtt" och att formuleringen "tillhör någon annan" i 49 § därför betyder tillhör någon annan än fastighetsägaren eller tomträttshavaren.

Enligt Lagrådets mening visar det anförda att den korrekta tolkningen av paragrafens innebörd förutsätter att läsaren har en förhållandevis god uppfattning om vissa definitioners närmare innebörd och verkan i en situation som är avsedd att regleras i förevarande paragraf. Paragrafen är i sin remitterade lydelse inte lättläst och den vid föredragningen angivna innebörden av paragrafen är inte lättåtkomlig. Lagrådet föreslår att paragrafen får en något enklare utformning än den remitterade och att den kompletteras med en utförlig författningskommentar.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Bestämmelserna i 46-48 §§ om byte av ägare till en fastighet ska tillämpas också på byte av ägare till en byggnad på mark som tillhör någon annan.

11 kap. 50 §

Paragrafen innebär att bestämmelserna i 13 kap. 7 rättegångsbalken om partssuccession och i 14 kap. 10-12 §§ samma balk om intervention ska tillämpas i ärenden om förelägganden eller förbud som avses i 46 §.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I ett ärende om förelägganden eller förbud som avses i 46 § tillämpas bestämmelserna i rättegångsbalken om verkan av att tvisteföremålet överläts och om tredje mans deltagande i rättegång.

11 kap. 51 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om någon bryter mot en bestämmelse i 8–10 kap. eller föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av någon av bestämmelserna i 16 kap. 2–10 §§ eller mot en bestämmelse i en EU-förordning om krav på byggnadsverk eller byggprodukter, ska tillsynsmyndigheten ta ut en särskild avgift (byggsanktionsavgift) enligt föreskrifter som regeringen meddelar med stöd av 16 kap. 12 §.

11 kap. 52 §

Av 51 § framgår att det är regeringen som meddelar föreskrifter om byggsanktionsavgifter. Häri ligger att det är regeringen som beslutar om avgifternas storlek varvid hänsyn ska tas till överträdelsens allvar och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser. När

tillsynsmyndigheten i det enskilda fallet beslutar att ålägga någon att betala en sanktionsavgift tillämpas 53 §.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Byggsanktionsavgiftens storlek ska framgå av de föreskrifter som regeringen meddelar med stöd av 16 kap. 2 §. Avgiften får uppgå till högst 50 prisbasbelopp. När avgiftens storlek bestäms, ska hänsyn tas till överträdelsens allvar och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser.

11 kap. 53 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En byggsanktionsavgift ska tas ut även om överträdelsen inte har skett uppsåtligen eller av oaktsamhet.

Avgiften behöver dock inte tas ut om det är oskäligt med hänsyn till att

1. den avgiftsskyldige på grund av sjukdom inte har förmått att själv eller genom annan fullgöra sin skyldighet,
2. överträdelsen berott på en omständighet som den avgiftsskyldige inte har kunnat eller bort förutse eller kunnat påverka, eller
3. vad den avgiftsskyldige har gjort för att undvika överträdelsen.

11 kap. 54 §

Enligt paragrafen ska en byggsanktionsavgift inte tas ut om rättelse sker innan frågan om sanktion eller ingripande enligt detta kapitel har tagits upp till överläggning vid ett sammanträde med byggnadsnämnden. Det bör vid den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet klargöras hur bordläggningsbeslut och andra beslut under ärendets handläggning påverkar byggnadsnämndens möjligheter att ta ut en byggsanktionsavgift.

11 kap. 55 §

Enligt paragrafen ska en byggsanktionsavgift inte tas ut om överträdelsen har medfört att ett vite har dömts ut. Det kan jämföras med 4 § förordningen (1998:950) om miljöavgifter som lyder: Om ett vitesföreläggande har överträtts, ska miljöavgift inte tas ut för en överträdelse som omfattas av föreläggandet. Om förevarande paragraf tar sikte bara på den situationen att ett vitesföreläggande har överträtts, bör den utformas efter mönster av förordningen om miljöavgifter.

11 kap. 57 §

En överträdelse som utlöser byggsanktionsavgift kan också vara straffbar enligt brottsbalken eller annan lag. Det kan för att ta ett exempel vara fråga om en hyresgäst som företar bygglovspliktiga åtgärder i sin hyreslägenhet utan fastighetsägarens tillstånd och därmed gör sig skyldig till egenmäktigt förfarande och överträdelse av plan- och bygglagen. Ett annat exempel kan vara att någon olovligt avverkar skog på annans fastighet och därmed förändrar landskapsbilden på ett sätt som kräver tillstånd enligt plan- och bygglagstiftningen. Artikel 4 i protokoll nr 7 till Europakonventionen behandlar rätten att inte bli lagförd eller straffad två gånger för samma brott. Frågan hur den artikeln förhåller sig till förevarande paragraf bör belysas i den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En byggsanktionsavgift ska tas ut av

1. den som när överträdelsen begicks var ägare till den fastighet eller det byggnadsverk som överträdelsen avser,
2. den som begick överträdelsen, eller
3. den som har fått en fördel av överträdelsen.

11 kap. 59 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Ett beslut om att ta ut en byggsanktionsavgift ska delges den avgiftsskyldige.

11 kap. 60 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om två eller flera är avgiftsskyldiga för samma överträdelse, är de solidariskt ansvariga för betalningen.

11 kap. 61 §

I paragrafen föreslås att en byggsanktionsavgift ska preskriberas efter tio år, även om byggnadsnämnden vidtar åtgärder som enligt preskriptionslagen (1981:130) är preskriptionsbrytande i fråga om en vanlig fordran. Avgiftspreskriptionen beskrivs med orden "behöver avgiften inte betalas". Lagrådet föreslår i stället en föreskrift om att byggavgiftsbeslutet förfaller.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En byggsanktionsavgift ska betalas inom två månader efter det att beslutet om att ta ut avgiften har delgetts den avgiftsskyldige enligt 59 §. Det gäller dock inte, om byggnadsnämnden i beslutet har bestämt en senare betalningsdag.

Ett beslut om byggsanktionsavgift får efter sista betalningsdagen verkställas som en dom som har vunnit laga kraft.

Om ett beslut om byggsanktionsavgift inte har verkställts inom tio år från det att beslutet vann laga kraft, förfaller beslutet.

11 kap. 64 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Bestämmelserna om rätt till avdrag på köpeskilling eller hävning av köp i 4 kap. 12 § jordabalken ska tillämpas när egendom överläts mot ersättning efter en överträdelse som avses i 51 § men innan rättelse har skett, om inte överlåtaren vid överlåtelsen upplyst om överträdelsen eller förvärvaren annars känt till eller bort känna till överträdelsen.

11 kap. 65 §

I paragrafen föreslås tystnadsplikt för den som i ett tillsynsärende som rör en plan- och byggfråga fått tillgång till information som bör vara hemlig. Beskrivningen av vad ärendet gäller bör anknyta till formuleringen i 11 kap.2 §.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Den som i ett ärende som gäller tillsyn enligt denna lag eller EU-förordningar som rör frågor inom lagens tillämpningsområde eller föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av lagen eller en sådan EU-förordning har fått information om någons affärs- eller driftsförhållanden eller förhållanden av betydelse för landets försvar, får inte obehörigen röja eller utnyttja informationen. I det allmännas verksamhet tillämpas i stället offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

12 kap. 4 §

I paragrafen föreskrivs en skyldighet för byggnadsnämnden att tillhandahålla en nybyggnadskarta, om sökanden begär det. Som paragrafen är utformad måste antas att denna skyldighet endast gäller i förhållande till den som har ansökt om bygglov. Men en nybyggnadskarta kan behövas för att upprätta de handlingar som behövs för att ansöka om bygglov. Det har vid föredragningen

upplysts att detta får ske inom ramen för byggnadsnämndens serviceskyldighet.

12 kap. 5 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Bestämmelserna i kommunallagen (1991:900) om nämnder gäller för byggnadsnämnden.

12 kap. 6 §

Lagrådet föreslår att punkten 1 utformas i överensstämmelse med 5 kap. 27 § och att paragrafen får följande lydelse:

Ett delegationsuppdrag enligt 6 kap. 33 § kommunallagen får, utöver vad som följer av 6 kap. 34 § kommunallagen (1991:900), inte omfatta befogenhet att

1. pröva ärenden som är av stor vikt eller har principiell betydelse,
2. i annat fall än som avses i 11 kap. 30–32 §§ och 33 § 1, besluta föreläggande eller förbud som förenas med vite,
3. besluta föreläggande som förenas med en upplysning om att den åtgärd som föreläggandet avser kan komma att utföras genom byggnadsnämndens försorg på den försumliges bekostnad, eller
4. pröva fråga om byggsanktionsavgift enligt 11 kap.

12 kap. 7 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Byggnadsnämnden ska biträdas av minst en person med arkitektutbildning och i övrigt ha tillgång till personal i den omfattning och med den särskilda kompetens som behövs för att nämnden ska kunna fullgöra sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt.

12 kap. 8 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Byggnadsnämnden får ta ut avgifter för

1. beslut om planbesked, förhandsbesked, villkorsbesked, startbesked, slutbesked och ingripandebesked,
2. beslut om lov,
3. tekniska samråd och slutsamråd,
4. arbetsplatsbesök och andra tillsynsbesök på byggarbetsplatsen,
5. upprättande av nybyggnadskartor,
6. framställning av arkivbeständiga handlingar,
7. kungörelser enligt 9 kap. 41 § tredje stycket, och
8. andra tids- eller kostnadskrävande åtgärder.

12 kap. 9 §

I första stycket första meningen ges byggnadsnämnden rätt att ta ut en planavgift för att täcka programkostnader och kostnader för andra åtgärder som behövs för att upprätta eller ändra detaljplaner eller områdesbestämmelser. Pluralformen ger intrycket att planavgiften ska bestämmas på basis av byggnadsnämndens kostnader för allt sitt planarbete i kommunen. Planavgiften får emellertid enligt andra meningen i samma stycke tas ut endast om fastighetsägaren har nytta av planen eller bestämmelserna. Det måste betyda att fastighetsägaren bara ska betala för kostnader som hänförs till den plan som gäller för hans fastighet. För att undanröja denna oklarhet föreslår Lagrådet att paragrafen får följande lydelse:

Byggnadsnämnden får ta ut en planavgift för att täcka programkostnader och kostnader för andra åtgärder som behövs för att upprätta eller ändra en detaljplan eller områdesbestämmelser, om

1. nämnden ger bygglov för en nybyggnad eller ändring av en byggnad, och

2. den fastighet som bygglovet avser har nytta av planen eller områdesbestämmelserna.

Första stycket ska också tillämpas på en anläggning som kräver bygglov enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 7 §.

12 kap. 10 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En avgift enligt 8 eller 9 § får inte överstiga kommunens genomsnittliga kostnad för den typ av besked, beslut eller handläggning som avgiften avser.

Grunderna för hur avgifterna ska beräknas ska anges i en taxa som beslutas av kommunfullmäktige.

13 kap.

Detta kapitel innehåller bestämmelser om vad som ska gälla om överklagande av kommunala beslut och länsstyrelsens beslut. Några regler om överklagande av beslut som fattas av statliga myndigheter i övrigt finns däremot inte. Dock omfattar nya PBL också Boverkets beslut. Det är för Lagrådet uppenbart att 13 kap. alltså inte fullständigt reglerar de frågor om överklagande som övriga kapitel kan ge upphov till. Visserligen innebär tystnaden i de frågorna att 22 a § förvaltningslagen blir tillämplig. Men det är från rättssäkerhets-synpunkt utomordentligt viktigt att det inte råder något tvivel om hur frågor av dessa slag ska besvaras. Lagrådet föreslår därför att 13 kap. tillförs en text som avser också vad som gäller för överklagande av andra statliga myndigheters beslut än sådana som nämns i kapitlet. Detta kan göras genom ett enkelt återgivande av innehållet i 22 a § förvaltningslagen.

13 kap. 1 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Följande beslut enligt denna lag får överklagas i den ordning som gäller för laglighetsprövning enligt 10 kap. kommunallagen (1991:900), nämligen

1. kommunfullmäktiges beslut om översiktsplan,
2. kommunfullmäktiges beslut om uppdrag åt byggnadsnämnden att anta, ändra eller upphäva detaljplaner eller områdesbestämmelser,

3. kommunfullmäktiges beslut om uppdrag åt byggnadsnämnden att fatta beslut om skyldighet för fastighetsägare att betala kostnader för gator och andra allmänna platser eller att fatta beslut om villkoren för sådan betalning,
4. kommunfullmäktiges eller byggnadsnämndens beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser,
5. kommunfullmäktiges eller byggnadsnämndens beslut om grunderna för skyldighet att betala kostnader för gator och andra allmänna platser och om generella villkor för sådan betalning,
6. kommunfullmäktiges beslut om taxa i ärenden hos byggnadsnämnden, och
7. ett kommunalförbunds eller regionplaneförbunds fullmäktiges beslut om regionplan.

13 kap. 2 §

I sista stycket lämnas en upplysning om det av 15 kap. 9 § framgår att tvister rörande gatukostnader prövas av fastighetsdomstol.

Lagrådet ifrågasätter om detta har sin plats i ett avsnitt som handlar om överklagande av kommunala beslut. Men om sista stycket ska stå kvar bör en justering göras så att det inte anges att ”prövning...prövas av fastighetsdomstol”. Lagrådet föreslår att paragrafen i så fall får följande lydelse:

Följande kommunala beslut enligt denna lag får inte överklagas i den del de avser

1. avbrytande av ett planarbete,
2. planbesked enligt 5 kap. 2 §,
3. andra frågor om gatukostnader än de som avses i 1 § 5,
4. villkorsbesked enligt 9 kap. 19 §,
5. förlängd handläggningstid enligt 9 kap. 27 § andra stycket,
6. behovet av kontrollansvarig, särskilt sakkunnig, tekniskt samråd eller slutsamråd,
7. ingripandebesked enligt 11 kap. 7 §, eller
8. en fråga som redan är avgjord genom en detaljplan, områdesbestämmelser eller ett förhandsbesked.

Att tvister rörande gatukostnader prövas av fastighetsdomstol framgår av 15 kap.

13 kap. 4 §

I paragrafen anges att länsstyrelsens beslut enligt 11 kap. 10 § i frågan om överprövning av kommunens beslut inte får överklagas. För att förstå vad saken gäller måste läsaren gå till 11 kap. 10 §. Lagrådet menar att paragrafen bör göras mera informativ och föreslår att den får följande lydelse:

Länsstyrelsens beslut enligt 11 kap. 10 § i frågan om att överpröva kommunens beslut får inte överklagas. Detsamma gäller länsstyrelsens beslut enligt 11 kap. 12 § om att överprövningsbestämmelserna också ska gälla lov eller förhandsbesked inom ett visst geografiskt område eller att ett lov eller förhandsbesked inte ska gälla förrän en överprövning har avslutats.

13 kap. 5 §

I likhet med 13 kap. 4 § bör förevarande paragraf göras mera informativ. Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Ett beslut enligt 11 kap. 11 § av länsstyrelsen att helt eller i en viss del upphäva kommunens beslut om detaljplan eller områdesbestämmelser, får överklagas hos regeringen.

13 kap. 9 §

Paragrafen innehåller bara en upplysning om att det i 22 § förvaltningslagen (1986:223) finns bestämmelser om vem som får överklaga beslut som avses i 3 och 5–7 §§. I sammanhanget ska emellertid påpekas att Europakonventionen kan ge vidare möjligheter till överklagande än vad som framgår av förvaltningslagen.

13 kap. 10 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Enbart det förhållandet att någon har underrättats eller ska ha underrättats enligt denna lag ger inte denne rätt att överklaga beslut som avses i 3 och 5–7 §§.

13 kap. 11 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Ett beslut som gäller staten i egenskap av fastighetsägare eller innehavare av en särskild rätt till en fastighet får överklagas av den statliga myndighet som förvaltar fastigheten.

13 kap. 12 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser får överklagas endast av den som före utgången av granskningstiden skriftligen har framfört synpunkter på planförslaget eller förslaget till områdesbestämmelser som inte har blivit tillgodosedda.

Den inskränkning i rätten att överklaga som följer av första stycket gäller inte

1. om beslutet har gått sakägaren emot genom en ändring av planförslaget eller förslaget till områdesbestämmelser efter granskningstiden, eller
2. överklagandet grundas på att beslutet inte har tillkommit i laga ordning.

13 kap. 13 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En ideell förening som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken får överklaga ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan som kan antas få en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i

anspråk för verksamheter eller åtgärder som anges i 4 kap. 34 § denna lag.

13 kap. 14 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En ideell förening som avses i 16 kap. 13 § eller 14 § miljöbalken får överklaga ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan som innebär att ett område inte längre ska omfattas av strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken.

13 kap. 15 §

Lagrådet föreslår att namnet på den myndighet som svarar för tillsynen av kärntekniska anläggningar anges i punkten 2 och att paragrafen får följande lydelse:

Ett beslut om lov eller förhandsbesked inom sådana skydds- eller säkerhetsområden som avses i 9 kap. 13 § får överklagas av

1. Transportstyrelsen, om beslutet rör en civil flygplats,
2. Strålsäkerhetsmyndigheten, om beslutet rör en kärnkraftsreaktor eller annan kärnteknisk anläggning, och
3. Försvarsmakten eller Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, i andra fall än de som anges i 1 och 2.

13 kap. 17 §

I paragrafens andra stycke finns en bestämmelse om beräkning av tid för överklagande av bl.a. beslut om lov och förhandsbesked. Enligt bestämmelsen ska för alla, utom för sökanden och övriga som har delgetts beslutet, tiden för överklagande räknas från dagen för tillkännagivande på kommunens anslagstavla. Enligt 9 kap. 41 § är kommunen inte skyldig att fullgöra sin underrättelseskyldighet genom delgivning utan i den paragrafen föreskrivs att underrättelse *får* (Lagrådets kursivering) ske genom delgivning. Detta innebär att det kan komma att finnas klagoberättigade personer som inte under rättats om beslutet. Att dessa måste bevaka kommunens anslags-

tavla för att inte riskera att försitta tiden för överklagande av aktuella beslut inger allvarliga betänkligheter. Vidare bör sambandet med 9 kap. 41 § kommenteras i författningskommentaren.

Lagrådet föreslår att paragrafen redaktionellt får följande lydelse:

Bestämmelser om överklagande av ett beslut som avses i 3 § finns i 23–25 §§ förvaltningslagen (1986:223).

Tiden för överklagande av ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser liksom beslut om lov eller förhandsbesked räknas dock, för alla utom för sökanden och övriga som har delgetts beslutet, från den dag då beslutet eller justeringen av protokollet över beslutet har tillkännagetts på kommunens anslagstavla.

När ett beslut som avses i första stycket har fattats av kommunfullmäktige, ska bestämmelserna i 23–25 §§ förvaltningslagen om den myndighet som har meddelat beslutet i stället avse kommunstyrelsen.

14 kap. 1 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Detta kapitel innehåller bestämmelser om

1. skyldighet för kommunen att betala ersättning för skador som uppkommer till följd av beslut enligt denna lag,
2. skyldighet för kommunen och andra att lösa in eller på annat sätt förvärva rätt till egendom,
3. hur en skada ska bedömas och ersättning beräknas,
4. kommunens rätt till ersättning av staten eller ägaren av en anläggning i vissa fall, och
5. att rätten till ersättning eller inlösen kan gå förlorad.

14 kap. 2 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om en skada har uppkommit till följd av en åtgärd som avses i 11 kap. 8 § första stycket 1 eller andra stycket, har den skadelidande rätt till ersättning av kommunen eller, om åtgärden har vidtagits på uppdrag av en statlig myndighet, av staten.

14 kap. 3 §

Det har vid föredragningen uppmärksammats att hänvisningen till 24 § är felaktig.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om byggnadsnämnden med stöd av 11 kap. 22 eller 23 § har meddelat ett föreläggande som innebär att ett byggnadsverk ska tas bort eller bli föremål för en annan åtgärd eller att en utfart eller annan utgång ska ändras, har den som äger byggnadsverket rätt till ersättning för den skada som föreläggandet medför.

14 kap. 4 §

Paragrafen behandlar den situationen att en fastighetsägare har betalat för gatukostnader enligt 6 kap. 25 § eller 26 § men sedan vägras bygglov och därför inte kan använda fastigheten på det sätt som han eller hon räknat med. I den mån fastighetsägaren därigenom lider skada, är kommunen skyldig att ersätta denna genom att återlämna betalningen för gatukostnaderna med ränta.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om ersättning har betalats för gatukostnader enligt 6 kap. 25 eller 26 § eller enligt motsvarande äldre bestämmelser, ska kommunen betala tillbaka ersättningen i den mån skada uppkommer genom att fastighetsägaren på grund av att bygglov vägras inte kan använda fastigheten på det sätt som förutsattes när ersättningen togs ut.

Kommunen ska också betala ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) från den dag ersättningen betalades till kommunen.

14 kap. 5 §

Paragrafen behandlar den situationen att en fastighetsägare vill ersätta en byggnad som är riven eller förstörd genom en olycks-

händelse med en i huvudsak likadan byggnad, men byggnadsnämnden avslår ägarens ansökan om bygglov för en ersättningsbyggnad. I så fall är kommunen i princip skyldig att ersätta fastighetsägaren för den skada som avslagsbeslutet förorsakar, om ägaren begär det inom fem år från det att byggnaden revs eller förstördes.

Om emellertid den ursprungliga byggnaden inte har förstörts genom olyckshändelse utan har rivits med ägarens gillande, är rätten till ersättning från kommunen mera begränsad. Kommunen är då ersättningsskyldig endast om den skada som byggnadsnämndens avslagsbeslut medför för ägaren är betydande i förhållande till värdet av den berörda delen av fastigheten. Lagrådet vill till det sist anförda göra den kommentaren att det är oklart vad som menas med "värdet av den berörda delen av fastigheten" och att betydelsen bör klaras ut under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet. Uttrycket förekommer också i 11 kap. 7 och 9 §§.

I detta sammanhang vill Lagrådet också kommentera att många av bestämmelserna i detta kapitel anger att ersättning ska ges för den skada som byggnadsnämndens beslut medför "för ägaren". Om man bortser från bestämmelser om ställföreträdare och ombud, är det en allmän princip att ingen kan begära ersättning för en skada som har drabbat någon annan. Orden "för ägaren" kan därför utgå ur 3, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 16 §§. Av samma skäl kan andra meningarna i 6, 8, 10, 13, 15 och 17 §§ utgå.

Lagrrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om bygglov vägras för en åtgärd som avser att ersätta en byggnad som är förstörd genom en olyckshändelse eller riven med en i huvudsak likadan byggnad, har fastighetens ägare rätt till ersättning av kommunen för den skada som det vägrade bygglovet medför.

Om den byggnad som ska ersättas inte är förstörd genom en olyckshändelse, gäller rätten till ersättning endast om den skada som

det vägrade bygglov medför är betydande i förhållande till värdet av den berörda delen av fastigheten.

Rätten till ersättning gäller endast om ansökan om bygglov har gjorts inom fem år från det att byggnaden revs eller förstördes.

14 kap. 6 §

Genom paragrafen likställs fastighetens ägare och de som har en särskild rätt till fastigheten. Närmast identiska bestämmelser finns i 14 kap. 8, 10, 13, 15 och 17 §§. Lagrådet föreslår att dessa paragrafer ersätts med en enda som placeras omedelbart före 14 kap. 18 § i det remitterade förslaget under en särskild rubrik som förslagsvis kan lyda "Ersättning till innehavare av särskild rätt". Lagrådet erinrar dessutom om påpekandet ovan under 14 kap. 5 § om att andra meningarna i de nämnda paragraferna kan utgå.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Bestämmelserna om fastighetens ägare i 5, 7, 9, 11, 12, 14 och 16 §§ gäller också den som har en särskild rätt till fastigheten.

14 kap. 7 §

Enligt andra stycket ska rätten till ersättning gälla bara om det vägrade marklovet innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom den berörda delen av fastigheten (Lagrådets kursivering). Det bör i den fortsatta beredningen klarläggas om det är "det berörda området" som avses. Jfr också kommentaren till 14 kap. 5 §.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om marklov vägras med stöd av 9 kap. 35 § första stycket 2 eller 3, har fastighetens ägare rätt till ersättning av kommunen för den skada som det vägrade marklovet medför.

Rätten till ersättning gäller dock endast om det vägrade markklovet innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom den berörda delen av fastigheten.

14 kap. 8 §

Lagrådet föreslår att paragrafen utgår; se under 14 kap. 6 och 17 §§.

14 kap. 9 §

Lagrådet hänvisar till vad som under 14 kap. 5 och 7 §§ anförs om uttrycket "den berörda delen av fastigheten".

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om en detaljplan eller områdesbestämmelser innehåller ett rivningsförbud eller om ett rivningslov vägras enligt 9 kap. 34 §, har fastighetens ägare rätt till ersättning av kommunen för den skada som rivningsförbudet eller det vägrade rivningslovet medför.

Rätten till ersättning gäller dock endast om den skada som rivningsförbudet eller det vägrade rivningslovet medför är betydande i förhållande till värdet av den berörda delen av fastigheten.

14 kap. 10 §

Lagrådet föreslår att paragrafen utgår; se under 14 kap. 6 och 17 §§.

14 kap. 11 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om ett område som enligt en detaljplan har varit avsett för allmän samfärdsel kommer att helt eller delvis användas för ett annat ändamål eller får sitt höjdläge ändrat, när en ny eller ändrad detaljplan genomförs, har den som äger en fastighet som ligger intill området rätt till ersättning av väghållaren för den skada som genomförandet av den nya eller ändrade detaljplanen medför.

14 kap. 12 §

Lagrådet föreslår att orden "vid genomförandetidens utgång" i andra stycket byts mot "när genomförandetiden löpte ut".

14 kap. 13 §

Lagrådet föreslår att paragrafen utgår; se under 14 kap. 6 och 17 §§.

14 kap. 14 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om kommunen i en detaljplan inför en bestämmelse som avses i 4 kap. 8 § 1 eller 16 § eller i områdesbestämmelser inför en bestämmelse som avses i 4 kap. 42 § första stycket 2 eller 5 och bestämmelsen innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras, har den som äger en fastighet som berörs av den nya bestämmelsen rätt till ersättning av kommunen för den skada som bestämmelserna medför.

Första stycket gäller inte bestämmelser om rivningsförbud. För sådana bestämmelser gäller i stället 9 §.

14 kap. 15 §

Lagrådet föreslår att paragrafen utgår; se under 14 kap. 6 och 17 §§.

14 kap. 16 §

I paragrafen hänvisas till ett område som avses i 9 kap. 13 §. Hänvisningen avser uppenbarligen bara punkten 1 i paragrafen. I denna punkt behandlas områden som är avsedda antingen för bebyggelse eller för anläggningar som kräver ett säkerhets- eller skyddsområde. Detta bör klart uttryckas i paragrafen.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om en kommun i områdesbestämmelser för ett område som är avsett för bebyggelse eller för en anläggning som kräver ett skydds- eller säkerhetsområde inför en föreskrift om vegetation eller om markytans utformning eller höjdläge och föreskriften innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras, har den som äger en fastighet som berörs av föreskriften rätt till ersättning av kommunen för den skada som föreskriften medför.

14 kap. 17 §

Lagrådet erinrar om förslaget ovan att samla bestämmelserna i 14 kap. 6, 8, 10, 13, 15 och 17 §§ i en enda paragraf som placeras omedelbart före 14 kap. 18 i det remitterade förslaget och med en egen rubrik. Godtas detta förslag måste 14 kap. 6 § och följande paragrafer i kapitlet numreras om.

Lagrådet erinrar dessutom om påpekandet ovan under 14 kap. 5 § att andra meningerna i de nämnda paragraferna kan utgå.

Lagrådet föreslår att paragrafen, med reservation för att paragrafernas nummer måste justeras, får följande lydelse:

Bestämmelserna i 14 kap. 5, 7, 9, 11, 12, 14 och 16 §§ om en fastighetsägare gäller också den som har en särskild rätt till en fastighet.

14 kap. 18 §

I paragrafen föreskrivs ersättningsrätt om ”synnerligt men uppkommer vid användningen av fastigheten”. Uttrycket bör bytas mot ”det blir synnerligen svårt att använda fastigheten”.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om ett beslut som avses i 5, 7, eller 9 §, 12 § första stycket, 14 eller 16 § medför att det blir synnerligen svårt att använda fastigheten, är kommunen skyldig att på fastighetsägarens begäran lösa in den.

14 kap. 19 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om mark eller annat utrymme enligt en detaljplan ska användas för en allmän plats som kommunen är huvudman för eller för annat än enskilt byggande, är kommunen skyldig att på fastighetsägarens begäran lösa in marken eller utrymmet.

14 kap. 20 §

I den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet bör klargöras huruvida en samfällighet som ska bildas har rättskapacitet att förvärva rätt till mark eller utrymme.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om mark eller annat utrymme enligt en detaljplan ska användas för en allmän plats som kommunen inte är huvudman för, är den som ska vara huvudman för platsen skyldig att på fastighetsägarens begäran förvärva äganderätt, nyttjanderätt eller annan särskild rätt till marken eller utrymmet.

Första stycket gäller inte om staten enligt 21 § eller kommunen enligt 22 § är skyldig att lösa in marken eller utrymmet.

14 kap. 21 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om mark eller annat utrymme enligt en detaljplan ska användas för en väg som staten ska vara väghållare för enligt väglagen (1971:948) och som kommunen inte är huvudman för, är staten skyldig att på

fastighetsägarens begäran förvärva äganderätt, nyttjanderätt eller annan särskild rätt till marken eller utrymmet.

14 kap. 22 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om mark eller annat utrymme enligt en detaljplan ska användas för en väg som kommunen ska vara väghållare för enligt väglagen (1971:948) men som kommunen inte är huvudman för, är kommunen skyldig att på fastighetsägarens begäran förvärva äganderätt, nyttjanderätt eller annan särskild rätt till marken eller utrymmet.

14 kap. 23 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om mark eller annat utrymme enligt en detaljplan ska användas för enskilt byggande men också för en allmän ledning, en allmän trafik-anläggning eller en trafikanläggning som är gemensam för flera fastigheter, är den som ska vara huvudman för anläggningen skyldig att på fastighetsägarens begäran förvärva nyttjanderätt eller annan särskild rätt i den omfattning som behövs för ändamålet.

14 kap. 24 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Den som är skyldig att förvärva en rätt till mark eller utrymme enligt 20, 21, 22 eller 23 § får bestämma vilken rätt som förvärvet ska avse.

14 kap. 25 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om en kommun enligt 4 kap. 26-29 §§ i en detaljplan har bestämt om tillfällig användning av mark eller utrymme som avses i 19, 20, 21, eller 22 §, gäller inte den inlösen skyldighet som föreskrivs i paragraferna under den tid som den tillfälliga användningen får pågå.

14 kap. 26 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Särskilda bestämmelser om inlösen av mark eller utrymme inom ett samverkansområde finns i lagen (1987:11) om exploaterings-samverkan.

14 kap. 27 §

I andra stycket anges att första stycket endast gäller i fråga om beslut och hänsynstaganden som har inträtt inom tio år före det senaste beslutet. Det är oklart vad som avses med detta.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Vid bedömningen av en skadas betydelse enligt någon av bestämmelserna i 5–10 och 14–18 §§ ska hänsyn också tas till

1. andra beslut som avses i 5–10 och 14–18 §§,
2. beslut enligt 3 kap. 2 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.,
3. beslut enligt 7 kap. 3, 5, 6, 9, 22 eller 24 § miljöbalken,
4. beslut som innebär att tillstånd enligt 7 kap. 11 § andra stycket eller 28 b–29 a §§ miljöbalken inte ges,
5. förelägganden eller förbud enligt 12 kap. 6 § fjärde stycket miljöbalken,
6. beslut som innebär att dispens enligt de bestämmelser som avses i 2–5 inte ges,
7. beslut enligt 18 § skogsvårdslagen (1979:429), och
8. inverkan av föreskrifter som har meddelats med stöd av 30 § skogsvårdslagen.

Första stycket gäller endast i fråga om beslut och föreskrifter som har meddelats inom tio år före det senaste beslutet.

Att en talerätt eller rätt till ersättning eller inlösen med anledning av ett beslut som avses i första stycket har gått förlorad till följd av 15 kap. 4 § eller motsvarande bestämmelser i miljöbalken eller lagen om kulturminnen m.m. hindrar inte att beslutet beaktas.

14 kap. 28 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Ersättning enligt detta kapitel ska bestämmas med tillämpning av 4 kap. expropriationslagen (1972:719), om annat inte följer av 29 §. Bestämmelserna i 4 kap. 3 § expropriationslagen ska då tillämpas i fråga om värdeökning som har ägt rum under tiden från dagen tio år före den dag då talan om inlösen väcktes.

14 kap. 29 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Ersättning för att en fastighets marknadsvärde har minskat på grund av beslut eller genomförandeåtgärd som avses i någon av 3 och 5–11 §§, 12 § första stycket och 14–17 §§ ska bestämmas som skillnaden mellan fastighetens marknadsvärde före och efter beslutet eller genomförandeåtgärden och utan hänsyn till förväntningar om att markanvändningen kommer att ändras.

I fall som avses i 5, 6, 9 och 10 §§ ska ersättningen minskas med ett belopp som motsvarar ersättningen för den skada som på grund av 5 § andra stycket och 9 § andra stycket ska tålas utan ersättning.

14 kap. 30 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om regeringen för att tillgodose ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken har meddelat ett planföreläggande för en kommun, och kommunen med anledning av detta i en detaljplan eller områdesbestämmelser har infört ett rivningsförbud som avses i 9 § eller en bestämmelse som avses i 14 § och ersatt eller löst in en rättighet är staten skyldig att ersätta kommunen dess kostnader för ersättning eller inlösen.

14 kap. 31 §

Paragrafen tar sikte på anläggningar som avses i 9 kap. 13 § 2.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om en kommun för ett område som är avsett för en anläggning som kräver ett skydds- eller säkerhetsområde har meddelat beslut som avses i 7, 8, 16 eller 17 §, och ersatt eller löst in en rättighet, är anläggningens ägare skyldig att ersätta kommunen dess kostnader för ersättning eller inlösen.

14 kap. 32 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Den som inte anmäler sitt anspråk inom den tid som förelagts enligt i 5 kap. 26 § förlorar sin rätt till ersättning eller inlösen. Det gäller dock inte om skadan inte rimligen kunde förutses inom den förelagda tiden.

15 kap.

Hänvisningarna i de av Lagrådet behandlade paragraferna i detta kapitel får kontrolleras i den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet när Lagrådets förslag beträffande 14 kap har prövats.

15 kap. 1 §

I det remitterade lagförslaget hänvisas i 6 kap. 18 §, 14 kap. 28 § och indirekt i 14 kap. 29 §, 15 kap. 1 §, 15 kap. 8 § och 15 kap. 9 § till expropriationslagen (1972:719).

Enligt 6 kap. 18 § ska, om kommunen använder sig av sin rätt till inlösen enligt 14, 15, 16 eller 17 §, ersättningen bestämmas enligt 4 kap. expropriationslagen (1972:719). Någon annan än kommunen har inte rätt till inlösen enligt dessa paragrafer.

Enligt 14 kap. 28 § ska 4 kap. expropriationslagen tillämpas när ersättning enligt 14 kap. bestäms.

Enligt 15 kap. 8 § ska en fråga om avstående av mark eller annat utrymme förfalla i den del som rör den inlösenberättigades rätt, om

1. ersättningen inte har nedsatts på det sätt som anges i expropriationslagen (1972:719), och
2. marken eller utrymmet inte har tillträtts eller övergått enligt 6 kap. 10 § expropriationslagen.

Enligt 15 kap. 9 § ska expropriationslagen (1972:719) tillämpas i fråga om rättegångskostnader i mål om jämkning av ersättning enligt 6 kap. 37 § denna lag.

Lagrådet menar att punkten 1, i konsekvens med 6 kap. 18 §, bör innehålla en hänvisning också till 6 kap. 17 §.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om annat inte föreskrivs i denna lag, ska utöver det som följer av 6 kap. 18 § och 14 kap. 28 och 29 §§ denna lag, expropriationslagen (1972:719) tillämpas i mål om

1. inlösen enligt någon av bestämmelserna i 6 kap. 14, 15, 16 eller 17 §, och
2. ersättning, inlösen eller förvärv av nyttjanderätt eller annan särskild rätt i fall som avses i någon av bestämmelserna i 14 kap. 2–23 §.

15 kap. 3 §

Lagrådet föreslår att paragrafen delas upp i två paragrafer, 3 § och 3 a §, som behandlar mål som avses i 6 kap. 15 respektive 6 kap. 16 §.

Lagrådet föreslår att paragraferna får följande lydelse:

3 § Om en talan om inlösen av ett markområde enligt 6 kap. 15 § har väckts, ska fastighetsdomstolen omedelbart underrätta lantmäterimyndigheten.

Om det vid prövningen av målet om inlösen pågår ett ärende om fastighetsbildning i överensstämmelse med den detaljplan som gäller för markområdet, ska målet om inlösen förklaras vilande till dess att fastighetsbildningsärendet är slutligt avgjort.

Om en fastighet bildas som överensstämmer med detaljplanen, förfaller kommunens talan om inlösen.

3 a § En talan om inlösen av mark eller utrymme enligt 6 kap. 16 § ska väckas inom tre år efter utgången av detaljplanens genomförandetid.

Om det vid prövningen av målet om inlösen pågår ett ärende om en förlängning eller förnyelse av genomförandetiden, ska målet om inlösen förklaras vilande till dess ärendet om genomförandetiden är slutligt avgjort.

Om genomförandetiden förlängs eller förnyas, förfaller kommunens talan om inlösen.

15 kap. 4 §

Om Lagrådets förslag beträffande 14 kap. godtas måste hänvisningen i förevarande paragraf justeras.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I fall som avses i 14 kap. 3–10, 12–17 §§ ska talan väckas inom två år från den dag då beslutet som talan grundas på vann laga kraft.

I fall som avses i 14 kap. 2 och 11 §§ ska talan väckas inom två år från den dag då den åtgärd som talan grundas på utfördes.

En talan får dock väckas senare än som anges i första och andra styckena, om skadan inte rimligen kunde förutses inom tvåårsperioden.

15 kap. 5 §

Se kommentaren under 15 kap. 4 §.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Ersättning enligt 14 kap. 2, 3 och 5–18 §§ ska bestämmas i pengar som ska betalas på en gång eller, om det finns särskilda skäl, med ett visst årligt belopp. Om ersättningen ska betalas årligen och förhållandena ändras, ska det årliga beloppet omprövas på begäran av kommunen, fastighetsägaren eller den som har en särskild rätt till fastigheten.

Om kommunen begär det och det inte är uppenbart oskäligt, ska domstolen förordna att ersättning enligt 14 kap. 9, 10, 14 eller 15 § ska betalas ut först när vissa åtgärder med byggnaden har utförts.

15 kap. 6 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om kommunen och fastighetsägaren eller den som har en särskild rätt till fastigheten har träffat avtal eller uppenbarligen förutsatt att något ska gälla i fråga om ersättning gäller det även mot en ny ägare av fastigheten eller en ny innehavare av den särskilda rätten.

15 kap. 7 §

I mål om inlösen tillämpas expropriationslagens bestämmelser om hur rättegångskostnaderna ska fördelas. Det innebär att, om det är kommunen som har väckt talan om inlösen enligt 6 kap. 14–17 §§, ska kommunen stå sina egna kostnader och dessutom ersätta motparten för dennes kostnader i målet. Detsamma gäller om en ägare eller en fastighetsägare väcker talan mot kommunen och yrkar ersättning enligt 14 kap. 2–22 §§ för skada som ett kommunalt beslut har förorsakat.

I förevarande paragraf görs vissa undantag från detta. I första meningen av paragrafen behandlas den situationen att det inte är kommunen utan enskild ägare eller rättighetsinnehavare till en fastighet som har inlett rättegången och yrkat ersättning enligt 14 kap. 2–23 § utan tillräckliga skäl. Då ska käranden stå sina egna kost-

nader. I andra meningen behandlas en situation som är ännu mera graverande för käranden; en enskild ägare eller rättighetsinnehavare till en fastighet har väckt talan mot kommunen och yrkat ersättning enligt 14 kap. 2–23 §§ men förlorat målet och omständigheterna är sådana att det är uppenbart att rättegången inleddes utan skälig grund. I så fall får käranden inte bara stå sina egna kostnader utan ska dessutom ersätta kommunen för dess kostnader i målet. Skillnaden mellan ”utan tillräckliga skäl” och ”utan skälig grund” bör klarläggas i den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om en fastighetsägare eller någon som har en särskild rätt till en fastighet har väckt en talan som avses i 1 § 2 mot en kommun och domstolen ogillar käromålet, får domstolen,

1. om den finner att käranden inlett rättegången utan tillräckliga skäl, förordna att käranden ska bära sina egna rättegångskostnader, och
2. om den finner att käranden uppenbart inlett rättegången utan skälig grund, förplikta käranden att ersätta kommunens rättegångskostnader.

15 kap. 8 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

På begäran av den som har rätt till ersättning som har fastställts i ett mål om inlösen enligt denna lag, ska den väckta frågan om avstående av mark eller annat utrymme förfalla i den del som rör dennes rätt, om

1. ersättningen inte har nedsatts på det sätt som sägs i expropriationslagen (1972:719), och
2. marken eller utrymmet inte har tillträtts eller övergått enligt 6 kap. 10 § expropriationslagen.

15 kap. 9 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

En tvist mellan kommunen och en fastighetsägare om ersättning för gatukostnader eller kostnader för andra allmänna platser eller om villkoren för betalning av sådan ersättning prövas av den fastighetsdomstol inom vars område fastigheten ligger.

I ett mål som avses i första stycket ska lagen (1969:246) om domstolar i fastighetsmål tillämpas. I mål om jämkning av ersättning enligt 6 kap. 37 § ska dock expropriationslagen (1972:719) tillämpas i fråga om rättegångskostnader.

Om fastighetsägaren förlorar ett mål om jämkning på grund av att fastighetsägaren har inlett rättegången utan tillräckliga skäl, får domstolen förordna att fastighetsägaren ska bära sina egna kostnader. Om fastighetsägaren inledde rättegången trots att det måste ha varit uppenbart för fastighetsägaren att talan väcktes utan skälig grund, får domstolen dessutom förplikta fastighetsägaren att ersätta kommunens rättegångskostnader.

Rubriken närmast före 16 kap. 1 §

Lagrådet föreslår att rubriken ändras till "Föreskrifter om detaljplaner".

16 kap. 1 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Regeringen får meddela föreskrifter om när genomförandet av en detaljplan, med ett planområde som får tas i anspråk för ändamål som anges i 4 kap. 34 § andra stycket, kan antas få en betydande miljöpåverkan.

16 kap. 2 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. att bestämmelserna i 8 kap. 1 och 2 §§ om en byggnad ska tillämpas också på en annan anläggning,
2. att bestämmelserna i 8 kap. 1 § 2 om en byggnad ska tillämpas också på skyltar och ljusanordningar,
3. vad som krävs för att ett byggnadsverk ska anses uppfylla kraven i 8 kap. 1 och 4 §§,
4. att vissa krav trots 8 kap. 2 och 4 §§ eller vid tillämpning av 8 kap. 7 och 8 §§ alltid ska uppfyllas vid nybyggnad, ombyggnad eller annan ändring av en byggnad, och
5. att vissa krav trots 8 kap. 2 och 4 §§ eller vid tillämpning av 8 kap. 7 och 8 §§ inte behöver uppfyllas vid nybyggnad, ombyggnad eller annan ändring av en byggnad.

6 kap. 3 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att vissa slags hinder mot tillgänglighet eller användbarhet vid tillämpningen av 8 kap. 2 eller 12 § ska anses vara enkla att avhjälpa.

16 kap. 4 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från de tekniska egenskapskraven i 8 kap. 4 § om det finns särskilda skäl för sådana undantag och dessa avser uppförande eller ändring av en byggnad i experiment-syfte. Undantagen får inte medföra en oacceptabel risk för människors hälsa eller säkerhet.

16 kap. 5 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter som behövs till skydd för liv, personlig säkerhet eller hälsa eller för att ge en lämplig utformning av byggnadsverk, tomter, allmänna platser och områden för andra anläggningar än byggnader och allmänna platser.

16 kap. 6 §

Punkten 5 innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om bl.a. bestyrkande av överensstämmelse med gällande krav på byggprodukter. Detta måste enligt Lagrådet innebära att byggprodukten i fråga ska överensstämma med gällande krav. Detta bör skrivas klarare.

Enligt andra ledet i punkten 5 får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer också meddela föreskrifter om att det i fråga om byggprodukter som har liten betydelse med hänsyn till hälsa och säkerhet är tillräckligt att tillverkaren har utfärdat en försäkran om byggprodukternas överensstämmelse med allmänt erkänd och tillämpad teknik. Som bestämmelsen är utformad i remissen är den fristående i förhållande till den nyssnämnda bestämmelsen i punktens första led. Om detta inte är avsikten måste bestämmelsen formuleras om. I annat fall bör punkten delas upp i två.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vad som krävs för att en byggprodukt enligt 8 kap. 19 § ska anses lämplig för att ingå i ett byggnadsverk,
2. märkning av byggprodukter enligt 8 kap. 21 § som förutsättning för att de ska få släppas ut på marknaden och användas,
3. typgodkännanden och tillverkningskontroll enligt 8 kap. 22 och 23 §§,
4. att en byggprodukt måste vara typgodkänd enligt 8 kap. 22 § för att få användas i ett byggnadsverk,
5. bestyrkande av att en byggprodukt överensstämmer med gällande krav och

6. att det i fråga om byggprodukter som har liten betydelse med hänsyn till hälsa och säkerhet är tillräckligt att tillverkaren har utfärdat en försäkran om att byggprodukterna överensstämmer med allmänt erkänd och tillämpad teknik.

16 kap. 7 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Regeringen får meddela föreskrifter om att det, utöver vad som följer av 9 kap. 2–7 §§, krävs bygglov för

1. skyltar och ljusanordningar, och
2. andra anläggningar än byggnader, om anläggningarna genom sin storlek eller funktion kan ha en betydande inverkan på omgivningen.

16 kap. 8 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Regeringen får meddela föreskrifter om att anmälan krävs för vissa åtgärder enligt 9 kap. 16 §.

Rubriken närmast före 16 kap. 11 §

Lagrådet föreslår att rubriken ändras till "Föreskrifter om kontroll".

16 kap. 11 §

Enligt nuvarande PBL får även den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter som avses i paragrafen. Vid föredragningen har upplysts att någon ändring inte är avsedd.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om kontroll av att föreskrifter som har meddelats med stöd av 2, 5 eller 6 § följs.

16 kap. 13 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Om det har inträffat en naturhändelse med synnerligen omfattande negativa effekter på miljön eller egendom och om det behövs för att nödvändiga åtgärder snabbt ska kunna vidtas, får regeringen meddela föreskrifter om tidsbegränsade undantag från

1. krav på att hänsyn ska tas till allmänna intressen vid lokalisering av bebyggelse enligt 2 kap.,
2. krav på byggnader, andra anläggningar, tomter, allmänna platser och områden för andra anläggningar än byggnader enligt 8 kap.,
3. krav på att en åtgärd ska vara förenlig med en detaljplan eller områdesbestämmelser,
4. krav på bygglov, rivningslov och marklov enligt 9 kap., samt
5. bestämmelserna i 10 kap. om förfarandet efter bygg- och rivningslov m.m.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Det till Lagrådet remitterade förslaget innehåller ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Under föredragningen har uppmärksamats att det i flera punkter finns behov av förtydliganden och att vissa av de rubricerade bestämmelserna därför måste följdändras och kompletteras med ytterligare bestämmelser.

Punkten 2

Enligt punkten 2 ska äldre bestämmelser gälla för ärenden som har påbörjats före den 1 januari 2011 och ärenden som avser överklagande av beslut i ett sådant ärende till dess ärendet är slutligt avgjort. Lagrådet föreslår att ordet "gäller" ska bytas ut mot "ska fortfarande gälla".

I en situation där en omfattande lag helt ersätts av en ny lagstiftning är det naturligtvis av utomordentlig betydelse att övergången till en i många avseenden ny ordning blir så smidig som möjligt. En allmänt godtagen princip innebär att processuella bestämmelser i ny lagstiftning ska tillämpas omedelbart efter ikraftträdandet. Det har då inte någon betydelse att de förhållanden som ärendet eller målet gäller avser tiden före ikraftträdandet. Om det i stället är fråga om materiella bestämmelser gäller normalt en annan princip enligt vilken nya regler bör tillämpas endast på omständigheter som inträtt efter ikraftträdandet (jfr prop. 1985/86:1 s.335).

Det är uppenbart att punkten 2 i den remitterade lydelsen tar sikte på handläggningen av ärenden som har påbörjats men inte blivit slutligt avgjorda innan 1987 års plan- och bygglag upphör att gälla. Punkten bör inte inskränkas till endast ärenden hos en myndighet. Den bör också omfatta mål hos en domstol. I det följande använder Lagrådet endast begreppet "ärende" som ett samlingsbegrepp.

Punkten 2 innebär att ärenden som står öppna när den nya lagen träder i kraft ska handläggas enligt äldre bestämmelser, dvs. enligt 1987 års lag. Den nya lagen innehåller regler av både processuell och materiell natur. Det är alltså klart att de två principer som ovan nämnts kommer att bli aktuella vid övergången, beroende på vad det enskilda ärendet gäller.

Det har vid föredragningen upplysts att tanken är att punkten 2 ska leda till en handläggning enligt följande. Om en detaljplan har antagits enligt 1987 års lag och detaljplanebeslutet har vunnit laga kraft, så gäller planen till dess den upphävs eller ändras. Varken punkten 2 eller någon annan övergångsbestämmelse innebär att de gamla detaljplanerna inte längre ska gälla. Det finns därför inte heller något behov av en bestämmelse av innebörd att en gammal plan ska gälla som en detaljplan enligt den nya lagen. Om det efter den nya lagens ikraftträdande tas initiativ för att upphäva eller ändra den gamla

planen, ska den nya lagen tillämpas på den processen. Om det är fråga om ett öppet ärende som avser en gammal detaljplan ska prövningen av ärendet göras i förhållande till den planen och de regler som gällde för kommunens möjligheter att besluta planen.

Med hänvisning till de principer som Lagrådet inledningsvis beskrivit och som diskuterades av Lagrådet också när 1987 års plan- och bygglag infördes finner Lagrådet att den föreslagna punkten 2 kan godtas. Lagrådet anser dock att det skulle vara en fördel för tillämpningen om punkten 2 kunde förses med en klagörande författningskommentar där nu diskuterade och ytterligare övergångsproblem kunde presenteras och analyseras.

Med hänvisning till vad Lagrådet anfört om att också mål bör omfattas av punkten 2 föreslår Lagrådet att punkten får följande lydelse:

Äldre bestämmelser gäller för mål och ärenden som har påbörjats före den 1 januari 2011 och mål och ärenden som avser överklagande av beslut i ett sådant mål eller ärende till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

Punkten 3

Lagrådet föreslår att punkten får följande lydelse:

För överträdelser som har ägt rum före den 1 januari 2011 ska äldre bestämmelser tillämpas på ärendets eller målets prövning i sak. Den nya lagen ska dock tillämpas, om den leder till lindrigare påföljd.

Punkten 4

Enligt det remitterade förslaget ska generalplaner som har fastställts enligt äldre bestämmelser gälla som områdesbestämmelser enligt den nya lagen. Enligt Lagrådets mening bör punkten förtydligas bl.a.

genom att en hänvisning görs till vilket lagrum i den upphävda lagen som avses. Lagrådet föreslår följande lydelse:

Generalplaner som vid utgången av år 2010 gäller som områdesbestämmelser enligt 17 kap. 3 § första stycket i den upphävda plan- och bygglagen ska även i fortsättningen gälla som områdesbestämmelser.

Punkten 5

Innebörden av det remitterade förslaget är att stadsplaner, byggnadsplaner, avstyckningsplaner och andra planer och bestämmelser som enligt 17 kap. 4 § i den upphävda plan- och bygglagen gäller som detaljplaner även i fortsättningen ska gälla som detaljplaner som antagits med stöd av den upphävda plan- och bygglagen. Det som sägs i 17 kap. 4 § sista stycket och 9 § i den upphävda plan- och bygglagen gäller fortfarande för sådana planer. Enligt Lagrådets mening bör punkten förtydligas enligt följande:

Stadsplaner, byggnadsplaner, avstyckningsplaner och andra planer och bestämmelser som vid utgången av år 2010 enligt 17 kap. 4 § i den upphävda plan- och bygglagen gäller som detaljplaner som antagits med stöd av den lagen ska även i fortsättningen gälla som detaljplaner som antagits med stöd av den upphävda lagen. Bestämmelserna i 17 kap. 4 § sista stycket i den upphävda plan- och bygglagen gäller fortfarande för sådana planer.

Punkten 6

Under föredragningen har det uppmärksammats att hänvisningen i det remitterade förslaget till 6 kap. 15 § bör vara till 6 kap. 16 § och att en hänvisning till punkten 5 ska ersätta en hänvisning till 1987 års lag.

Lagrådet föreslår följande lydelse:

Bestämmelserna i 6 kap. 16 § gäller inte i fråga om planer som avses i punkten 5.

Punkten 8

Under föredragningen har det uppmärksammats att hänvisningen i det remitterade förslaget till 9 kap. 25 § bör vara till 9 kap. 31 §.

Punkten 9

Enligt det remitterade förslaget ska fastighetsplaner som har fastställts enligt äldre bestämmelser och tomtindelningar som avses i 17 kap. 11 § i den upphävda plan- och bygglagen i fortsättningen gälla som detaljplanebestämmelser enligt 4 kap. 18 § i den nya lagen. Som en följd av att fastighetsplaneinstitutet avskaffas bör punkten ges följande lydelse:

Fastighetsplaner enligt den upphävda plan- och bygglagen och tomtindelningar som vid utgången av år 2010 gäller som fastighetsplaner enligt 17 kap. 11 § i den upphävda lagen ska i fortsättningen gälla som detaljplanebestämmelser enligt 4 kap. 18 § i den nya lagen.

Punkten 10

Under föredragningen har det uppmärksammats att hänvisningen i det remitterade förslaget till 4 kap. 11 § 1 bör vara till 4 kap. 14 § 1 i den nya lagen.

Punkten 11

Under föredragningen har det uppmärksammats att det remitterade förslaget saknar en övergångsreglering motsvarande den som finns i 17 kap. 16 § första stycket i 1987 års lag. En sådan bestämmelse bör införas som en punkt 11 och den i remissen föreslagna punkten 11 bli en ny punkt 12, i följd varav även de ytterligare punkterna i förslaget omnumreras.

Punkten 12

Punkten 12 motsvarar punkt 11 i det remitterade förslaget, om Lagrådets förslag ovan godtas. Under föredragningen har det uppmärksammats att hänvisningen till 17 kap. 17 § bör kompletteras med en hänvisning till 17 kap. 16 § andra stycket och att hänvisningen till 9 kap. 8 och 10 §§ bör ersättas med en hänvisning till 9 kap. 11–13 §§.

Punkten 13

Punkten 13 motsvarar punkten 12 i det remitterade förslaget, om Lagrådets förslag ovan godtas. Under föredragningen har uppmärksammats att hänvisningen till 9 kap. 29 § första stycket 2 bör ersättas med en hänvisning till 9 kap. 32 § första stycket 2 i den nya lagen.

Punkten 14

Punkten 14 motsvarar punkten 13 i det remitterade förslaget, om Lagrådets förslag ovan godtas. Enligt denna punkt ska 6 kap. 4 och 5 §§ tillämpas på förordnanden om skyldighet att avstå eller upplåta mark som avses i 17 kap. 19 § i den upphävda plan- och bygglagen som om förordnandena hade beslutats enligt 6 kap. 4 eller 5 § i den nya lagen. Vad som avses i denna punkt bör komma till bättre uttryck genom att punkten får följande lydelse:

Förordnanden som avses i 17 kap. 19 § i den upphävda plan- och bygglagen om skyldighet att upplåta mark ska gälla som beslut enligt 6 kap. 4 § i den nya lagen. Förordnanden som avses i 17 kap. 19 § i den upphävda plan- och bygglagen om skyldighet att avstå mark ska gälla som beslut enligt 6 kap. 5 § i den nya lagen.

Följdändringar

Lagrådet kan konstatera att hänvisningar till 1987 års plan- och bygglag förekommer på fler ställen i lagstiftningen än vad som anges i lagrådsremissen. Vid föredragningen har uppmärksammats sådana bestämmelser i miljöbalken, nämligen 7 kap. 18, 18 e och 18 g §§. Det är inte osannolikt att det finns ytterligare hänvisningar till 1987 års lag i miljöbalken eller i annan lag. Detta får kontrolleras i den fortsatta beredningen av detta lagstiftningsarbete.

Förslaget till lag om ändring i miljöbalken

2 kap. 6 §

Bortsett från en ändrad hänvisning till plan- och bygglagen, föreslås paragrafen ändras endast på så sätt att ordet "skall" byts ut mot "ska" på två ställen (första och andra styckena). Ett sådant utbyte bör i så fall ske på ytterligare ett ställe i första stycket där ordet "skall" förekommer.

7 kap. 15 §

Paragrafen har fått en ny lydelse som träder i kraft den 1 juli 2010, SFS 2009:532. Den innehåller därefter inte längre någon hänvisning till plan- och bygglagen (1987:10).

31 kap. 9 § första stycket

Lagrådet anser att konstruktioner med ordet "man" bör undvikas och att ordet "beakta" numera har passerats av tiden. Lagrådet föreslår att första stycket ges följande lydelse:

Vid tillämpningen av 4 och 8 §§ ska hänsyn tas också till andra beslut enligt 7 kap. 3, 5, 6, 9 eller 22 §, förbud enligt 7 kap. 11 § andra stycket, förelägganden och förbud enligt 12 kap. 6 § fjärde stycket, beslut enligt 18 § skogsvårdslagen (1979:429) samt beslut som avses i 14 kap. 5–10 och 14–18 §§ plan- och bygglagen (2010:000). Detta gäller under förutsättning att besluten har meddelats inom tio år före det senaste beslutet. Dessutom ska sådan inverkan av hänsynstaganden enligt 30 § skogsvårdslagen som i särskilda fall har inträtt inom samma tid uppmärksammas.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1933:269) om ägofred

2 kap. 9 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Bestämmelserna i denna lag om stängselskyldighet gäller inte beträffande områden med detaljplan.

Bestämmelsen om ikraftträdande

Datum för ikraftträdande ska uppenbarligen vara den 1 januari 2011.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter

6 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

I fråga om verksamhet som avses i denna lag gäller också tillämpliga föreskrifter i miljöbalken, plan- och bygglagen (2010:000) och andra författningar.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar övriga lagförslag utan erinran.